

FLACARA

Nr. 7 (80) - 1 APRILIE 1959

21.4
170
17

„Intrigă și iubire”, pe scena Teatrului de Stat din Brăila. În rolul Luizei, tinăra actriță Victorița Dinu, iar în cel al lui Ferdinand, D. Pîslaru.

Fotografie de M. IVANCIU

COPERTA I: Colaborare rodnică! Nicolae Stoica și Petre Zarnea, din conducerea întovărășirii agricole din comuna Otopeni, au venit la I. C. A. R. pentru a se sfătui cu cercetătorii de aici. Inginerul Vasile Comănescu, din secția agrotehnică specială, le arată cum trebuie tratați cartofii cu diferite substanțe, pentru a se obține două recolte pe vară. Fotografie de A. LOVINESCU

COPERTA a IV-a: Pe lacul Razelm. Pregătiri pentru pescuit. Fotografie de A. MIHAILOPOL

COMUNICAT

În zilele de 23-25 martie a.c. a avut loc ședința plenară lărgită a C.C. al P.M.R. cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul delegației P. M. R. cu privire la lucrările Congresului al XX-lea al P.C.U.S. (raportor tov. Gheorghe Gheorghiu-Dej).

2. Raportul cu privire la Bugetul R. P. R. pe anul 1956 (raportor tov. Manea Mănescu).

Plenara a adoptat hotărâri corespunzătoare.

ÎN MARELE SFAT OBȘTESC AL ȚĂRII

Cea de a 8-a sesiune a Marii Adunări Naționale a R.P.R. a început lucrările în dimineața zilei de 27 martie.

În centrul lucrărilor sesiunii a stat, desigur, Proiectul de lege pentru aprobarea Bugetului de Stat al Republicii Populare Române pe anul 1956. Pîrghie de seamă în realizarea politicii partidului de dezvoltare neconținută a forțelor productive ale țării, în scopul ridicării neîncetate a nivelului vieții materiale și spirituale a poporului, bugetul anului 1956 poartă puternic amprenta Directivelor celui de-al II-lea Congres al partidului cu privire la dezvoltarea economiei naționale în decursul celui de al doilea cincinal. În fața de bugetul realizat în 1955, Bugetul de Stat al anului 1956 prevede suma de 45.430,6 milioane lei la pîțolul venituri și 44.430,6 milioane lei la capitolul cheltuieli și este orientat în general în vederea finanțării unui volum sporit de lucrări capitale, a asigurării mijloacelor financiare pentru o producție industrială mărită, a ridicării neconținute a nivelului producției agricole. Alături de bugetare sporite sînt îndreptate în direcția satisfacerii voilor poporului cu privire la sănătate, învățămînt, cultură, odihnă. Demn de semnalat este faptul că bugetul, traducînd în viață dorința statului nostru de a contribui la slăbirea încordării internaționale, a redus alocațiile pentru apărare și securitate cu 476 milioane lei față de bugetul anului 1955.

Discuțiile ample în legătură cu bugetul anului 1956, și unanimitatea cu care el a fost votat, au demonstrat numai adevărata încredere a obștescului sfat la politica partidului guvernului, ei și încrederea neșarmurită a deputaților forța creatoare a oamenilor muncii pe care îi reprezintă care sînt chemați să îndeplinească acest buget al păcii și construcției.

Cea de a 8-a sesiune a Marii Adunări Naționale a mai discutat și aprobat o serie de modificări în Codul de procedură penală, în legea pentru organizarea judecătorească, Codul familiei și în Constituția R.P.R. Lucrările acestei sesiuni au constituit încă o manifestare a voinței poporului nostru de dezvoltare pașnică a patriei.

În incinta Marii Adunări Naționale, în timpul celei de a 8-a sesiuni.

Boleslaw BIERUT

La 12 martie, a încetat să bată inima marelui fiu al poporului polonez, tovarășul Boleslaw Bierut, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, eminent activist al mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

Întreaga sa viață, tovarășul Bierut și-a închinat-o luptei pentru cauza clasei muncitoare, pentru eliberarea poporului, pentru triumful măreței cauze a comunismului. Lupta sa revoluționară este indisolubil legată de glorioasa activitate a Partidului Comunist din Polonia, a Partidului Muncitoresc Polonez și a Partidului Muncitoresc Unit Polonez.

Ceea ce caracterizează cei peste patruzeci de ani de activitate revoluționară a militantului înflăcărat și neobosit care a fost Boleslaw Bierut este fidelitatea nemărginită față de marxism-leninism, profundul său atașament față de ideea internaționalismului proletar.

Moartea lui Boleslaw Bierut a produs durere adâncă în inimile oamenilor muncii din Polonia. Tristetea doliului a cuprins întreaga țară. La Varșovia, timp de două zile, străzile din jurul sediului C.C. al P.M.U.P., unde se afla sicriul cu corpul neînsuflăit al lui Boleslaw Bierut, au fost pline de o imensă mulțime, venită să-i aducă ultimul salut.

Împărtășind durerea poporului polonez în fața grelei pierderi suferite, au sosit în acele zile, în capitala Poloniei, reprezentanți de seamă ai mișcării comuniste și muncitorești internaționale. Poporul nostru, din toată inima alături de poporul frate polonez, și-a exprimat simțămintele de compasiune prin delegația guvernamentală condusă de tovarășul Chivu Stoica, președintele Consiliului de Miniștri al R.P.R.

Funeraliile lui Boleslaw Bierut s-au transformat într-o puternică manifestare a unității poporului polonez în jurul partidului și guvernului, într-o demonstrație a coeziunii de neclintit a lagărului socialist, pentru ale cărei mărețe idei a luptat pînă în ultima clipă a vieții sale neuitatul revoluționar Boleslaw Bierut.

Delegația Republicii Populare Române, făcînd de gardă la catafalcul marelui fiu al poporului polonez.

Pe drumul ce duce de la aerodrom la sediul C. C. al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, s-au adunat mii și mii de oameni ai muncii.

131.000 de meșteșugari

Ai nevoie să-ți faci un costum după pofta inimii ori niște pantofi po-
viți gustului tău? Vrei să repari dușul de la baie ori să-ți cureți o
înă pătată? Ți s-a stricat cumva studioul sau vrei să cumperi țesături
stil românesc? De cele mai multe ori te adresezi cooperativelor mește-
șărești din cartierul tău sau magazinelor lor de desfacere. În ultimii
cinci ani, cooperativismul meșteșugăresc a pătruns adânc în viața noastră de zi
zi și, deși tânără, și-a căpătat prestigiu, și-a creat tradiții.

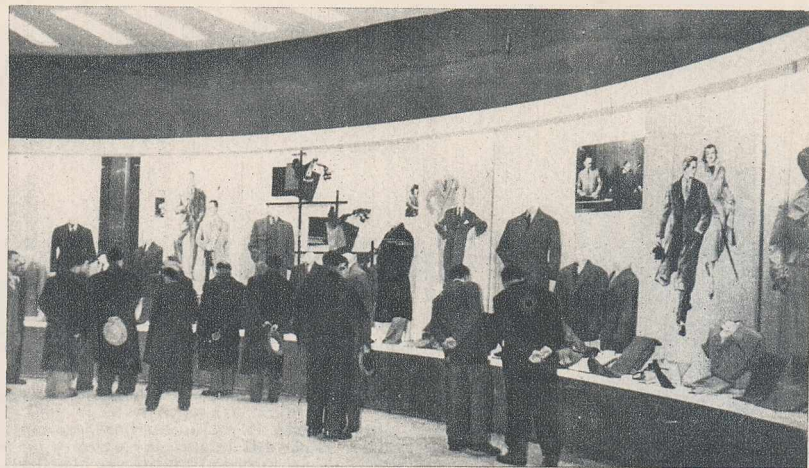
În cartierle centrale ale orașelor, ca și în cele marginase, înflăcău
sedii ale cooperativelor meșteșugărești, de la ateliere mici cu câțiva
măști, la adevărate fabrici cu sute de membri cooperatori. 131 mii de
meșteșugari au ales calea muncii în comun, scăpând astfel de exploatare
le grija zilei de mâine, făurindu-și o viață demnă și din ce în ce mai
bună. Și dacă numele cooperativelor rămâne acela de meșteșugărești,
aplicarea unor metode mai înaintate, lucrul în comun, productivitatea
rită, procesul continuu de diviziune a muncii fac să dispară treptat
toate de muncă meșteșugărești, rudimentare.

Partidul și guvernul acordă o grijă deosebită dezvoltării cooperativelor
meșteșugărești.

La cel de al doilea Congres al Partidului Muncitoresc Român, tovară-
Gheorghe Gheorghiu-Dej a arătat ca unul din obiectivele politice eco-
nomice urmărite în cel de al doilea plan cincinal: „intensificarea mișcării
cooperativiste a micilor producători de mărfuri din sate și din orașe, atât
a cooperativelor de consum cât și prin cooperativelor de producție meșteșugă-
rescă”.

Statul ajută cooperativismul meșteșugăresc prin aprovizionarea cu materii
prime și utilaje, prin credite și înlesniri fiscale, ceea ce duce la continua
dezvoltare, la o producție tot mai largă. La rândul său, cooperativismul de
producție meșteșugăresc răspunde grijii ce i se acordă, valorificând tot
mai mult resursele locale, măbind neconținut sortimentele, cantitatea și
calitatea produselor de larg consum, menite să satisfacă cerințele crescânde
ale populației.

Sarcinile pe care și le-a propus să le urmărească cooperativismul meșteșu-
găresc interesază în cea mai mare măsură pe consumatori. În special
se urmărește întărirea numerică și organizatorică a cooperativelor, creșterea
productivității muncii, micșorarea prețului de cost, îmbună-
rea calității și diversitatea sortimentelor, înmulțirea unităților de
muncă și reparații, înființarea unor ateliere de reparații de locuințe și
de utilități casnice, stabilirea unor raporturi juste între cooperatori și con-

Aspect din expoziția deschisă cu ocazia Congresului Cooperativelor Meșteșugărești.

sumator. Aceste sarcini au fost cu atenție dezbătute în lucrările celui de
al doilea Congres al cooperativelor meșteșugărești, care s-au desfășurat la
București între 21 și 23 martie.

Congresul, stabilind că rolul cooperativelor nu se mărginește însă numai
la satisfacerea cerințelor populației, a arătat că trebuie să fie neconținut
atracți în cooperativism și alți meșteșugari individuali, că trebuie să se sporească
influența cooperativelor în rândurile lor. Pe de altă parte e necesară desfășu-
rarea, în rândurile cooperativelor, a unei serioase munci culturale-educative,
acordarea unei atenții deosebite grijii față de condițiile lor de muncă și de
viață.

Cel de al doilea Congres a însemnat un eveniment de seamă în viața
cooperativelor meșteșugărești. Zecile de mii de cooperatori se vor strădui în
viitor să îndeplătească încrederea pe care le-o acordă statul și consumatorii.

Sala în timpul lucrărilor Congresului.

NĂFRAMA ROȘIE

de Kovács GYÖRGY

Ilustrații de N. POPESCU

Kovács György este unul dintre scriitorii maghiari din țara noastră a cărui activitate bogată pe tărîmul scrisului a început-o încă înaintea celui de-al doilea război mondial. Autor al mai multor nuvele, precum și al romanului „Holde de aur”, apărut în 1942, Kovács György scrie imediat după eliberarea țării noastre românului „Cu ghearele și cu dinții”, care l-a adus o largă popularitate printre cititorii din țară și din străinătate, fiind tradus în mai multe limbi.

Noul său roman „Buchetul”, din care publicăm acest fragment, este o emoționantă frescă a satului ardelean locuit de romîni și de unguri, din perioada anilor 1943-1944.

Diktatul de la Viena, în afară de faptul că a ciuntit Ardealul, a marcat în deosebi ascuțirea conflictului național. În locul jandarmilor romîni care se dovediseră harnici cînil de pază ai regimului burghezo-moșieresc romîni și întretinătorii ai vrajbei naționale, jandarmii unguri se întrec — la rîndul lor — în a dezițanți ura sovîină, de astă dată în interesul profilor și bancherilor unguri.

Meritul de seamă al autorului este de a fi arătat cu profunzime rădăcinile de clasă ale urii naționale. Plutonierul major Tohati — o figură odioasă de călău — nu acționează izolat. El este susținut de primarul Sárosi, o adevărată eminență cenușie a satului, și de chiaburii unguri, cărora li se alătură și chiaburul romîn Ieremia Tudoran — pe vremuri fost primar al satului. Cîrdășia aceasta funcționează cu precizia unui ceasornic. Inspăimîntați de apropierea armatelor sovietice, chiaburii vor să-și păstreze pozițiile dominante, învrăjbind cu o furie oarbă pe țărani romîni și unguri.

Pe fondul întunecat al acestor apăsătoare evenimente, dragostea dintre tînărul ungur Szenté Péter și romînca Ioana Năznanu ar fi putut aduce o undă de lumină, de viață autentică. Dar ea este îngropată sub lespedzele grele ale urii naționale.

Fragmentul de mai jos — care este de altfel și finalul acestui valoros roman — redă ultimele evenimente ce le trăiesc țărani unguri și romîni. Un grup de patrioți alcătuit de comuniști au atacat jandarmeria, eliberînd pe țărani arestați de majurul Tohati, au aruncat în aer podurile din împrejurimi, pentru a împiedica retragerea trupelor fasciste, și se pregătesc să coboare din munți în sătucul care va cunoaște în sfîrșit zilele luminoase ale eliberării.

Abia acum dragostea dintre Szenté Péter și Ioana Năznanu se va putea împlini. Ea este simbolul unei victii noi ce va schimba familia acelei lumi care a întreținut veacuri de-a rîndul ura și vrajba națională.

În marea forfoteală nimeni nu băga în seamă pe flăcăiașul care cobora alene pe ulicioara lui Veress și Năznanu, cu o biță zdravănă și strîmbă în mîină, cu niște opinci de munte în picioare.

Cu înfățișarea asta, în straietele pe care le purta, era și greu de recunoscut acel Lorinczi

Joska care — cu un chiștoc de țigară în colțul gurii, scoțîndu-și pieptul și ridicîndu-se în vîrfurile picioarelor ca să pară mai mare — se sumețea printre flăcăi la balul sîngeros din noaptea de cîșlegi. Pornise cu turma la pășunile grase de munte în ziua de Sfîntul Gheorghe

și de atunci nu prea fusese văzut prin sat. Luas aere de bărbat, pe sub nas începuseră să-i crească fulgi de mustăți, fața-i era lăbăcită de vînturi, părul o hălăciugă și în ochi îi ardea isteațimea tăcută a oamenilor de la munte. Flăcăii ieși în șosea, dar fiecare mișcare a lui arăta precauțiune. Adeseori se uita în jurul lui și uneori și în urmă, ca și cum ar fi șovăit sau s-ar mirat. Mura asta de vîlجان mirat i se potrivește de altfel. Căci deși sărea la horă ca un țap și chiuia cît îl lua gura — puțintel cum era — fetele deocamdată nu-l prea băgau în seamă. E adevărat că nu-l aștepta nici un fel de moștenire, nici pămînt de arat, nici munte; Joska era doar ciobănaș pe lîngă un baci mai cuprîn.

Nu-i dădură nici o atenție nici cele trei fete care se opriseră să schimbe o vorbă în fața porții lui Precup. Joska însă le dădu binețe cu glăsură. Se oprî chiar.

— Ei, ce mai noutăți pe la dumneavoastră — întrebă cu gravitate de bărbat în toată legea.

— I-auzi, soro, ce noutăți?... — clătina din cap una din fetei.

Cealaltă îi spuse apăsător:

— Intră-n casă și o să afli.

Joska luă în serios invitația și intră pe poartă. Cel dintîi care îl zări pe ciobănaș a fost Tudoran care sări în sus de bucurie.

— Dumnezeu te-a trimis încoace, Joska! Ce-i cu vacile mele?

— Păi, de trimis nu m-a trimis chiar dumnezeu, dar...

Ca din pămînt răsări și Ludovica Năznanu lîngă el.

— O, Joska, sufletul maichii, pe omul meu nu l-ai văzut pe undeva?

Fața băiatului se lumină ca luna ieșind din tre nori. Un zîmbet misterios începu să-i joie în colțul gurii. Dar nu scoase o vorbă.

Tudoran îl scutură de braț.

— Vorbește, omule! Ce știi de vacile mele?

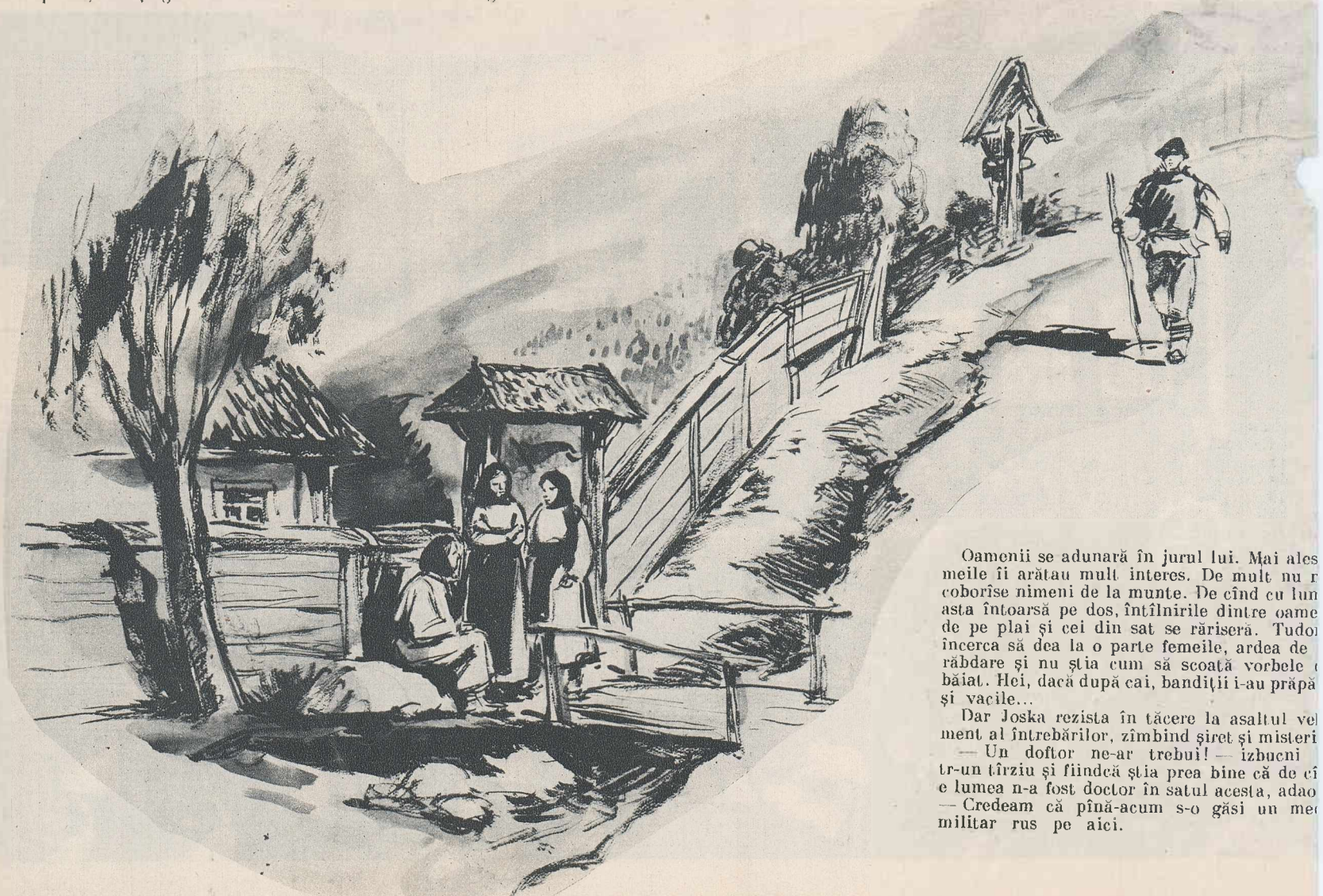
— Mai lasă-le dracului de vaci — dădu din mîină cu superioritate Joska.

Oamenii se adunară în jurul lui. Mai ales mele îi arătau mult interes. De mult nu răsăriseră nimeni de la munte. De cînd cu luna asta întoarsă pe dos, întîlnirile dintre oameni de pe plai și cei din sat se rariseră. Tudoran încerca să dea la o parte femeile, ardea de răbdare și nu știa cum să scoată vorbele băiat. Hei, dacă după cai, bandiții i-au prăpădit și vacile...

Dar Joska rezista în tăcere la asaltul verbal al întrebărilor, zîmbind șiret și misterios.

— Un doctor ne-ar trebui! — izbucni într-un tîrziu și fiindcă știa prea bine că de cînd lumea n-a fost doctor în satul acesta, adăugă:

— Credeam că pînă-acum s-o găsi un medic militar rus pe aici.

Acum se îngrămădiră în jurul lui și aceia care pînă-n clipa asta nu voiau să ia cunoștință de sosirea flăcăului.

— Pe cine au împușcat nemții?

— I-auzi, nemții...

— Ce s-a întîmplat, Joska? De ce aveți nevoie de doftor la munte?

Cineva îl încurajă:

— Acuș sosesc rușii!

Tudoran urla din răspuțeri:

— ... Că dacă s-a întîmplat ceva cu vacile mele, apoi...

Dar nimeni nu-l asculta.

Flăcăiașul își făcu drum printre oameni și cu pașii lui de urs intră în casă. Oamenii se buluciră după el. Voiau să audă tot.

— Cozonaci? Cozonaci? — zise adultul-mecînd mirosul plăcut.

— Aduceți-i ceva de mîncare băiatului

— strigă o femeie. Ți-o fi foame, Joska, puile. E lung drumul, nu-i așa? — îl bătu prietenoasă pe umăr. Lăsați pe mine că-l fac să vorbească.

— Tocmai spuneau să vă pregătiți de primire!

— Cine spunea? — I-auzi ce vorbește flăcăul asta.

— Spuneau... — dar nu spuse cine.

Se uita în toate părțile, examinînd totul atît de temeinic de parcă el ar fi fost stăpînul casei. Parcă el ar fi trebuit să controleze pregătirile pentru primirea eliberatorilor. Își propti bîta într-un colț, își șterse nasul cu dosul palmei, apoi se așeză tibnit pe prag și rupse în două cozonacul rumen și frumos pe care o gospodină i-l pusese în mină. Era cald încă și gustos, gustos ce nu s-a pomenit!

Îl asaltau cu întrebări, încercau să-l descoase, dar el tăcea. Tăcea și mîncă. Apoi goli o cană de apă, se șterse pe gură, se așeză iar pe prag și abia după aceea binevoii să răspundă.

— Carevaszică, avem un rănit, de aceea ne-ar trebui un doftor.

O nevastă spuse celor de la spatele ei:

— Ați auzit? Ursul a pocit pe cineva.

— Sau lupul — adaose altul.

— As! Nu lupul, ci ursul. Nu tot un urs a sărit și astă-vară în spinarea jucanului?

Joska deocamdată nu rectifică greșeala. Îi lăsa să-și bată capul, să se ciorovăiască ei între ei.

— Rănit... o, săracul! oftă cineva.

— Și spune: tare l-a sfîșiat fiara?

— Numai la braț... Abia se vede spărtura...

— Ce fel de spărtură, mă?

— Păi, de glonte! — dădu din umeri Joska, lipind șiret din ochi și pîndind pe sub sprîncene efectul cuvîntului.

Capetele femeiești se apropiară și mai tare, valuri de boare caldă, gîfîită, îl izbiră în obraji; nu mai vedea decît ochi căscați în fața lui.

— Dar spune o dată! Ce fel de glonte! Vaszică tot nemții!

— Mă papă-lapte, mă! De aia te-am săturat cu cozonac, mă? Deschide-ți o dată gura aia de la-mă-mamă!

Un glas ironic îl atinse chiar în mîndria de bărbat:

— Un nătăflet ca asta nici nevastă nu-și găsește...

Risete în fund, risete limpezi ca sunetul de clopoțel!

— Ce vorbești, soro! Nevastă? Așa? Păi, asta habar n-are la ce-i bună femeia. Ia uitați-vă la el! Cumătra hazoasă făcu un pas înainte, își împlîntă mîna în coama zbîrlită a băiatului și-l scutură, în glumă firește. Lumea se prăpădea de rîs.

Ei, asta era prea, prea pentru bietul Joska. Tot sîngele i se urcă în obraji. Femeile astea își bat joc de el, îl fac de rîs! Sus la munte i s-a spus apăsător să nu se întindă la vorbă prin sat, ci cum o da cu ochii de primul soldat sovietic să se înțeleagă cu el cum o putea și să ceară un medic militar, ca nu cumva rana să se infecteze.

Și iată că printr-un asalt hain, femeile au izbutit să-i smulgă cel puțin atît:

— Ia nu vă mai canoniți atîta! Dacă vreți să știți, la încăierarea de astă-noapte unul dintre ai noștri a fost rănit; pentru el e nevoie de doftor.

Apoi, își strînse dîrz buzele și-și propuse să nu mai scoată nici o vorbă.

Firește că lumea se buluci și mai tare în jurul băiatului care adusese o asemenea știre.

Îl ispiteau în fel și chip, îl bombardau cu mii de întrebări, în timp ce Joska își făcea socoteala că și femeile știu să fie prietenoase cînd curiozitatea le dă ghies.

— Cine au fost aia, mă?

— Unde? Nu cumva cu jăndarii?

— Vorbește, mă, mutule!

— Te pomeniști că și tu ai fost cu ei? Ai?

Flăcăul își puse ochii-n pămînt. Ei da, asta ar fi ceva: dacă s-ar putea lăuda că și el a fost în ceata bărbaților curajoși... Dar ce-i drept e drept; el a fost pus să stea doar de pază mai la vale, dincolo de clădirea jăndarneriei.

Un nou cozonac porni spre Joska. Zbură prin aer ca și cum gospodinele i-ar fi vrăjit niște aripi. Cozonacul fusese aruncat de Maria Dăndărău și flăcăul îl prinse din aer. Se hlizi la fața care se juca de-a mîingea cu cozonacii. Ce fată drăguță și frumoasă e Maria! Inima lui Joska se umplu deodată de căldură. Se făcu mult mai caldă decît cozonacul și din recunoștință tot îi destăinuia ceva fetei:

— Și Moise e printre ei, știi?

Lelea Ludovica își făcu loc prin mulțime și ajunse în față. Îl mîngîie blind pe umăr:

— Dar omul meu? Ce? Acuma știu. O fi și el acolo. Nu se poate să nu fie! Spune și tu, Joska, puile! — îl ruga ea și se uita atît de frumos și de blind la flăcău încît acesta nu putea să nu dea din cap:

— Da...

— Și cine încă?...

— Hai, spune!...

— Mă, vrei să scot vorba cu clestele din tine?

Joska se cătrăni foarte, ar fi vrut să se ridice și s-o tulsească, mai ales că se săturase de cozonac, dar o asemenea încercare n-ar fi avut sorți de izbîndă. Omul era încercuit din toate părțile de rînduri dese prin care nu putea răzbate.

Se mulțumi să spună, îmbufnat:

— Lăsați-mă în pace!

Cineva avu o nouă idee:

— Mă Joska, n-ai vrea să bei un pahar de rachiu?

Altul o și stîrni pe Maria Dăndărău:

— Dă fuga în odaia mare! Acolo-i sticla, pe masă, acoperită.

Se găseau de toate în casa aceasta: vin, rachiu, cozonaci, prăjituri. Miros de friptură de păsări plutea prin aer de-ți lăsa gura apă. Se tăiașe chiar un porc în zorii zilei și cineva fusese de părere că l-ar putea pîrjoli de minune la flăcările casei de jăndarii. Lumea a ris cu poftă.

Joska își închise ochii și dădu pe gît două păhărele.

— Ei, cine a mai fost acolo?

— A fost badea Năznanu, adevărat!

— Și încă?

— Tii ce otravă de băutură! — strigă Joska, cu fața schimonosită.

— Mai dați-i un pahar!

Joska strănuta, scutura din cap.

— Alde Veress Dénes. Au adus și material explozibil — se lăuda cu fața strălucind de bucurie.

Cîțiva inși strigară spre curte:

— Kati, hei, Kati! Auzi? Bărbatu-tu!

— Ce-i cu bărbatu-meu? Ce s-a întîmplat? — alergă într-un suflet femeia, ștergîndu-și cu șorțul mîinile pline de făină, căci venea tocmai de la cuptor.

Lorinczi Joska se ridică, își răsără-căna picioarele, începu să bălăbănească din mîini; băutura îi vrăji o ceață strălucitoare în fața ochilor. Explica de zor cum au sosit alde Veress Dénes la Fintîna lui Vodă.

Kati, strălucind de însuflețire, începu să sară ca un copil:

— Știam eu, știam! Asta tot tănuiau ei! Acasă la noi au pus-o la cale, cu muncitorul acela!

Tudoran se trase la o parte, se holba, neînțelegînd nimic și tăcea. Se gîndea că ar fi fost bine să fi petrecuț și el ziua de ieri în beci, de vreme ce lucrurile au luat această întorsătură. Sau cel puțin familia să i-o fi vîrit cineva acolo pentru o zi și o jumătate de noapte. Îi era ciudă pe nevastă-sa pentru că jăndarii n-au ridicat-o; își răsucea nervos mustrăta, dar nimeni nu-și bătea capul cu el.

— Are dreptate, lelea Kati! — îi luă flăcăul vorba din gură. E cu ei și muncitorul acela, tovarășul Varga.

— V-am spus eu că l-am recunoscut! — chicoti Zamfira Precup.

— Au văzut și alții că el a spart ușa beciului!

Kati era o drăcoaică și jumătate, iar acum avea un chef nebun: îl apucă pe flăcău și îl scutură zdravăn încît bietul Joska rămase cu ochii zgîfîți.

— Spune o dată! Cum a ajuns acolo bărbatul meu? Doar a plecat la armată deodată cu Szente.

Și alții tăbăriră asupra lui, scuturîndu-l pe-ntrecute.

— Cine a fost rănit?

— Cine să fie? Szente Péter, dacă vreți să știți!

Țipete, strigăte de uimire.

— Auziți? Și Szente Péter e acolo, cu ei.

— Ard cozonacii! Ard cozonacii! — strigă o femeie.

Cîteva femei se buluciră la ușă, dar cele mai multe rămaseră lingă flăcău, ascultîndu-i vorbele. Căci lui Joska i se dezlegă în sfîrșit limba.

Ioana se făcu albă ca peretele; își fixă privirea-n pămînt și o vorbă nu mai putu scoate, deși adîneauri încă și ea îl sîcîia cu întrebări.

— Așa că întreprinderea de astă-noapte a mers strună — spunea Joska în stil militar, cum a învățat în zilele din urmă, la munte. Știți dumneavoastră cît caș le-am cărat? (Ce-i drept e drept: dacă Joska și alți cîțiva ortaci ai lui nu s-ar fi îngrijit de mămăligă, de caș și de urdă, tovarășii ar fi răbdat destulă foame...)

Băiatul își strînse pleoapele, se uita departe, visător. Vedeă focul, aprins de cu ziuă într-o vîgăună ascunsă. Cetina de brad cu mireasmă tare pîrîie, trosnește în flăcări; fumul greu ar fi în stare să alunge chiar pe michiduța. Deasupra flăcărilor, ceanul în cubjă, și în cean fierbe mămăliga, se leagănă plutind în apa clocotită. Joska mesterește balmușul; mai rar să se priceapă cineva ca el la această treabă!... Da și Varga e un om și jumătate! Toți l-au îndrăgit ca pe un frate bun. Joska incalte l-ar urma și în iad!

— Unde ne punem noi piciorul, cu arma-n mînă, nu mai scapă suflet de jăndar! — se fudulea flăcăul. Ați văzut și dumneavoastră astă-noapte. Pe urmă nu-i puțin lucru că am pus mîna pe hîrtii — adaose, golindu-și pînă-n fund sacul cu vești.

— Ce fel de hîrtii, mă?

— Ehe, multe. Uite, așa un purcoi!

O femeie cloncâni rîzînd:

— O să ne prindă bine cînd om mîncă mult magiun de cină.

Joska căuta din ochi pe nesocotita care-l întrerupsese. Ce glumă proastă! — își zise, deși nici el nu știa ce importanță au acele hîrtii. Alde Varga însă se bucuraseră tare de ele.

— S-a găsit și scrisoarea cu Tar Pista. Era cît pe ce să ardă, abia au putut-o scoate din casă...

Flăcăul credea că descoperirea aceasta va stîrni uimirea tuturor. Dar cine-și mai bătea acum capul cu Tar Pista?

Numai Ioanei i se tăie răsufllarea în timp ce-și duse mîna la piept, atingînd buchețelul.

— Și voi n-ați știut să-i legați rana lui Szente?

— Da' cum să nu știm? Fata aceea, ruda Dăndărăilor îi îngrijește.

— Care fată, mă?

— Păi, Florica!

— Auziți? Florica! Vă aduceți aminte de ea?

— Da' și ea e acolo?

— Sînt mulți și de la colonia forestieră, dracu' poate să-i înșire pe toți!

Ioana își duse din nou mîna la piept, dar acum mîna ei nu mai căuta florile, ci inima care bătea cumplit. Florica! E cu putință ca Peter să iubească pe altcineva?

Se îndreptă, amețită, cu pași împleticiți, spre ușă. Parcă toată lumea se învîrtea cu ea. Dar acolo dădu peste Tudoran. Auzind de hîrtii, omul începu să tremure. Nu se putea stăpîni. Cum să înăbușă vorba flăcăului? Se uită la Ioana, ochii i se opriră asupra buchetului și mînia îl orbi. Dădu s-o apuce de piept.

— Ți-am spus să le arunci în foc, dracului— urlă în azul tuturor. — Și acum mai porți flori ungurești? O să te-nvăț eu omenie! Toată viața ta ai ținut cu unguirii! Și drăguțul ți-a fost unguir! — Părea că vrea să zdrobească, să calce în picioare pe fată, cu atîta furie se repezi la ea, înșfăcînd bițele flori artificiale, jerpelite, mototolite. Dar cele două ace cu care Ioana le prinsese în piept îl înțepară. Tudoran înjura de parcă-i ieșea foc pe gură, și-și sugea degetele.

Ioana îl împinse la o parte și ieși din casă, apucînd-o spre poartă. Vestile aduse de cio-bănaș se răspîndiră prin sat ca focul prin iarba uscată. Ca stîrniți de dangătul clopotului, oamenii începură să curgă valuri-valuri spre casa lui Precup. Botoșoia și Krisztina Szente erau în drum cînd cineva le povesti dezlegarea tainelor. Botoșoia avea o pată roșie pe față, de mult ce-și smulsesse smocul de păr ce-i împodobia bărbia. Pînă acum călcase cuminte pe urmele Krisztinei cu farfuria de faină-n mîna, turuind întruna. Dar n-a auzul știrilor sări în față.

— Ci hai o dată, soro, mai repede! Ce-i cu băiețoiul ăsta? Lorinczi Joska... Nu-mi aduc aminte de el. Pe tinerii ăștia abia-i mai cunoști...

Sosiră în poarta Precupilor tocmai în clipa cînd Ioana ieșea. Fața albă a fetei se făcu roșie ca para focului, singele i se înfierbîntă. În fața ei stătea mama lui Peter... Ioana își coborî privirea în pămînt, dădu binețe mamei, apoi o rupse la fugă. Întîmplarea o zăpăci pe femeie, și, deși își întoarse și ea capul, răspunse la binețe.

Botoșoia trebuia, firește, să zică ceva:

— Ai văzut! Ți-a dat bună ziua.

— Am văzut. Și i-am răspuns.

— Deși în sat se vorbește că...

În casă se iscă o mare gălăgie:

— E aici maică-sa.

— Spune-i și dumneaei, Joska, cum a fost rănit!

Botoșoia își făcu drum cu coatele înaintînd val-virtej.

— Dar omul meu? Ce știi de el? L-ai văzut?

Flăcăul însă își pierdu răbdarea. Se repezi la ceata de muieri, dădu solid din coate, se smulse din încercuire, își înșfăcă bîta și o rupse la fugă.

— Dar pe ăsta ce l-a găsit?

— Joska! Joska! Stai, mă, ce te-a apucat?

— Mă Joska, mă. Încă un păhărel!

Dar Joska nu mai era în ogradă.

— Trebuia să-i mai dăm un pahar — spuse, cu părere de rău, gazda.

★

Ioana urca fără grabă, amețită, ca în vis, ulicioara scaldată în lumina arămie a toamnei. Ajunsesse aproape de porțile lor. Își aduse aminte de Florica, fata oacheșă, cu ochii serioși, plecată departe din sat, care, dacă ar sta să numere toate căsătoriile în cruciș și curmeziș, e cam neam și cu ea. Într-o vară, i-a căutat și pe ei, cu bătrînul Năznanu avusesse ceva de vorbit.

— Hei, Ioana, așteaptă-mă! — strigă Joska, alergînd după ea.

Fata își încetini pașii, își întoarse capul și se uită lung la flăcău. Ce strigă după ea? Ce vrea?

Joska gîfîia. În sfîrșit, o ajunse din urmă, dar tot îi mai spuse o dată:

— Stai!

— Ce vrei?

Joska își dădu pălăria pe ceafa asudată.

— Ceva... cum să zic...

Ioana își încreți fruntea.

— Da' spune o dată, omule!

— Știi... Ne-ar trebui...

— Ei, ce v-ar trebui...

— Un steag ne-ar trebui...

Fruntea fetei se descreți. O seninătate palidă îi lumină fața. Nu înțelegea limpede ce vrea băiatul.

— Ce? Steag?

— Da. Un steag.

— Ei și?

— Știi, tovarășul Varga mi-a spus așa: avem nevoie de un steag ca focul.

Coborînd pe plai, singur, Joska repetase de multe ori cuvintele lui Varga Pista, dar cu atîta cozonac și rachiu s-a cam zăpăcit și acum abia mai poate aduna cuvintele. Capu-i era amețit de băutura, singele-i alerga prin vine, lumea era plină de bucurie pentru el. În sfîrșit, izbuti să încropească cîteva cuvinte cu rost:

— Știi cum trebuie să fie steagul acela? Ca focul care arde tot ce e vechi și rău și călește tot ce e nou și bun!

Fata se uita la opincile cu gurguie uriașe din picioarele băiatului; ar putea să le în- întrebuinteze drept bărci pe Mureș... Se gîndi un răstimp, apoi dădu din umeri:

— Ei și?

— Tu nu-ntelegi?

— Nu. Ce vorbă-i asta?

Joska își vîrî mîna în clăia de păr pe care n-o prea atîngea pieptenele și creștea sălbatic ca iarba de munte. Cum să se

facă înțeles de fata asta? Ehe, acolo sus, la munte, ei înțelegeau cînd tovarășul Varga le vorbea despre steag, și le arăta ce este și cum trebuie să fie un steag adevărat. Dar el nu știe să vorbească așa de frumos ca tovarășul Varga!

Trecu la miezul lucrului:

— Ai o năframă, Ioana?

— Am mai multe.

— Da'... și una roșie... de mătase?

— Am. Ce vrei cu ea?

— Aia ne-ar trebui...

— Năframa? — se miră Ioana.

— Da. Aceea de mătase roșie.

— Ce vorbești?

— Pentru steag, știi...

În capul fetei miși ceva. Năframa de mult n-o mai văzuse nimeni în capul ei. Îndată după moartea lui Vasi; o pusese în fundul lăzii; era doar în doliu.

— De unde știi? Cine ți-a spus? Și de ce tocmai năframa mea? Doar au și altele la fel.

Ei drăcia dracului. Ce vrea fata asta? Să se întoarcă la munte fără basma?

— Pe mine, la tine m-au trimis pentru năframă...

— Cine te-a trimis?

Lui Joska îi sări țandăra de atîtea întrebări.

— Mi-o dai sau nu mi-o dai?

— Da' cine te-a trimis?

— El m-a trimis... Szente Péter...

Fața fetei se întunecă, iar în clipa următoare se însenină și un zîmbet mic începu să-i joace în colțul gurii, luminîndu-i și gropițele din obraji.

Pe Joska iar îl luase gura pe dinainte. Și nu trebuia. Péter îi spusese doar lămurit să nu-i pomenească numele în fața fetei, căci atunci ea n-o să-i dea năframa.

— El te-a trimis?

— Chiar el.

— Dar el de unde știe că am o asemenea năframă?

— Păi, asta-i treaba lui — se strîmbă flăcăul.

„Ești ca o floare de mac cu năframa aceea. Cine ți-a cumpărat-o? Nu se poate spune?” — îi răsuna în amintire cuvintele lui Péter. Cîta vreme a trecut de atunci, doamne, doamne!... De cînd stătea acolo în grădină, cu grebla-n mîna, sub pom și-i îmbia un măr flăcăului... Măr roșu... fruct oprit... Cîte nu s-au întîmplat de atunci!

— Ei, cu mine nu te joci, știi? — spuse Joska, cu o mustră grozav de severă.

— Cu tine? Eu? — răsună risul fetei. Dar cine ești tu? Păi, ție nu ți-au căzut încă dinții de lapte, mucosule! — și îl atinse ușor cu palma. Băiatul își întoarse capul, fața roșie i se bosumflă de îmbufnare, dar așa, în taină, nu-părea tocmai rău că o fată frumoasă se joacă cu el.

— Ei, mi-o dai sau nu mi-o dai?

— Păi, să mă mai gîndesc. Ioanei îi venea să zburde de bucurie.

— Ei, pune-ți năframa la saramură. Păstrează-o, să aibă ce mîncă moliiile.

— Dar mătasea n-o mîncă moliiile, nebunule!

— Mi-o dai sau nu mi-o dai? — spuse cu energie Joska.

— Ți-ăș da-o... dacă... Știi: dacă...

Joska mormăi cu inimă amară:

— Voi nu pricepeți asta... Ce știți voi?

— Aș da-o... dar aș vrea să știu cine mi-o aduce înapoi?

— Cum cine ți-o aduce înapoi?

— ... Fiindcă asta-i o amintire dragă...

O amintire tare, tare dragă. Ochii flăcăului se aprinseră:

— Chiar eu! Eu am să ți-o aduc! Bine?

— Tu? Adică chiar tu? — rîse tot mai vesel Ioana. Tu?

— Păi, dacă tu nu vrei... dacă n-ai încredere în mine...

— Nu de încredere e vorba. Nu...

— Dar atunci ce mai vrei?

— Știi așa se cuvine... ca ăl de o cere, să o și aducă înapoi. El personal! Așa se cuvine.

— Bine, bine, o să-i spui — încuviință cio-bănașul, oftînd ușurat, bucuros că poate pune mîna pe năframă. Dar în același timp un nor negru i se lăsă pe inimă. Căci dacă le spune tovarășilor de la munte vorba Ioanei, iese la iveală că l-a vîndut pe Péter. Și ce o să zică Péter la o asemenea ispravă? Dracu' să le ia! Hoțomanele astea de muieri l-au întors pe dos și i-au furat toate tainele!

Construcții
pe șantier,
artiști pe
scenă.

Inceputurile celei mai mari hidrocentrale din lume

● Fluviul Angara dispune de rezerve energetice mai mari decît potențialul marilor fluvii Volga, Kama, Don și Nipru luate laolaltă.

● Construirea cascadei de hidrocentrale pe Angara va permite obținerea unui volum de 65 miliarde kw.h. de energie electrică anual, echivalent cu munca a 450 milioane de oameni.

● 3.200.000 kw. va fi capacitatea noilor hidrocentrale de la Bratsk.

● Lacul de acumulare al nodului hidroelectric Bratsk-viltoarea mare Angarskoleva avea o lungime de 570 km și un volum de circa 180 miliarde metri cubi de apă. Mai bogat în rezerve de apă decît toate lacurile de acumulare ale hidrocentralelor de pe Volga (luate la un loc), lacul artificial va fi unicul de acest fel în lume.

● Pentru a defrișa și pregăti albia viltoarei mări, tăietorii de lemne vor tăia, pînă în 1960, 38 milioane de metri cubi de lemn de lucru.

● Potrivit unui calcul făcut de hidrologii sovietici, chiar dacă cele 336 râuri și pîraie care se varsă în lacul Baikal și-ar schimba cursul, acest lac ar avea rezerve suficiente pentru a alimenta, în mod constant, cu apă Angara, timp de 400 de ani.

În Siberia e încă iarnă. Gerul năprasnic pare atotputernic peste nesfîrșitele întinderi ale taigalei. El nu poate totuși să țină în loc apele veșnic dezlănțuite ale fluviului Angara, ce gonesc vijelios spre Enisei. Pe malurile Angarei, departe de centrele industriale ale țării, la 5.500 kilometri de Moscova, vechiul sat Bratsk trăiește zile neobișnuite. Au sosit și sosesc mereu aici, din toate colțurile Uniunii Sovietice, mii de constructori iscusiți, care au început construirea celei mai puternice hidrocentrale din lume, ce va furniza curentul necesar industrializării și electrificării Siberiei răsăritene.

Angara izvorăște din lacul Baikal, atît de des pomenit în cîntecele populare ruse. Această mare a Siberiei primește în cupa sa imensă apele a 336 de râuri și pîraie dar, la rîndul său, nu dă viață decît Angarei, asigurîndu-i în tot cursul anului un bogat debit de apă, constant și uniform.

Datorită faptului că pe parcursul celor 1800 kilometri de la izvor și pînă la vărsare apele fluviului produc o diferență de nivel de aproape 380 metri, este cu puțință crearea pe Angara

a unei adevărate cascade de hidrocentrale. Prima dintre ele, cea de la Irkutsk, va începe să furnizeze curent electric chiar din acest an. Șantierul celei de-a doua hidrocentrale, cea de la Bratsk, se găsește într-o regiune unde natura a creat condiții din cele mai prielnice ridicării unui mare nod hidroelectric. Prinsă între stînci abrupte, înalte de 80-90 metri, Angara are aici o cădere mai mare și-și accelerează cursul, atingînd viteza de 3000 metri cubi de apă pe secundă.

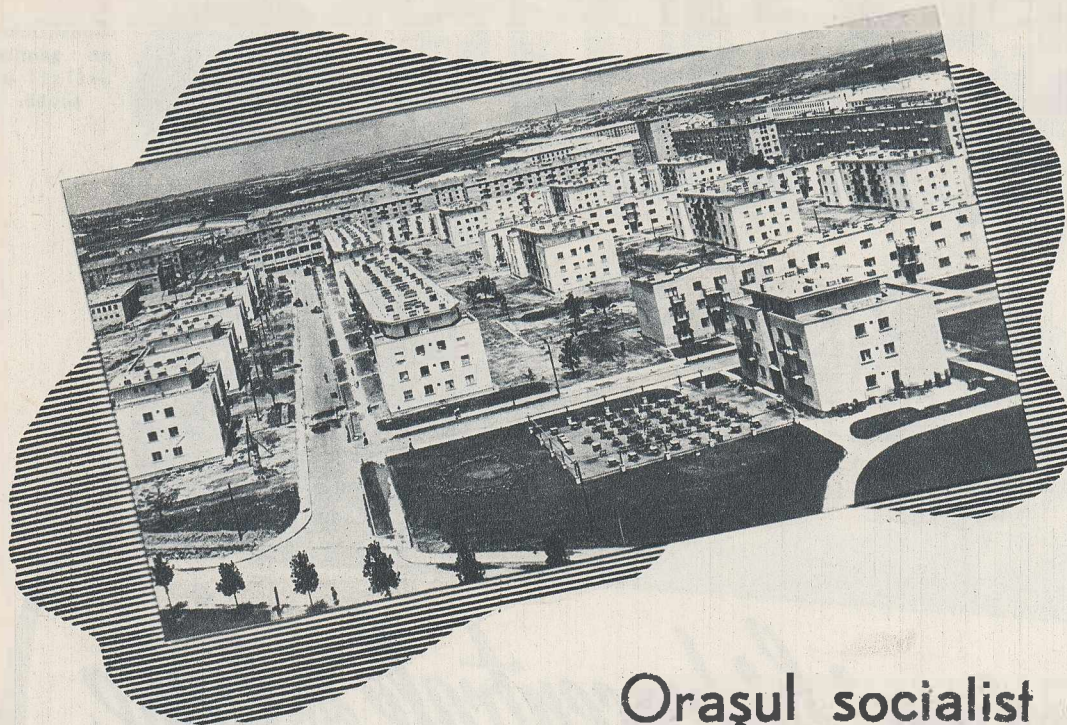
Pe marele șantier siberian a început o muncă intensă. O dată cu hidrocentrala, la Bratsk se ridică cu repeziune și noul oraș muncitoresc, cu case solide și primitoare. Noi linii ferate, drumuri și șosele moderne străbat taigaua, trezind-o din somnul ei adînc.

Traducînd în viață sarcinile trasate de Directivele Congresului al XX-lea al P.C.U.S., constructorii s-au angajat ca primul agregat al hidrocentralei de la Bratsk să dea curent electric în anul 1960.

N. ȚENȚEA

Stînga: Peste sălbatica taigă siberiană, pe o lungime de 680 km, se va întinde linia de înaltă tensiune pentru șantierul de la Bratsk. Mijloc: Așa va arăta hidrocentrala de la Bratsk. Barajul ei, lung de 5 km, va avea înălțimea unui bloc cu 15-17 etaje. Dreapta: La locul construcției, sosesc neîntrerupt mașini de tot felul. În fotografie: descărcarea unor camioane basculante, trimise șantierului.

Vedere generală a orașului.

munca e în toi. Serele acestea aprovizionează pe locuitorii orașului cu zarzavaturi proaspete.

Din ce în ce se apropie tot mai mult coșurile, rezervoarele, turnurile, macaralele, clădirile. Se apropie marile uzine siderurgice, cărora muncitorii, conduși de partid, dăruiesc forța, entuziasmul, abnegația lor.

Pe platoul brădat cu șine din jurul furnalului înalt, plutesc în aer gazele albastrii. Contururile construcției de oțel a furnalului, proiectate pe cer asemenea unui crater imens, te copleșesc, te emoționează.

În interior, de la o înălțime de vreo 10 metri, se revarsă pe gurile furnalului torentul de fontă a cărei strălucire se întrece parcă cu lumina soarelui. Rezervoare montate pe vagoanele de cale ferată înghit metalul topit. Oameni, însă, nu se zăresc nicăieri. Furnalul cel mare, vagoanele, cîntarele automate, ascensoarele, toate sînt dirijate de la distanță.

Peste tot unde mergem, vedem și simțim muncă, mișcare și activitate.

Vizităm căminul cultural, care poartă numele compozitorului Béla Bartók. Admirăm sala de spectacole, cu șapte sute de locuri, aranjată cu mult gust. Scena permite reprezentării de teatru din cele mai pretențioase. Admirăm mobilierul din lemn în culori naturale, lucrat cu multă artă. La etaj, se află diferite săli de club, de lec-

Orașul socialist de la

Dunapentele

de Szemlér FERENC

Pe nesfârșitul șes dunărean se întrezăresc, în ceața dimineții, trei coșuri înalte de fabrică. Inima îmi tresaltă. Fumul ce se ridică din coșuri vestește orașul copilăriei mele, vorbește despre muncă și despre viață...

★

Trecem prin Dunapentele. Casele de cărămidă, rînduite de o parte și de alta a drumului ce serpuiește prin văi și pe coline, dau impresia unui sat înstărit. Dunapentele este o așezare veche. În epoca romană, aici se afla un post de gardă; în evul mediu, un sat de iobagi, botezat cu numele sfîntului Pantaleon; abia pe vremea regelui Mathias, așezarea a căpătat o oarecare importanță. Și iată că pe hărțile contemporane nouă,

a apărut primul oraș socialist al Ungariei noi: „Sztálinváros“!

Ajungem în oraș pe o șosea largă, asfaltată. Ceea ce ne surprinde din primul moment este faptul că pătrundem de-a dreptul în inima unui oraș modern, fără să fi străbătut obișnuitele cartiere marginase. Nu mai puțin surprinzător e faptul că întregul oraș este format numai din clădiri mari—blocuri înconjurate de grădini minunate.

Obișnuit probabil să primească multe vizite, tovarășul Papolczai, președintele comitetului executiv al Sfatului orășenesc, ne comunică la rezeală și aproape mecanic tot ce trebuie să știm....

Că în 1950, s-a hotărît construirea uzinelor siderurgice și, în apropierea lor, pe podișul de la Pentele,

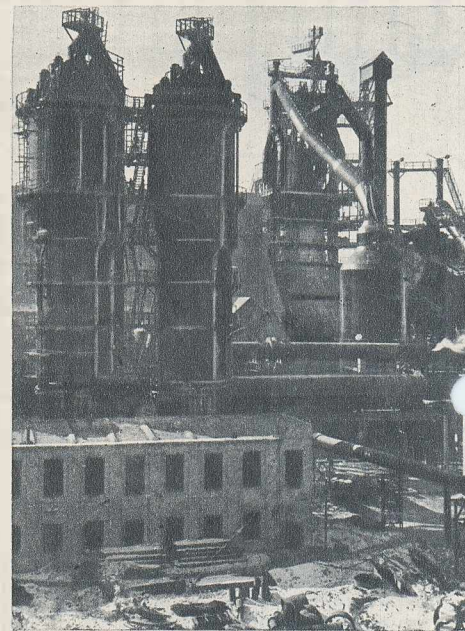
construirea noului oraș socialist. „De fapt, însă, treburile s-au petrecut invers — se corectează președintele — întâi am început să construim orașul și abia atunci cînd constructorii au avut case de locuit, restaurante, cinematografe, magazine, abia atunci am început să construim și uzina...“ Că în oraș sînt trei școli elementare, atîtea școli medii, o școală tehnică siderurgică, atîtea școli profesionale de construcție, școli comerciale, de balet, de muzică, numeroase grădinițe și creșe... Că...

Din desişul datelor și cifrelor ne apare nu orașul, ci omul. Înfierbîntat, tovarășul Papolczai laudă și critică, se entuziasmează, atacă și apără. Pentru ceea ce oamenii au construit pe locul care numai în urmă cu cinci ani era o porumbiște, și-ar da și singele, și viața...

„Grea, uneori cumplit de grea, a fost construcția noului oraș socialist — continuă președintele Sfatului orășenesc. Dar am luptat cu toții plini de îndrjire și am învins. Din 1951, de cînd a luat ființă Sfatul orășenesc, s-au legalizat 1300 de căsătorii, iar anul acesta s-au înscris la școală cu patru sute de copii mai mult ca în anul trecut. Uzina furnizează căldura necesară pentru mii de locuințe muncitorești“.

Tovarășul Papolczai povestește cu însuflețire despre trecutul „îndepărtat“ (de acum cinci ani) al orașului — cînd din cei treizeci de trandafiri sădiți seara, s-au furat pînă în zori patru sprezece — și despre victoria legalității socialiste: din cele douăzeci și trei de mii de violete de curînd sădite n-a mai dispărut nici un firicel. Șaptezeci de pionieri participă ca voluntari la păza parcurilor. De fapt, întreg orașul, cu străzile sale înflorite, cu copacii, cu parcurile înverzite, este o uriașă grădină publică, păzită de cei treizeci de mii de locuitori ai săi.

Trecem cu mașina pe sub pomii înfloriți. Puțin mai departe se află serele orașului. Și acolo

Aspect dintr-una din importante secții ale noului centru industrial de la Dunapentele.

tură, bibliotecă. Constructorii palatului cultural „Béla Bartók“ au realizat o operă de seamă care ne-a cucerit admirația. Am cutreierat apoi diversele magazine, în care poți găsi de toate: de la articole alimentare, textile și încălțăminte, pînă la articole de electricitate și tehnice. În sfîrșit, vizităm marea librărie unde tovarășul Lichtig Adolf ne comunică cu bucurie că muncitorii cumpără zilnic cărți în valoare de minimum o mie de forinți.

Toate acestea sînt grăitoare. Orașul socialist de la Dunapentele ne împărtășește o lecție practică despre avantajele dezvoltării industriei grele și ni se înfățișează ca o minunată înfăptuire a constructorilor socialismului din Ungaria nouă.

Printre cei mai tineri cetățeni ai primului oraș socialist din R. P. Ungară.

LA POALELE MUNTELUI DE PLUMB

*Note de drum
din
Africa de Nord
de
Bogumil Monev
Ilustrații de
V. Decera*

Publicăm mai jos notele de drum ale ziaristului bulgar Bogumil Monev, redactor-șef al revistei ilustrate „Nașa Rodina“ din Sofia. Autorul notelor și ilustratoarea lor au vizitat Africa de Nord înaintea recentelor evenimente, care au atras din nou atenția omanirii asupra țărilor din această regiune, evenimente ce au culminat cu recunoașterea de către Franța a independenței Marocului și Tunisiei.

Fără a putea, deci, să oglindească faptele cele mai noi, notele ziaristului bulgar redau totuși câteva aspecte ale vieții grele a unor oameni care nu-și încetează nici un moment lupta lor. Lupta aceasta dreaptă, purtată de popoarele Africii de Nord, zdruncină din temelii pozițiile colonialiștilor și în această parte a lumii, silindu-l să bată în retragere, să accepte compromisuri și, în unele cazuri, să capituleze. Din acest punct de vedere recenta proclamare a Independenței Marocului și Tunisiei, cu tot caracterul ei încă incomplet, reprezintă o biruință a mișcării de eliberare națională din aceste țări, un pas înainte pe drumul mișcării totale și definitive a Jugului colonialist ce apasă încă popoarele nordafricane.

ATERIZARE LA TUNIS

Zburam de la Alger spre Tunis în avion al Companiei „Air-France“. Era o dimineață însorită, cu cer albastru și vast. Jos, pe pământ, așternea pînă la limita mării întindere imensă de câmpii fertile. Fișile verzi și gălbui ale ogoarelor se încrucișau, întretăiate de șosele negre și șosele asfaltate de drumeaguri țărănești. Marea izbăia cu putere de farm valurile, iar în largul ei, albeața crescor înspumate se confunda cu pile pescărușilor care înșcriau aje fulgerătoare în văzduh. Eram de minunată priveliștea asta, încît pentru o clipă uitai oamenii care udă cu sudoarea frunții această fișie de pământ. Când am pășit pe aeroportul din Tunis, m-a impresionat puternic priveliștea muntelui uriaș, de cure plumburie, cufundat într-o bră deasă, ce domina tot peisajul. La poalele lui, se întindea un lac liniștit, ale cărui lagune pierdeau departe în cîmpia joasă. Acolo de aléa aeroportului, străta de palmierii drepti, o întinse cafenie și aridă. Mi amintesc de încăperea în care așteptam ca vameșii să facă malitățile de rigoare. În fața mea, într-un jilt de paie, stătea un bărbat cu trăsături aspre și ușițe. Era neras, purta pantaloni de piele și cizme. În mină, avea o biciușcă pe care o pocnea din timp în timp de carimb.

Lîngă el, în picioare, un bărbat mai în vîrstă, într-un raglan elegant de primăvară. Borul pălăriei îi umbrea ochii, ceea ce-i dădea o înfățișare severă. Vorbea tărăgănat, adresîndu-se omului cu biciușcă:

— Vreau ca pînă la sfîrșitul săptămînii să termini cu strînsul recoltei de portocale. Nu pot să-mi calc angajamentul din cauza derbedeilor ăstora puturoși... Dar, ia spune-mi: biciul îl porți ca să faci pe interesantul sau îți plac mai mult caii decît munca? Aș vrea să știu...

După cît am putut afla apoi, domnul cel elegant se pregătea să plece la Paris și, de acolo, în Scandinavia. Voiam tocmai să-l studiez mai de aproape, cînd dintr-o dată, expresia rigidă a feței sale pieri pe nesimțite. Obrajii lui că-

noși fură învâluiți de un zîmbet, pe cît de silit, pe atît de servil. Îl văzui înclinîndu-se respectuos în fața unui bărbat lat în spete, care se oprise brusc lîngă el. Omul acesta, cu pielea lucioasă de arab și cu buzele groase, purta fes, ceea ce contrasta cu costumul cenușiu închis, cu cămașa albă și cravata țipător colorată. Îndărătul lui, două femei așteptau sfioase, fără a scoate un cuvînt. Cea mai bătrînă era îmbrăcată într-o vestă neagră cu dungi colorate și pe față purta feregea. Cealaltă avea o bluză de mătase, iar vîlul ce-i acoperea gura era atît de străveziu, încît lăsa să i se vadă prin el buzele roșii. Pe cap, purta un fișiu pe care arabii îl numesc „haicom“. Din cînd în cînd își ridica pleoapele, privea sfioasă și imediat își lăsa ochii în pămînt. Femeile țineau în mîini cutii mari cu etichete de la „Printemps“ și „Louvre“.

Cei doi bărbați se retraseră în fundul sălii, unde începură să discute cu glas scăzut. Nu era prea greu să-ți dai seama cam cine sînt: un francez și un tunisian — proprietari agricoli și tovarăși de afaceri.

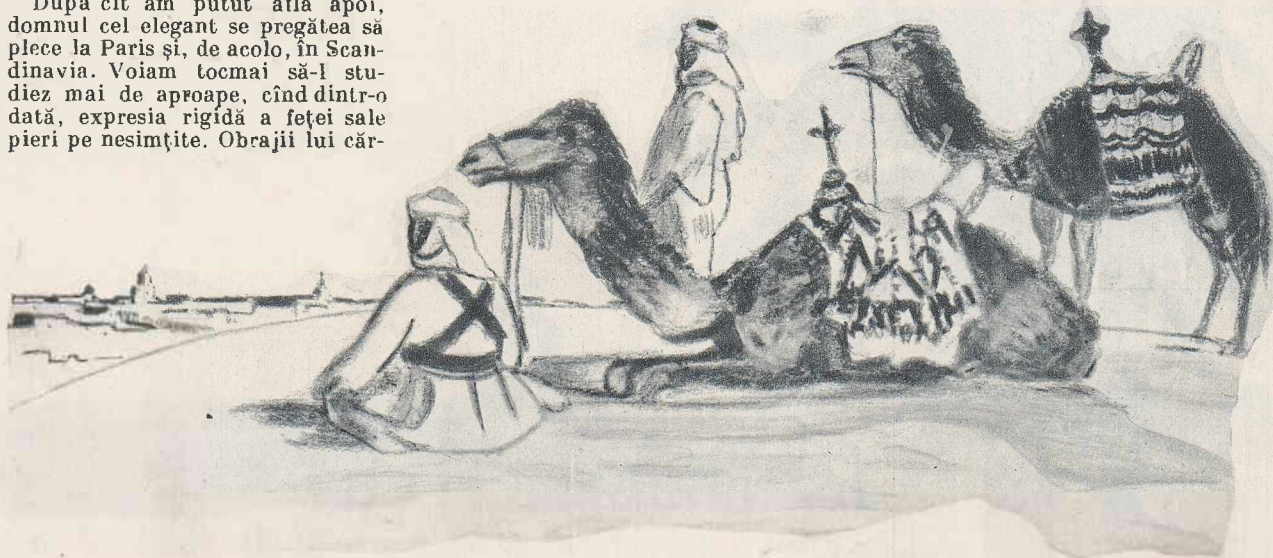
Ne-am urcat în autobuz și am pornit spre orașul care se profila

alb la țarmul mării. Pe lîngă noi, trecu în goană o limuzină luxoasă, claxonînd strident. Pentru o clipă, am zărit doi ochi scînteietori care au privit curioși și o uitătură severă de bărbat, în care se citea un nemărginit dispreț față de noi, oamenii de jos, care călătoream cu autobuzul.

TUNIS — OAMENI ȘI STRĂZI

Ne-am reținut cîte o cameră la un hotel și după ce am mîncat, ne-am culcat. Încordarea nervoasă, zăpușeala umedă a orașului, m-au făcut să mă zvîrcolesc în așternut aproape toată noaptea. Spre zori, abia izbutisem să ațipesc cînd am fost trezit de zgomote ciudate. Era de fapt o melodie pe care nu o puteam identifica și care se auzea din diferite părți, de pe străzile din jurul hotelului. Săr din pat să mă duc la fereastră. Ce să vezi! Pe stradă trecea, tras de un căluț, un cărucior cu un butoiș, pe care stătea un arab ce cînta dintr-un fel de corn. Și încă unul, și încă unul... Sînt vînzătorii matinali de gaz, neguțătorii zgomotoși ai orientului.

E duminică. Vremea e caldă. Pe strada principală soarele stră-

lucește ca la noi în zilele frumoase de iunie. Tunisul nu este ca Algerul. Aici, nu mai întâlnești clădiri înalte, cu arhitectură cuceritoare, agitație necontenită. Nu sînt nici multe mașini elegante iar femeile din oraș se silesc să ajungă din urmă moda pariziană cu o întârziere de un an. Așa e și prin vitrine: se vînd mărfuri pentru care ziarele pariziene făceau reclamă în urmă cu un an sau doi. Prețurile sînt într-adevăr mai mici decît cele din Franța și chiar decît cele din Alger. Dar aici poporul este foarte sărac; atît de sărac încît abia își poate agonisi pîinea cea de toate zilele.

Pe la colțuri, prin fața prăvăliilor și a cafenelelor, se tîrîie pe jos ființe jalnice, care țin în mîinile lor uscate farfurioare de aramă și cerșesc. Îmi este cu neputință să le descriu. Oamenii aceștia, dintre care mulți infirmi, sînt atît de murdari, atît de zdrențăroși, încît îți vine greu să-i privești și preferi să te îndepărtezi repede de ei. Dar alții bogăți nu suferă de... sentimentalism. S-au deprins atît de bine cu aceste ființe groaznice, încît nici nu le mai bagă în seamă, iar dacă vreun cerșetor e ceva mai insistent, oamenii cu pantofi lustruiți, cu pantaloni impecabil călcați, cu cravate de mătase și cămăși de nylon, nu se sfîesc să-i izbească cu piciorul și să-și vadă de drum.

Pe vremuri, arabii au numit țarmul nordic al Africii, „Insula Apusului”. Nu știu de ce i-or fi spus așa, dar știu că astăzi el este o adevărată insulă de europeni, înconjurată de populație băstinașă. Dintre cei 323.000 de locuitori ai Tunisului, numai 7,4% sînt europeni — francezi, puțini italieni și cîțiva spanioli.

Încă din veacul al XI-lea, berberii, care trăiau pe locurile acestea, și-au pierdut independența, teritoriul lor fiind ocupat de tribul arab „hilal”, iar mai târziu de tribul „sulaim”. Pe grumajii berberilor, a început să apese jugul asupra lor. Libertatea însă nu e un lucru la care să renunți ușor. Berberii au luptat, s-au refugiat în munți, unde se mai găsește și astăzi două triburi de-ale lor

— matmata și vagrama— care trăiesc în nisipurile Saharei, așa cum au trăit înaintașii lor, cu 1.000 de ani în urmă. Sînt puțini. De-a lungul veacurilor populația arabă i-a înghițit. Apoi a urmat și sfîrșitul dominației arabilor. Sultanii și beii au început să sărăcească și atunci băncile pariziene le-au venit în „ajutor” (precum se vede, sistemul nu e nou...). Împrumuturile erau mari, dar dobînzile și mai mari. Francezii au dat împrumuturi după împrumuturi și, în cele din urmă, spre a putea controla mai bine cum își investesc capitalul, mulți bancheri și-au mutat reședința aici...

În 1868, Franța instituie un control financiar deplin asupra Tunisiei. Cîțiva ani mai târziu, în aprilie 1881, armatele franceze năvăleau în Tunisia impunînd beii obligația de a recunoaște protectoratul ocupantului.

Și astăzi mai există în parlamentul francez oameni ca socialistul Brudon, care afirmă că regimul colonialist ar fi „chipurile”, „conducătorul și educatorul poporului, care nu se poate guverna singur”. Și mai există geografi ca Gaston Lotte, care consideră Tunisia drept un teritoriu francez, un protectorat. Numai că „protecția” aceasta, tunisienii o socotesc drept o adevărată cotofire.

În Tunisia starea de asediu durează din 1938. Guvernatorul general francez deține puteri discreționare. El poate interzice întruniri, poate suspenda ziare, poate trimite detașamente de reprimare și poate opune forța armată greviștilor. De aceea, astăzi, nu ne mai surprinde faptul că la Tunis sau în alte orașe, ca Sfax sau Enfida, poliția a deschis focul asupra gre-

viștilor și a ucis 10-12-100 sau 200 de oameni. Asemenea întîmplări sînt anunțate de presa subvenționată de guvernatorul francez ca simple incidente în care „poliția a tras în aer...”. În legătură cu „trasul în aer”, un cunoscut de-al meu din Tunis observa cu amărăciune și cu ironie usturătoare: — Ce păsări ciudate sîntem noi, tunisienii! Mai există oare alt

popor care să poată zbura? Există!...

★

Au trecut veacuri de cînd satul Ahmed al Mansur a înec țara în sînge, dar au rămas astăzi locuri numite „Bilead-mohozen”, adică regiuni ale represiunii, și „Bilead-as-siba”, regiuni ale răscoalelor.

Statistica ne dă un tablou edificator al situației create de acei conducători și educatori ai poporului. Din o sută familii, trei trăiesc în case confortabile, douăzeci în locuințe oarecum utilizabile, iar șaptezeci șapte de familii se înăbușă bordeie și barăci mizere. 54% d populație este subalimentată mai bine de o treime din ace 54% primesc sub o mie de calorii zilnic, ceea ce înseamnă de fapt moarte lentă. La o mie de calorii, revine un singur pat spital și numai douăzeci la sută dintre copii își pot permite „luxul” de a frecventa o școală.

Cifre asemănătoare pot fi citite la nesfîrșit. Mai grăitoare decît orice statistică este însă imaginea vieții chinuite a populației nevoioase a orașului.

CASBANA

La un capăt al străzii principale se află o clădire albă, impunătoare. Nu-i greu să ghicești, după zăbălele de la ferestrele subsolului parterului și ale ultimului etaj, că aici se află sediul poliției. Singura clădire mare construită după război. La celălalt capăt străzii, începe cartierul arab „Casbana”. Pătrundem într-o viață întunecată și întortochia

largă, de numai doi metri. Iar în clădirile au două sau trei aturi, ele ascund și peticul de cerbăstru ce se mai vede. La un moment dat, ulicioara se preface într-un tunel întunecat de unde izbucnesc mirosuri pestilențiale. Pe lângă case, băltoace murdare în care seara se răsfing luminile arelor felinare din fața dughenelor asirilor de o parte și de alta. Aici e inima negoțului orientat, aici domnia bazarului.

★

E cu neputință să respiri aerul și aici. La un moment dat, părădând într-o pică de aburi de lei ce fierbe în clocot. În fața unor cazane de tablă, stau niște rabi bătrâni cu bărbi cărunte, și prășe gogoși și plăcinte orientale, peste care aștern straturi de erbet...

Pornim mai departe și ne pierdem

pur și simplu în labirintul ulicioarelor sumbre. Intrăm din străduță în străduță, din tunel în tunel. Cerul nu se mai vede de loc. Caldă și murdar și lunecos se lipește parcă de tălpile pantofilor. Sîntem atenți să nu ne pierdem de călăuză, fără de care n-am mai putea ieși de aici. De pe amîndouă părțile străzii, sîntem priviți de vânzători ambulante așezați turcește pe jos, de oameni care nu fac nimic, de copii în zdrențe. Privirile lor sînt pline de curiozitate, dar nu și de bunăvoință. Ei se înăbușă în fundăturile asea rău mirositoare și mor de tuberculoză și trahomă, orbiți de mizerie... Cu toate acestea, „Casbana” este pentru ei o cetățuie. Aici ei se simt oricum mai între ei.

În privirile lor apatice și întunecate nu poți să nu surprinzi o energie ascunsă, reținută, care erupe atunci cînd în oraș izbucnesc

greve, demonstrații, ciocniri cu poliția. E lupta inverșunată pe care ei o duc împotriva acelor care le-au cotropit țara și le jefuiesc bogățiile pămîntului. „Société Franco-Africaine” posedă 60.000 de hectare, „Compagnie de Fosfats et du Chemin de Fer de Gafsa” — 30.000 hectare, „Omnio Immobil-Tunisien” — 27.000 hectare. Petrolul este exploatat de „Compagnie Française de Petrole”, de „Royal Dutch Shell”, de compania americană „Gulf Oil Corporation”, de „Sfax-Gafsa”. În lupta pentru independență națională, care a căpătat proporții din ce în ce mai mari, în ultimii trei ani, au căzut uciși mulți muncitori și țărani tunisieni. A fost ucis și Farhat Hased, conducătorul Confederației Generale a Muncii din Tunisia. Totuși, patrioții nu dau înapoi, lupta lor nu încețază; în afară de răscoalele care

izbucnesc la sate și de grevele generale de masă, s-a dezvoltat și o mișcare de partizanat. În anul 1954, la 31 iulie, primul ministru de atunci al Franței, Mendès France, a trebuit să recunoască autonomia statului tunisian. Bineînțeles însă că problemele de politică externă și apărarea țării au rămas privilegii ale guvernului francez. Cu toate acestea, se poate considera că poporul tunisian a reușit să obțină un succes. A fost acordată atunci o amnistie pentru partizani și cîteva mii de felahi au depus armele.

Lupta continuă. Reacțiunea franceză se ridică împotriva drepturilor acordate tunisienilor.

Împotriva poporului tunisian, dornic de libertate, sînt mobilizate forțe ultracoloniaste, dar există oare forță în lume capabilă să frîngă voința unui întreg popor care luptă pentru libertate?

Prietenia dintre TRAIAN VUIA și AUREL VLAICU

de Ing. G. LIPOVAN

Publicăm în numărul de față materialul tovarășului inginer G. Lipovan, fost colaborator al lui Traian Vuia, care aduce mîntuiri ale prieteniei dintre Traian Vuia și ceilalți pionieri ai aviației românești — Aurel Vlaicu.

Aurel Vlaicu a avut pentru Traian Vuia, pe care îl considera adevăratul precursor al zborului mecanic — zborul cu un aparat mai greu de zburat aerul — un adevărat cult. Nu trebuie să uităm, și simt mare mulțumire sufletească ducîndu-mi-o aminte, că cel dintîi aviator ce s-a ridicat cu propriile lui mijloace de la pădure, a fost un român: Traian Vuia — scria Aurel Vlaicu articolul „Aviațiunea la noi”, apărut în „Viața socială” nr. 6 din 1910.

În anul 1908, frămîntat de lea realizării și construirii unui aparat de zbor și cătînd posibilități de a transuce în viață acest plan, îndul lui Vlaicu s-a îndreptat spre Vuia, a cărui activitate o urmărise îndeaproape, cu multă dragoste și încredere.

Astfel, la 18 septembrie 1908, într-o scrisoare adresată unui fost coleg de liceu — pictorul Simionescu din Murgale — Vlaicu, angajat pe tunc la fabrica de automobile „Opel” din Germania, scria printre altele: „... acum reau să mă apuc de mașina de zburat. Fabricantul e prieten cu mine. El mi-ar da sarale, dar eu mai bucuroș au invenția țării românești... Dacă mergi la Paris, caută Vuia și spune-i de mine. Îș vrea să fac legătura cu el a să-l mai întreb despre aeroplanelor franțuzești.” (Scrisoarea publicată în „Romînul” în Arad, nr. 192 din 17 septembrie 1913).

Cu ocazia călătoriilor pe care le-a făcut la Paris, în ederea achiziționării motorului de care avea nevoie aparatul său, Aurel Vlaicu

l-a vizitat în repetate rînduri pe Traian Vuia.

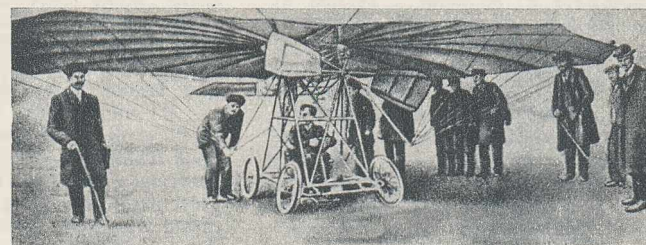
În clipele cele mai grele pentru el, clipele încercării aparatului în zbor, Vlaicu își amintește de începuturile lui Vuia. După o experiență în cursul căreia suferise un accident, Vlaicu izbucnește: „Na! acum știu ce-o să păsesc, fraților. Așa o fi pășit și săracul Vuia. De două ori a zburat, și de două ori și-a distrus

fiind pe malul Senei, a fost complet inundată. Lucrul nu s-a preluat decît în luna aprilie, iar motorul lui n-a putut fi recepționat decît în luna mai, data de 7. Mi-a adresat din București mai multe scrisori în care îmi indică mersul lucrărilor și se plînge totodată că subalternii de la Arsenal ¹⁾ îi pun bețe în roate.

L-am văzut, tot la Paris, în anul următor, la 3 februarie și era îngrijorat. A comandat un motor nou pe care l-am recepționat și care i s-a expedit. După această vizită nu am mai avut de la dînsul nici o știre pînă la mitingul de la Aspern (Viena), cu care ocazie românii din Viena au oferit în onoarea lui un banchet și mi-au adresat o telegramă. În anul 1913, am citit știrea catastrofei într-un ziar parizian de seară...

La 1 mai 1934, trecînd prin Cîmpina, m-am închinat la troița ce i-au

¹⁾ Vlaicu își construia aeroplantul la fostul Arsenal al Armatei.

Traian Vuia, în aeroplantul său, „Vuia nr. 1”, înainte de experimentare. (Fotografie publicată în „The New-York Herald”)

ridicată-o prietenii pe locul unde s-a prăbușit aparatul...

Mașina lui Vlaicu, deși rustică, ca toate aparatele de la început, dezvoltîndu-se ar fi putut servi de bază la crearea unei mașini proprii și a unei industrii aeronautice române. Cel mai bun prinos ce prietenii și admiratorii îl puteau aduce lui Vlaicu, era continuarea operei lui. Ar fi fost cel mai frumos și trainic monument „aere perenii” ²⁾.

²⁾ Dicton latin cu sens de veșnic.

Expunente din 18 martie 1906
Zi furtunoasă de primăvară, cer senin, albastru.
Pășim sărbătoarea și la stînga și la dreapta. Aparatul a fost înșurubat de la bucuria la tristea, căci el nu s-a ridicat din locul lui de pe malul Senei. Cînd a fost apăsat pe la roțile și după un minut și jumătate s-a ridicat și după un minut și jumătate s-a prăbușit, căci el nu s-a ridicat din locul lui de pe malul Senei. Cînd a fost apăsat pe la roțile și după un minut și jumătate s-a ridicat și după un minut și jumătate s-a prăbușit, căci el nu s-a ridicat din locul lui de pe malul Senei. Cînd a fost apăsat pe la roțile și după un minut și jumătate s-a ridicat și după un minut și jumătate s-a prăbușit, căci el nu s-a ridicat din locul lui de pe malul Senei.

Relatarea zborului din 18 martie 1906, apărută în revista „L'Aéroophile” și transcrisă de Traian Vuia.

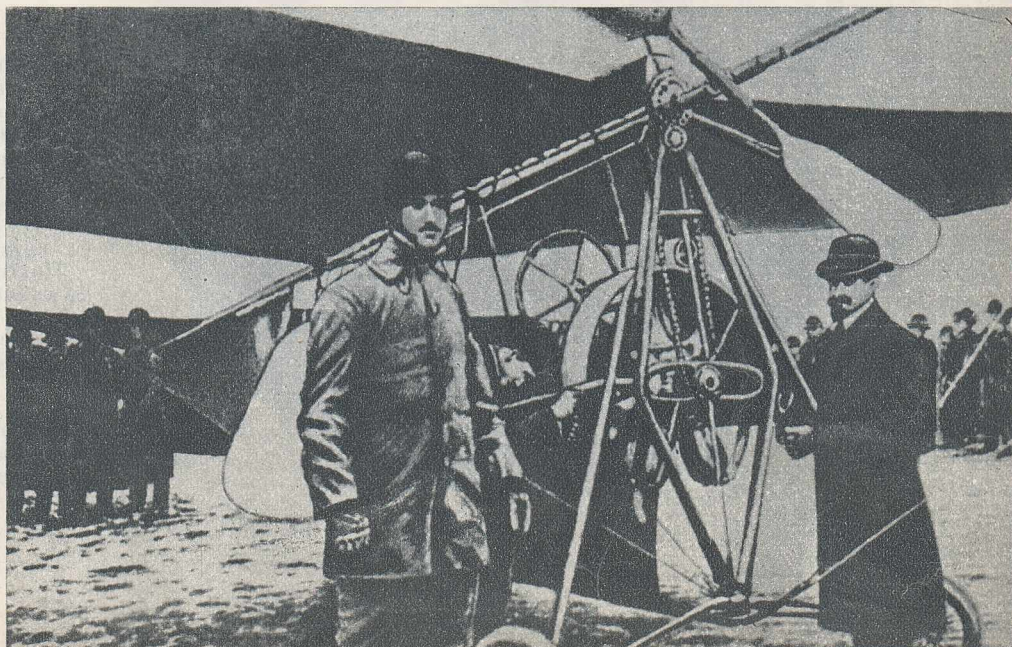
aparatul. După aceea, s-a terminat și cu el”.

Iată și cîteva însemnări ale lui Traian Vuia în legătură cu Vlaicu, dovadă a prieteniei care i-a legat pe acești doi mari oameni:

„...Vlaicu satisfăcut că în două luni va avea motorul dorit, după ce am comandat diferite accesorii pentru avionul lui și după ce l-am asigurat că voi recepționa motorul, s-a reîntors în țară.

Veniră însă, imediat după plecarea lui, murile inundate din 1910. Fabrica „Gnome”.

Aurel Vlaicu pe cîmpul de la Cîroceni, înaintea unui zbor.

ASA... nu e bine!

(TOT DESPRE PRODUCTIVITATE...)

Cititorii se vor mira poate văzînd în fața ochilor acest al doilea material tot despre productivitate și cu atît mai legitimă va fi mirarea lor cînd vor afla că e vorba tot despre uzina „1 Mai” și tot despre una din secțiile mecanice ale uzinei, secția a II-a. Autorul ar putea găsi o scuză — acest domeniu al scuzelor e teribil de nelimitat — dar e mai sănătos să vorbească faptele singure.

...Treceam prin secțiile uzinei „1 Mai” cu un gînd bine definit. Și anume, căutam să colind, cum se spune în limbaj țărănesc, nu „centrul satului”, ci „marginile”, pentru a descoperi lucruri care — îmi spuneam eu — le aflîi mai greu dacă iei direct legătura cu gospodarii și fruntașii. De, unii conducători în zelum lor sincer obișnuiesc să se înconjoare numai cu lucruri bune — și greșese mai puțin — alții caută să-și spele rufele murdare în familie — și greșese serios. Pentru a fi ferit de asemenea eventuale primejdii, m-am hotărît să intru în secția a II-a prin „ușa din spate”, așa cum mă sfătuisem și cu tovarășii de la Comitetul orașenesc de partid.

Mi-a trebuit destul de mult ca să înlătur din fața ochilor imaginea generală de muncă febrilă, harnică și necurmată pe care o înfățișa hala. Cu o doză puternică de cruzime, am sfîșiat această imagine lăsînd drum liber observațiilor critice. Privirea alerga nerăbdătoare după scene disonante cu aspectul general, după acele scene care aduc a lincezeală, inerție, rugină. Într-un loc, am descoperit în sfîrșit o mașină care stătea și doi oameni nu tocmai veseli, discutînd în preajma ei. Mi-am studiat repede înfățișarea și mișcările pentru a vedea dacă nu cumva mi s-ar putea ghici profesia. Convins că nu par mai mult decît „un oarecare”, m-am apropiat de strungul cu pricina.

Cei doi tăcuseră și și pironiseră privirile asupra mașinii. Pesemne că trebăluiseră mai înainte acolo, pentru că amîndoi erau minjiți cu ulei și negreală din cap pînă în picioare. Unul dintre ei, un tinerel negricios și slăbuț, cu fața mică și scofilită,

O mașină care stă... De ce? Pentru că strungarul Ene Tudor are obiceiul să fugă din cînd în cînd pe la vecini, în căutare de discuții.

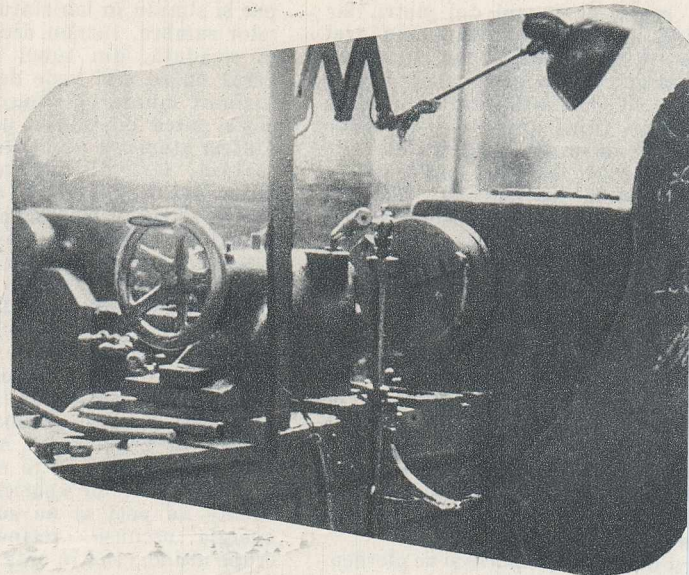
pocni nervos din degete, adresîndu-se tovarășului său:

— Mai încearcă o dată!

Celălalt, fără să răspundă, începuse să umble la mașină. Mișcări iuți, dese, neastîmpărate. Se vedea că nu e în apele lui. Se opinti de cîteva ori și mașina porni. Tînarul slăbuț și negricios își stinse repede licărirea aprinsă o clipă în priviri. Celălalt care dăduse drumul mașinii nu-și mai ridică

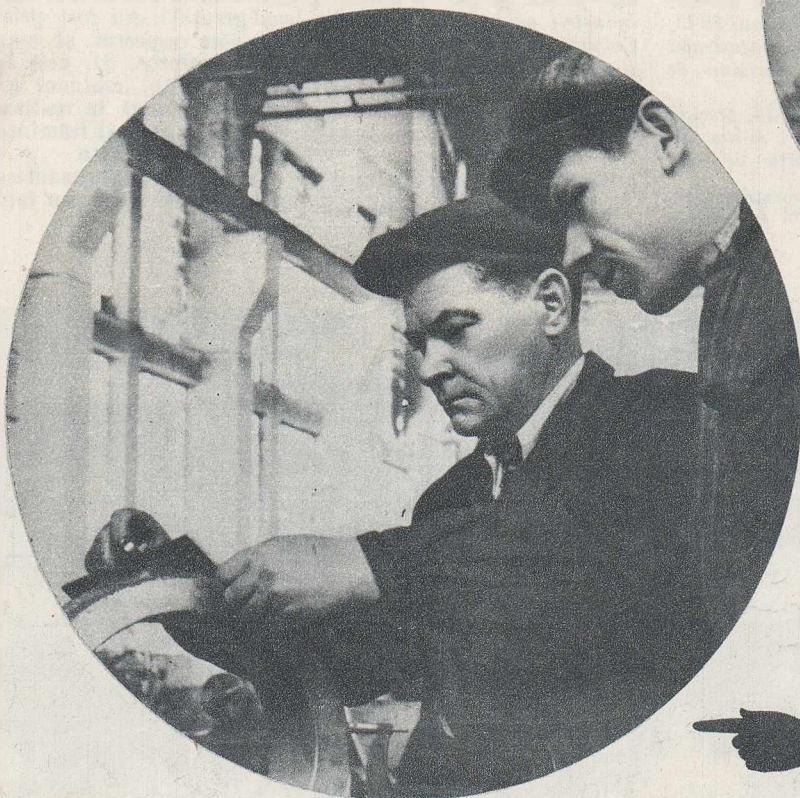
— Păi, nu era mai bine să luați legătura cu șeful secției?

I-am răspuns că poate aflu lucruri mai interesante, colindînd marginile.

— De, sînt unele chestii neplăcute — adăugat eu — cum cu freza asta, pe care le scoți mai greu de la sefi. Vreau să prind și unele aspecte negative

„La spune, fetișo, n-ai putea să lași la o parte chiulul? (Nu știu dacă, atunci pe loc Elena Rusu i-a răspuns bătrînelului muncitor Silvestru Dumitru. Sintem însă siguri că-i va da răspunsul cuveni după ce va vedea fotografia

însă capul. Cu gesturi mecanice luă o piesă și o introduse în freză. Fără să-și dezlipească privirile de la mașină începu lucrul. Nici cînd tovarășul său îi adresă cîteva cuvinte nu schiță vreo mișcare.

— Șase ore goale — spuse tînarul. Nu știu cum o să te descurci cu adjunctul secției...

Tînarul își opri vorbele, uitîndu-se întrebător spre mine. L-am salutat prielenește și l-am tras deoparte, explicîndu-i destul de confuz rostul vizitei mele în hală.

Un rebut? Maistrul principal Vasile Radovanovici va da răspunsul. Da! Strungarul Papuc Gheorghe o greșit piesa cu cîțiva milimetri.

cu productivitatea. Dar de ce s-a oprit freza?

I-am pus repede întrebarea pentru a nu-i da vreme să judece și să aprecieze metoda mea de a vizita secția. În loc să-mi răspundă, tînarul mi-a arătat cu mîna un muncitor care lucra chiar în fața frezorului buclucaș. M-am uitat într-acolo și după cîtva timp m-am dumirit. Muncitorul asupra căruia tînarul îmi atrăsese atenția lucra la 4 freze deodată.

— Îl cheamă Lazăr Aurică. Lui i se oprește niciodată vreo mașină — Cum asta?

— Pentru că le îngrijește. Cu oșii termină schimbul le curăță span și murdărie, iar sîmbăta spală piesă cu piesă, pe toate pate

— Și tovarășul duminică?

— Tovarășul Nicolae Constantin Pruşan, din cauza asta a pierdut astăzi șase ore. A uitat câteva zile să-i facă mașinii toaleta și mașina s-a răzburat. A avut chiar noroc că nu s-a întâmplat o defecțiune mai gravă. Putea să stea mașina zile întregi.

I-am mulțumit tânărului pentru explicații și am dat să pornesc mai departe.

— Tot pe la „periferie“? m-a întrebat el rîzînd.

— Tot.

— Nu cred să mai aveți „norocul“ să dați peste mașini care stau. Și, dacă vreți să știți, neproductivitatea nu se reduce numai la mașinile care stau. Mai sînt și oameni care-și pierd timpul.

Am făcut împreună cîțiva pași. Ceea ce îmi spunea tânărul era foarte adevărat. Îmi stătea pe limbă să-i spun că asemenea oameni care-și pierd timpul se găsesc ușor, bineînțeles ațintind vîrfurile săgeții chiar spre dînsul. N-am mai apucat însă acest lucru deoarece tovarășul m-a prins de braț și m-a oprit locului, cerîndu-mi să privesc într-o anumită direcție. În locul acela lucrau față în față doi strungari. Fără gestul neașteptatei mele călăuze aș fi trecut nevăzător pe lîngă cei doi. M-a atras însă repede stilul de lucru al unuia dintre ei, Radu Ungureanu, după cum îmi șoptise tânărul. Lucra în pace se poate de calm, nerepezit, liniștit. Nu făcea nici o mișcare pe prisos. Totul părea calculat și gîndit în munca lui. Alături de el lucra tânărul Gomoiu Constantin. Era exact contrastul tovarășului său. Repezit, nervos, iute, veai impresia că ține mașina într-un trap continuu, că scoate din ea peste puteri. Și totuși pe masa

nu-s lucruri greu de descoperit. E drept că nu întotdeauna spun același adevăr.

Tînărul părea că mă conduce spre o destinație precisă. Într-adevăr nu după mult timp mi-a apărut în raza privirii un strungar mare la care robotea un muncitor. La drept vorbind strungarul în cauză, Voicu Roman, nu prea părea în apele sale. Se mișca nervos de-a lungul mașinii, căutînd parcă ceva. Prin minte mi-au trecut fel de fel de întrebări. Era oare și acest strungar unul dintre acei care-și pierdeau timpul fără rost? I se stricase oare mașina din cauza neglijenței?

Electricianul Sandu Gheorghe are de ce să zîmbească în fața obiectivului fotografic. El vine întotdeauna la lucru cu un sfert de oră mai de vreme.

Ca și cum mi-ar fi ghicit gîndurile, tînăra călăuză și-a reluat vorbele:

— Voicu Roman e un muncitor de nădejde. Urăște timpii morți în aceeași măsură în care-și iubeste mașina...

— Atunci de ce nu lucrează?
— Asta e întrebarea! Răspunsul e totuși simplu: o neînțelegere între „centru“ și „periferie“, adică mai precis din vina „centrului“.

Am cerut lămuriri mai precise. Tînărul n-a ezitat să-mi răspundă:

— Pot fi mai multe cauze. Sau n-a primit materiale la timp, sau nu i-au sosit desenele cu privire la execuția tehnică a pieselor, sau încă nu i s-a repartizat comanda de lucru. Toate acestea...

— ...Sînt probleme care privesc „centrul“, conducerea secției — i-am continuat spusele.

— Întocmai. Asta înseamnă că multe neajunsuri de la „margine“ se datoresc uneori slăbiciunilor „centrului“, conducerii secției, dacă e să spunem adevărul adevărat.

— Dacă v-ar auzi conducerea secției... — am încercat să glumesc.

Rîzînd tînărul a continuat:

— Sînt însă și lucruri mai neguroase care se pot desluși mult mai greu. Iată, dacă ați privi multă vreme pe acești doi muncitori din

— Cred că ați cules lucruri destul de interesante, intrînd prin „ușa din spate“ și colindînd secția „pe la margine“ — îi spune reporterului inginerul Mihăilescu.

Precum se vede, șeful secției își cunoaște secția...

dreapta noastră, nu știu dacă ați ajunge la vreo concluzie, sau de...

Cei doi muncitori se numeau Constantin Pruşan și Dumitru Ciuciuc. Lucrau amîndoi la același tip de mașină aceleași piese. La prima vedere stilul lui Pruşan se aseamăna cu stilul lui Ungureanu, iar stilul lui Ciuciuc cu cel al lui Gomoiu.

— Se repetă povestea celor doi strungari — i-am spus tînărului.

— Nu prea! mi-a răspuns acesta. Ciuciuc lucrează fără să piardă un minut. El nu-și părăsește mașina pentru fleacuri. Oricît timp ați sta lîngă el nu-l veți vedea niciodată pierzînd vremea. Dimpotrivă.

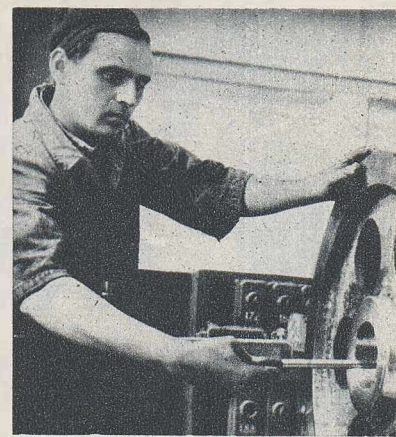
Mi s-a părut că descopăr taina. Ciuciuc e mai productiv decît Pruşan. Scoate mai mult din mașină. I-am spus tînărului concluzia la care ajunsesem. El mi-a dat repede replica:

— Așa ar părea și într-un fel acesta e adevărul. Dar... mai este o problemă. O problemă care nu se poate sesiza „de la periferie“. Problema calității, care în fond e o problemă de productivitate.

Tînărul mi-a dat explicațiile. Ciuciuc lucrează repede și bine. E unul dintre strungarii foarte buni ai secției. Uneori însă se repede prea tare. Și atunci mai greșește cîte o piesă. Recordul de viteză dezavantajează uneori calitatea. Asta, e drept, se întîmplă foarte rar. La Pruşan însă nu se întîmplă de loc.

— Goană după recorduri?

— Eu cred că e o goană după câștig. Goană cam nemăsurată, care duce la un rezultat contrar. Altfel nu se poate explica o gre-

„Dacă ar lucra toți ca tovarășul Dogaru Constantin, am sta mult mai bine cu productivitatea...“

șeală la un strungar atît de bun ca Ciuciuc.

Tînărul însoțitor începuse să dea semne de nerăbdare. Am simțit și mai bine acest lucru, cînd mi s-a adresat surzînd:

— Cred că ați cules lucruri destul de interesante, intrînd prin „ușa din spate“ și colindînd secția „pe la margine“.

Era o invitație. I-am mulțumit, cu toată opunerea sa, pentru sprîjinul pe care mi-l dăduse, i-am strîns mîna și m-am recomandat cu toată politețea. Cu același suris, tînărul slăbuț și negricios s-a recomandat la rîndul său:

— Inginer Mihăilescu Aurel, șeful secției.

C. CHIRIȚĂ

Fotografii de M. IVANCIU

pe care, cînd vîd că aparatul de fotografie pregătit lîngă ceasul de pontaj, își face fața. Aceștia sînt cei care sosesc cu un sfert de oră mai tîrziu. Numele însă nu și-l pot aminti: Gheorghe Vasile, Cristea Dumitru și alții.

se aflau mai puține piese finite pe masa lui Ungureanu.

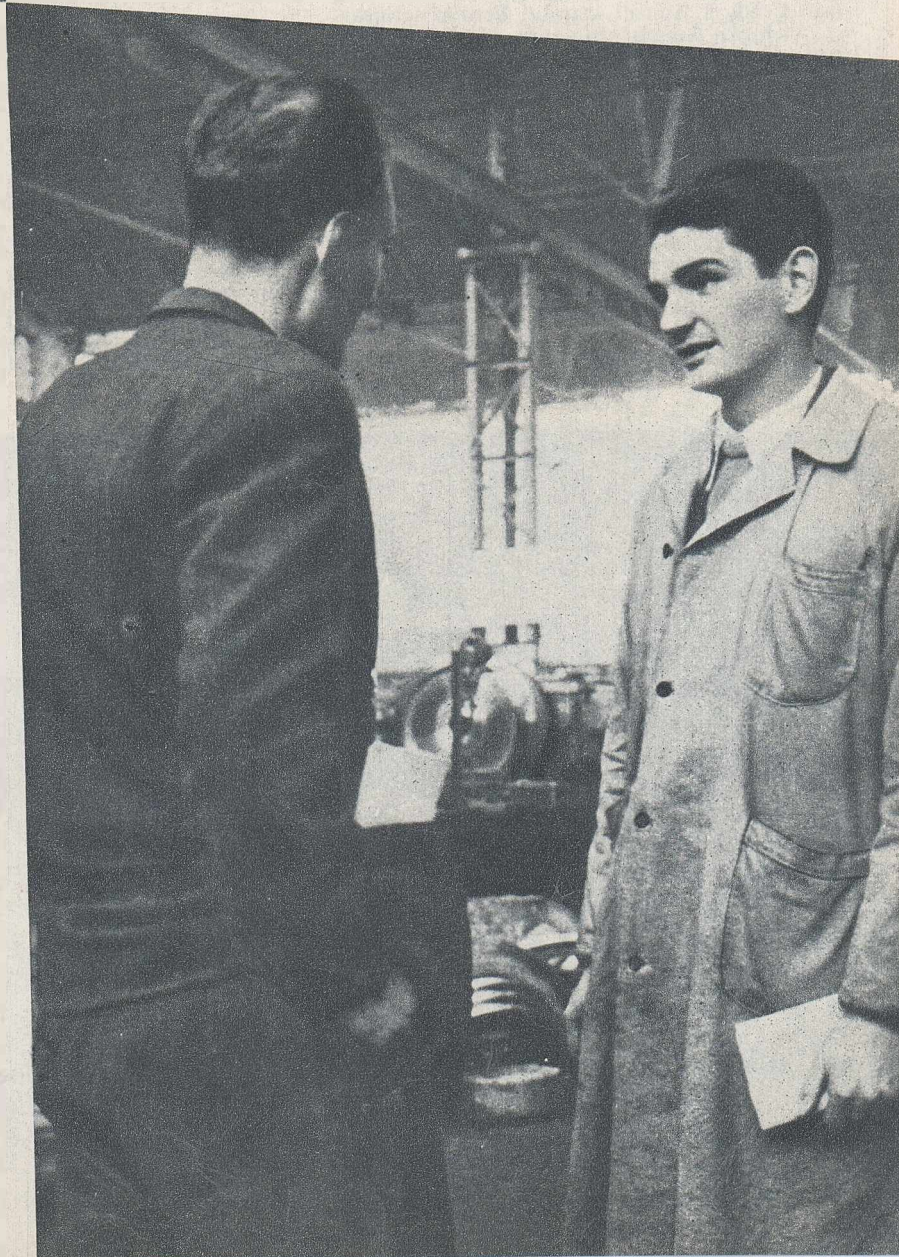
— De ce are productivitate mai mică? — I-am întrebat pe tînăr.

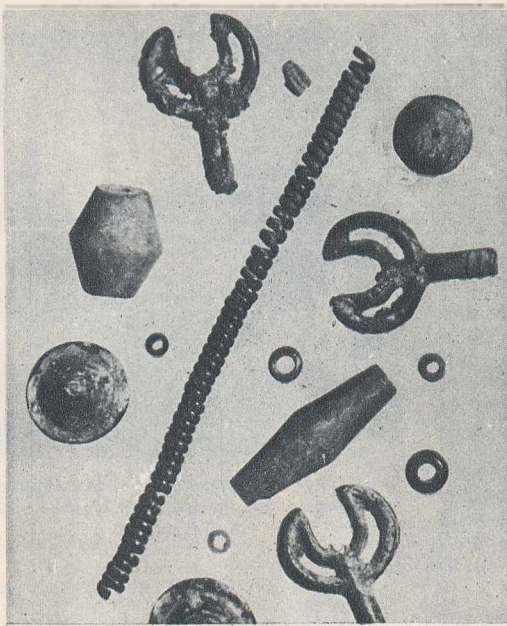
Acesta mi-a răspuns printr-o privire. M-am uitat și eu spre Gomoiu și l-am văzut așezînd pe masă o piesă scoasă proaspăt din mașină. Apoi bucuros și-a oprit mașina, și-a aprins o țigară și s-a îndreptat sprinten către un alt tînăr. Amîndoi începuseră o discuție.

— Să nu credeți cumva că acum am început să discute — mi-a spus însoțitorul. De fapt continuă o discuție întreruptă. Pînă își dau seama că au pierdut timpul și atunci se năpustesc asupra mașinii. Graba nu duce, bineînțeles, întotdeauna la lucruri bune. Așa că și dimineața; încep lucrul cu 10-15 minute mai tîrziu, pauza e prînz și-o iau cu 10-15 minute mai devreme și iar se năpustesc asupra mașinilor. La Radu Ungureanu n-ai să vezi însă niciodată așa ceva. Lucrează calm, liniștit și cu spor. Asta înseamnă că folosești în întregime cele opt ore de muncă.

I-am mărturisit tînărului că mi-ar fi fost foarte greu să descopăr aceste lucruri „de periferie“ fără ajutorul său. El însă nu a fost de acord cu spusele mele:

— O mașină care stă sau un muncitor care-și pierde timpul

Piese de bronz, chihlimbar și sticlă colorată, din tezaurul de la Cioclovina.

COMDARA

de conf. univ. Traian ORGHIDAN

Coboram cu trenul dinspre Petroșani spre Țara Hațegului, a nu știu câta oară, și plăcerea pe care o simțeam nu era mai mică decât altădată. Apusul soarelui făcea să scâlțiească vîrfurile Retezatului, care, după capriciile serpentinelor ce coborau în pantă repede, apăreau, amețitor, cînd în față, cînd în stînga, cînd în dreapta.

Merisor, Crivadia, Baru Mare... Stațiile rămîneau în urma noastră una după alta și, o dată cu ele, locurile atît de bine cunoscute și de familiare, străbătute în ultimele veri, cînd scotocisem stîncă cu stîncă, în căutarea peșterilor. Comitetul Geologic ne trimisese în regiune, ca și de astă dată, pentru descoperirea zăcămintelor de guano¹⁾ de lilieci și de îngrășămînturi de oase, materiale foarte căutate ca

¹⁾ Depozite de excremente

îngrășămînturi agricole prețioase, datorită mării cantități de săruri fosfatice pe care le conțin.

Pe lîngă această preocupare, toți patru cîți eram în colectiv ne încercam din plin pasiunea deosebită pentru toate vietățile subpămîntene, printre care și acele „lene Cosinzene oarbe și cu trei perechi de picioare” despre care vorbea cu atîta haz profesorul Racoviță, cînd descria viața plină de taine a insectelor cavernicole. Căutam, cu alte cuvinte, să continuăm, ajutați de la distanță de colectivul de speologi din Cluj, studiile cărora marele savant român le dedicase aproape jumătate de secol, făcînd din țara noastră, patria biospeologiei.

Dar să revin la povestirea noastră. Am coborît în halta Ponor, cu cîțiva km înainte de stația Pui. Prin satele Ponor și Ohaba aveam să trecem a doua zi, pentru a merge la Cioclovina, unde trebuia să vizităm o peșteră „nouă”. Nu era vorba de vestita peșteră de la Cioclovina, din care se exploataseră, cu 20 de ani în urmă, mii de vagoane de guano de lilieci și de oase de *Ursus spelaeus* (Ursul de peșteră), ci de vecina ei, situată cu cîteva zeci de metri mai jos și din care iese Apa Luncanilor. Trebuia, cu alte cuvinte, să intrăm iarăși „la apă”, chîn pe care îl treceam cu vederea, gîndindu-ne că această peșteră nu mai fusese străbătută de nimeni și că noi vom fi primii săi cercetători.

Am urcat drumul spre platoul calcaros cu care se termină, în partea de apus a lor, Munții Sebeșului, deasupra depresiunii Hațegului—inima străvechii Dacii. Oprindu-ne din loc în loc cu sacii grei, plini de instrumentele necesare cercetărilor speologice și cu merindele pe mai multe zile, ne întorceam privirile înapoi, spre masivul Retezat, care, pe măsură ce ne ridicam, se înălța și el, arătîndu-și vîrfurile falnice. La dreapta, în fund, prin aburul rar al dimineții, ghiceai Sarmisegetuza.

Ne-am continuat drumul spre ținta călătoriei noastre. În curînd, am ajuns deasupra unei căldări uriașe, asemănătoare zănoagelor glaciare de sub vîrfurile înalte ale Carpaților. Pereții sălbatici de calcar, cu pădure de brad deasupra lor, formau un semicerc deschis spre nord, din mijlocul căruia ieșea, din stîncă, Apa Luncanilor, afluent al Streiului. După un coborîș priporos, am ajuns în cătunul Cioclovina, din satul Luncani, unde am dormit peste noapte. A doua zi, am pornit pe apă, în sus, spre peșteră. După puțin timp bolta arcuită, destul de înaltă, a gurii și-a făcut apariția, iar pîrăul ce ieșea din ea făcea, din loc în loc, cascade cu spume albe, ce contrastau cu fondul sumbru al golului larg din stîncă.

Am făcut în pripă pregătirile obișnuite înaintea intrării: îmbrăcarea salopetelor, aranjarea lămpilor, a aparatelor fotografice, a tubușoarelor cu alcool etc., neliniștiți tot timpul de obstacolul pe care avea să ni-l pună în cale apa, ce părea destul de mare. Dar nu am stat mult la îndoială, fiindcă una din colege ne-a luat-o cu curaj înainte...

După o echilibristică grea, încercată pe stîncile de pe marginea coridorului plin cu apă curgătoare și care avea scopul aminării momentului „băii generale”, a trebuit să renunțăm și să intrăm cu picioarele în apă, care, din fericire, nu ne trecea mult peste genunchi. După 30 de metri, am ajuns la un lac care părea adînc, dar ne-am speriat degeaba, fiindcă l-am trecut ușor, angajîndu-ne apoi pe defileul subteran, la deal. Trebuia să călcăm cu multă băgare de seamă, fiindcă bocancii alunecau foarte ușor pe pietrele din apă. Cam după o sută de metri de astfel de parcurs, care, cu toată grija noastră, ne-a obligat pe fiecare la mai multe băi radicale, s-a făcut dintr-o dată liniște și ne-am trezit într-o sală enormă, pe care luminile lămpilor noastre nu o puteau străbate pînă la capăt. Îndreptînd reflectoarele în sus, ne-am dat seama că nici într-acolo nu putem zări vreo albeață de tavan. În fund, spre stînga, apărea impunătoare, dominînd sala, o stîncă albă, verticală, de forma unei uriașe căpățîni de zahăr, de peste 10 metri înălțime.

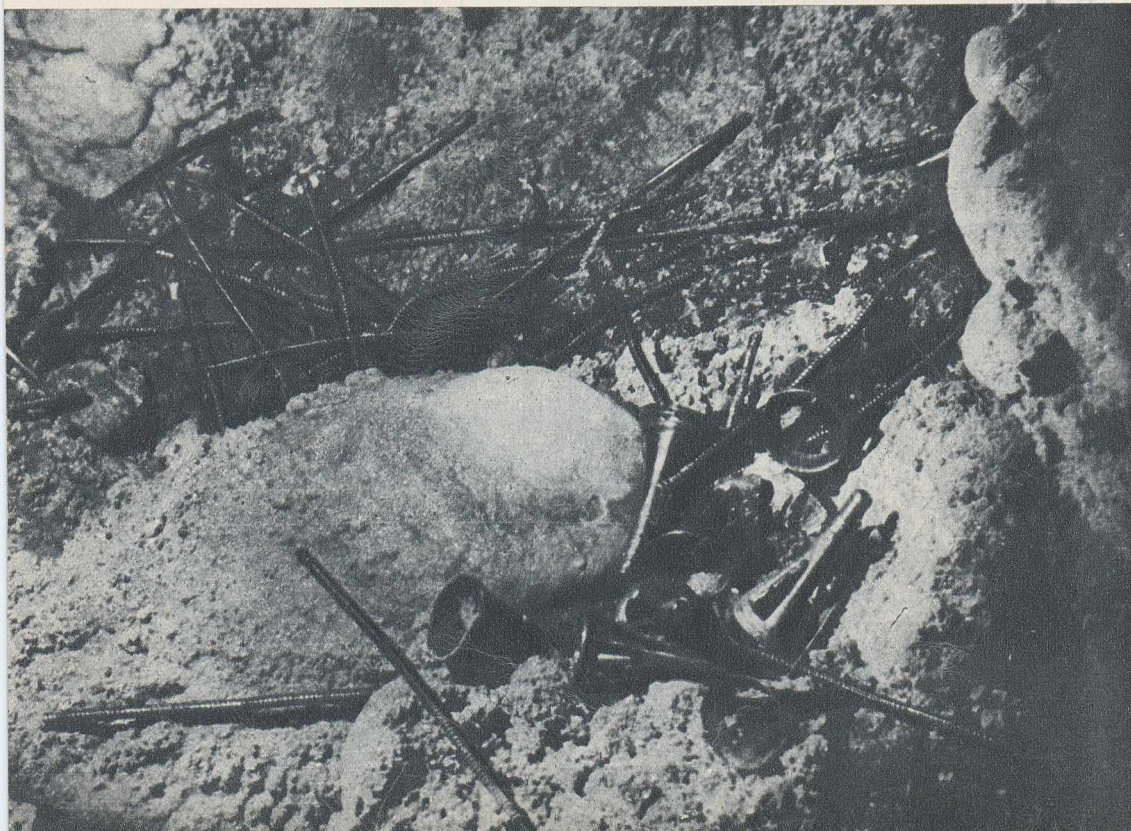
Spre părerea noastră de rău, după 80 de metri, sala se închidea și, considerînd explic-

Intrarea peșterii de la Cioclovina.

rarea și executarea planului peșterii terminate, ne pregăteam să adunăm fauna, să înregistrăm temperatura și umiditatea, cînd, deodată, observai că peretele stîng al sălii este destul de aploecat, pentru a permite să te cațări pe el pînă la o platformă, ce apărea cu cîțiva metri deasupra noastră. Cu nerăbdare dar și cu băgare de seamă, am urcat pînă la platformă, unde am văzut deschizîndu-se un coridor ce cobora spre stînga și altul, mai larg, care urca spre dreapta. L-am ales pe acesta din urmă și am început să urc în pantă repede, cu toate că mă cam părușea curajul de cîte ori un holovan atins din greșeală, o lua la vale pe nisip, antrenînd alții și alții. Zgomotul era de nedescris; bolta sălii îl amplifică, te făcea să crezi că se prăbușește toată peștera. Am continuat urcușul pe panta galeriei și deodată am făcut o mișcare greșită, lampa mi-a scăpat din mînă și s-a stins. Am trăit un moment

Piese de bronz din tezaur, fotografiate pe locul unde au fost găsite.

O. TEBEGJAV

Cioibalsan printre crescătorii de vite

DIN PICTURA MONGOLĂ CONTEMPORANĂ

Arta cultă a început să se afirme în Mongolia abia după revoluția din 1921, care, înlăturând exploatarea feudală și străină, a deschis țării drumul vieții naționale libere. De atunci s-au format în Mongolia, alături de toți ceilalți constructori de pe toate țărilor vieții noi, și un mare număr de pictori, sculptori, graficieni, decoratori, a căror creație a crescut din aceleași rădăcini cu munca poporului pentru construirea socialismului. E firesc ca opera acestor artiști, răsfrângând toate aspectele vieții, să oglindească episoade ale uriașelor transformări petrecute în R. P. Mongolă și chipuri ale înfăptuitorilor ei.

Iubitorii de artă care au vizitat, vara trecută expoziția „Pictura și sculptura contemporană în R. P. Mongolă”, ce a fost deschisă în sala Dalles de către Institutul Român pentru Relațiile Culturale cu Străinătatea, își amintesc, fără îndoială, tablourile pline de optimism și autenticitate ale artiștilor mongoli. Ele ne-au înlesnit să cunoaștem atât țara, cât și pe îndepărtatul popor prieten, despre care știam prea puține lucruri.

Odată, în Mongolia feudală, singura manifestare plastică dezvoltată și răspândită pe scară largă era arta populară, practică, cu iscusință de artiști și meșteșugarii anonimi din popor.

Creația acestora împodobește cu o înepuizabilă varietate de motive, culese din natură și stilizate, obiectele de uz casnic, țesăturile, armele și diferite unelte ale omului. Transmisă din generație în generație, tradiția bogată a artei populare naționale mongole este în prezent folosită în mod creator de artiștii mongoli, care o îmbogățesc, la rândul lor, cu numeroase motive ornamentale, destinate, ca și în trecut, obiectelor de utilitate practică.

Tablourile reproduse alături și pe care cititorii revistei le vor recunoaște cu ușurință sint semnate de trei dintre pictorii fruntași ai plasticii contemporane din R. P. Mongolă: N. Ciultum, G. Odon și O. Tebegjav. Ele ilustrează laturi semnificative ale picturii mongole, și anume: folosirea motivelor populare, tinzând să imprime specificul național în artă, zugrăvirea vieții noi, socialiste, care s-a înstăpinit pe întinsele stepe și în așchurile Mongoliei populare, și surprinderea unor aspecte cotidiene din viață.

În portretul „Jcinharloo”, denumit și „Femeie în costum bătrânesc”, pictat de N. Ciultum în 1952, o evidentă preocupare a artistului a fost bogăția motivelor ornamentale populare, care împodobește, din timpurile vechi, interiorul iurtelor, mobilele și țesăturile. Deși cuprinde o gamă redusă de culori, paleta pictorului, minuită cu îndemănare de maestru, este variată, caldă; artistul realizează nuanțe pline de finețe, îmbinând în chip fericit rafinamentul artei culte cu caracterul motivului popular. Cunoscut ca unul dintre bunii portretiști, pictorul nu sacrifică efectelor coloristice figura femeii pe care o pictează. El se arată preocupat în egală măsură de fizionomia modelului, ca și de veșmintul bogat, realizând un portret viguros și complex. Elementele specificului național sunt folosite aici pentru tipizarea personajului.

În ceea ce privește realizarea unor compoziții tematice care să oglindească viața nouă a poporului, în cele mai variate domenii de activitate, creația pictorului G. Odon se află pe o treaptă înaltă. Îmbinând peisajul cu portretul, Odon reușește să realizeze imagini pline de semnificație, inspirate din munca membrilor gospodăriilor agricole colec-

N. CIULTUM

Portretul lui Icinhorloo (Femeie în costum bătrânesc).

tive. După tabloul „S-au copt grânele”, pictat în 1952, care înfățișează secerișul unui lan de grâu, cel intitulat „După muncă”, realizat în 1954, constituie un progres în arta pictorului, dovedind o pătrundere mai adâncă în conținutul ideii pe care o exprimă. Pictată în culori calde, într-o tonalitate închisă, pinza evocă acel moment de sfârșit al zilei, când țărani s-au adunat pentru masă și odihnă. Imaginea dezvăluie felul în care reacționează aceste personaje atunci când, făcând bilanțul muncii pe o zi, descoperă că printre ei se află oameni care nu muncesc cu destulă tragere de inimă.

Grupind personajele în jurul mesei și plasând astfel figurile în prim-plan, pictorul și-a creat posibilitatea să exprime clar ideea, prin studiul psihologic al fizionomiei oamenilor. Astfel, ideea pictorului se desprinde cu ușurință din gesturile fiecărui personaj: ele redau fie intransigența, fie zeflemeaua la adresa tânărului criticat: acesta, deși arborează un aer absent la cele din jur, se simte vădit stînjinit de observațiile ce i se fac, încurcat de faptul că nu poate găsi nici măcar o justificare pentru atitudinea lui.

Tabloul „Codaș în muncă” de O. Tebegjav conține aceeași idee, reprezentată, de astă dată, printr-un muncitor din uzină. Plasat în mijlocul tabloului, lângă locul său de muncă, personajul, caracterizat prin linii voit exagerate ca un neîndoios producător de rebuturi, este surprins de pictor într-un moment greu pentru el. Gestul său — mîna dusă la ceafă, pentru a-și șterge sudoarea — arată că cele spuse de tovarașii săi îl dor și îl fac să se rușineze. La fel de limpede este redată și starea sufletească a celorlalți muncitori. Atitudinea lor este evident, și a pictorului: severitate, dar și înțelegere, optimism, convingerea că, într-un colectiv tovarășesc de muncă, cel rămas în urmă se poate îndrepta.

Celălalt tablou al lui O. Tebegjav reprezintă pe Cioibalsan — fostul președinte al Consiliului de Miniștri al R. P. Mongole, de la a cărui moarte se împlinesc, la 26 ianuarie, patru ani — stînd de vorbă cu un crescător de vite. Pinzele talentatului pictor se remarcă îndeosebi prin puterea de viață care le străbate, prin exprimarea viguroasă a sentimentelor pe care le trăiesc personajele înfățișate. Oamenii pictați de Tebegjav sînt stăpîniți de cele mai variate stări de spirit: de la curiozitatea imprimată pe chipurile copiilor din tabloul „Lupta de tauri”, la atitudinea critică aspră, necruțătoare, a muncitorilor față de „Codașul în muncă”, de la voia bună a tinerilor arași din tabloul „Mulsul iepii”, la optimismul și seninătatea unor oameni vîrstnici, ca cei din pinza „Cioibalsan printre crescătorii de vite”. Pictată în culori calde, cu tonuri luminoase, imaginea din această lucrare înfățișează figuri expresive, puternic individualizate. Fiecare personaj constituie un portret remarcabil, de sine stătător, cu trăsături psihologice bine conturate.

Desigur, tablourile prezentate aci nu sînt singurele lucrări valoroase din pictura contemporană mongolă pe care am avut prilejul s-o cunoaștem în vara trecută. Alături de un număr însemnat de alte lucrări, ele ilustrează avîntul creator pe care l-a cîștigat arta plastică mongolă, pe calea realismului socialist.

Gh. POENARU

G. ODON

După muncă

O. TEBEGJAV

Codaș în muncă.

FLOCOLO

„Am făcut parte din Ku-Klux-Klan” este titlul cărții de mare răsunet a cunoscutului scriitor și ziarist american Stetson Kennedy, care, pentru a putea desluși toate tainele acestei cunoscute organizații fasciste oculte, a devenit membru al Ku-Klux-Klan-ului și a pătruns pînă în forul lui suprem ultrasecret, faimosul „Klavalier Klub”, prezidat de așa-numitul „Marele Ragon”.

Înfruntînd cele mai mari primejdii, trăindu-și viața, Stetson Kennedy, care era agent secret al procuraturii statului Georgia (S. U. A.), condusă atunci de oameni ce dușmăneau Klan-ul — a cules dovezi și documente și a dreptul senzaționale, care dezvăluie nu numai caracterul criminal fascist al „Ordinului glugilor”, dar mai ales rolul pe care-l deține Ku-Klux-Klan-ul în orientarea politicii S.U.A., precum și legăturile strînse existente între căpeteniile Ku-Klux-Klan-ului și reacțiile reactionare de la Washington New-York, în acțiunea de înăbușire a forțelor progresiste americane. Scriitorul american a putut afla, în cadrul investigațiilor sale amănunțite, că în multe posturi importante ale aparatului de stat și chiar în Congresul S.U.A., membri ai Ku-Klux-Klan-ului exercită o mare influență. Cît de mult: pe patul de moarte, revedîndul Alton Young i-a mărturisit lui Stetson Kennedy că timp de 40 de ani a fost șef al Klan-ului și că însuși Harry Truman, fostul președinte al Statelor Unite, se afla sub influența doctrinei Ku-Klux-Klan-ului.

După ce a studiat timp de mai bine de zece ani „misterele” organizației pogromiste a „ordinului glugilor” și ale altor grupări fasciste, precum și aspectele cele mai caracteristice ale „modului de viață american”, Stetson Kennedy a considerat drept o îndatorire patriotică să facă cunoscute rezultatele concrete ale investigațiilor sale. În acest scop, el s-a adresat Comisiei pentru cercetarea activității anti americane, declarîndu-se gata să dea în vileag dedesubturile oculte ale Klan-ului. Comisia a refuzat să ia în discuție dosarul voluminos prezentat de Kennedy și l-a sfătuit pe scriitorul american „să nu-și vîre nasul unde nu-i fierbe oala”. Drept urmare, Stetson Kennedy a fost silit să plece din S.U.A. El a încercat să editeze în Anglia cartea „Am făcut parte din Ku-Klux-Klan”, dar și aci cenzura și-a spus cuvîntul. Din cartea lui Kennedy, n-a putut vedea lumina tiparului decît primul capitol, intitulat: „Convocare urgentă”, din care reproducem fragmentele alăturate. Restul volumului, care trebuia să cuprindă 20 de capitole, conține peste 260 pagini... albe și cîteva ilustrații. „Am făcut parte din Ku-Klux-Klan” nu este singura lucrare a lui Kennedy care a avut de-a face cu foarfeca cenzurii imperialiste. O soartă asemănătoare au avut-o și alte cărți ale scriitorului american: „Sub semnul urii de rasă”, „Modul de viață american”, (apărute recent și în traducere românească), „Demascări în Sud”, „Țara Palmetto” și altele.

Cu această legitimație ocultă, Stetson Kennedy putea lua parte la cele mai tainice reuniuni ale Ku-Klux-Klan-ului. Semnul de întrebare simbolizează muțenia, tirbușonul — drumuri întortocheate, iar inițialele A. T. (Ass-Tearer) sînt semnele bicuitorilor după ritualul K. K. K.

Mă trezii brusc din somn și, instinctiv, băgai mîna sub pernă, dibuind revolverul 32 pe care îl țineam acolo. Imediat ce apucaii arma, simțindu-mă în siguranță, îmi dădui seama că fusesem trezit de zbirnițul telefonului. Erau orele două după miezul nopții. „Ce plictiseală!” — mă gîndii. Știam însă că dacă n-aș fi răspuns, aș fi putut avea alte plictisești și mai mari, așa că, de voie, de nevoie, ieșii în holl poticnindu-mă și ridicai receptorul.

„Cine-i acolo?” — întrebă un glas hîrîit ca o betonieră cînd se învîrtește încet. Îl recunoscu imediat: era glasul lui CLIFF CARTER, șeful bandei de uci-gași „Klavalier Klub” a Ku-Klux-Klan-ului.

„John Perkins” — răspunsei eu, dîndu-mi numele de împrumut pe care-l purtam de cînd, ca agent secret, intrasem în rîndurile Klan-ului pentru a strînge probe împotriva lui.

„Ce număr ai, Perkins?” — întrebă iar glasul, răstît.

„Șaptezeci și trei” era numărul pe care-l căpătasem ca membru al „Klavalier Klub”-ului „Kard”.

„Om” — se auzi din nou glasul în receptor, roșind începutul parolei secrete a Klan-ului.

„Alb” — replicai eu, completîndu-l.

„Născut” — continuă celălalt. „Neaș” — adăgai eu.

Convins că eram într-adevăr „frate de Klan” și Klavalier, Carter renunță la formalitățile recunoașterii cu care noi, klavalierii, începeam întotdeauna convorbirile telefonice.

„Aici, Clearwater — rosti el solemn, dînduși numele sub care îl cunoșteam toți ca șef al bandei. E vorba de o convocare urgentă! Amintește-ți că ai jurat să fii gata oricînd să răspunzi la orice chemare. E o convocare foarte urgentă! Adu-ți gluga și vino cu tot ce trebuie la Black Rock! (Stîncă Neagră)”.

Mă dezmeticisem de-a binelea și gîndurile începuseră să mi se depene cu repeziune. „Vino cu tot ce trebuie”, asta însemna să iau cu mine orice fel de armă aveam la îndemînă. „Black-Rock” era numele conspirativ al suburbiei Atlanta, cunoscută printre noi ca Buckhead — unul dintre punctele importante de concentrare pe care klavalierii le fixaseră în di-

Numele lui Stetson Kennedy s-a făcut cunoscut lumii întregi, mai ales atunci cînd acesta a prezentat personal O.N.U.-ului faimosul său memorandum, cuprinzînd mărturii și documente fără precedent, care demască înfiorătoare crime ale rasiștilor americani, viața chinuită a muncitorilor sclavi de pe plantațiile S.U.A. și în general, munca forțată impusă de rînduiri actuale din America dolarului.

Ceremonia inițierii lui Stetson Kennedy ca membru al Klanului din statul Georgia (S. U. A.) s-a desfășurat după tot tipicul K. K. K. La această „convocare imperială”, care s-a desfășurat într-o atmosferă macabră în tolu nopții la poalele lui Stone Mountain (Muntele de piatră), au luat parte membri ai Klanului din mai multe state. Fotografia redă momentul cînd preoții în glugi aprind bidoanele cu material inflamabil, așezate pe pămînt în forma unei cruci urlașe.

verse cartiere ale oraşului. Cîneva — negru, evreu, catolic sau sindicalist — fusese probabil luat la ochi de Ku-Klux-Klan şi urma să fie biciuit, sau să pătească ceva şi mai rău, chiar în noaptea aceea; sau, cine ştie, poate că eram pur şi simplu invitat la propria mea înmormîntare — eventualitate la care te poţi aştepta în orice clipă atunci cînd activezi în rîndurile Klan-ului.

Mă întrebam tocmai dacă mai am timp să-l trezesc pe Dan Duke — ajutorul procurorului general al statului, sub ordinele căruia lucram ca agent antiklan — ca să împiedice, pînă nu-i prea tîrziu, expediţia de biciuire sau de linşaj pusă la cale de „Klavaller“.

„Clearwater — spusei cu o voce stinsă — ştii doar că pînă acum cîteva zile am fost greu bolnav de gripă. Nu cred c-am să pot fi de mare folos în noaptea asta“.

„Eşti membru al Klan-ului! — răcni Carter. Şi ştim foarte bine şi unul, şi altul, ce legămînt ai făcut! Şi din împlinire mai ştiu pe deasupra că nu zaci la pat! Nu începe nici un pretext! Trebuie să mergi! Şi-mi trînti telefonul.“

Îmi audeam seama că nu era chip să scap şi că, în cazul cînd n-aş fi răspuns la convocare, eram pasibil de „excludere“ din rîndul „cetătenilor Imperiului Invizibil“ al Klan-ului.

„Nu lipsi de la întîlnire! Din ordinul Majestăţii Sale Vrajitorul Imperiului“ — aşa stă tipărit cu roşu pe cartonaşele trimise prin poştă, atunci cînd e vorba de o convocare urgentă. Orice acţiune întreprinsă de „Klavaller Klub“, care este un fel de „departament militar“ al Ku-Klux-Klan-ului, trebuie să aibă aprobarea Vrajitorului sau a Marelui Dragon. Toţi membrii Klan-ului s-au legat prin jurămintă nu numai să se supună ordinelor purtate de la şefii ierarhiei, dar şi să-i constrîngă pe fraţii care nu vor să-şi respecte jurămintul, să dea ascultarea cuvenită. Am văzut o dată cum un membru al Klan-ului, care preferase să fie pedepsit cu excluderea, a fost silit să treacă despuiat printre membrii Klan-ului înşiraţi pe două rînduri, ţinînd fiecare cîte o curea în mînă; şi n-aveam de loc chef s-o păteşcă la fel.

Îl chemai imediat pe Dan Duke, folosînd telefonul direct pe care îl instalase la el, acasă, ca nu cumva convorbirile noastre în legătură cu Klan-ul să fie interceptate de urechea ostilă a cine ştie cărui operator de la societatea de telefoane. În cîteva cuvinte, îi povestii

Pe aici, au trecut haidamaci în glugă. Este de ajuns ca patronul unui magazin să fie negru sau evreu, pentru ca bandele Klan-ului să se dedească la asemenea isprăvi ca aceea din fotografia noastră.

Femei în Ku-Klux-Klan! Iată-le participînd la una dintre reuniunile în care sînt iniţiaţi noi membri sau se pun la cale noi crime... Sînt într-adevăr „drepturi“ şi „libertăţi“ cu care se pot fãli anumite femei, americane „pur sînge“. Acele femei ale căror acţiuni teroriste în organizaţia Ku-Klux-Klan-ului nu sînt cu nimic mai prejos decît fãrãdelegile bãrbaţilor cu glugă, deşi pe scara ierarhică a „Ordinului glugilor“, femeile n-au ajuns să ocupe încă funcţiile cele mai înalte!

despre convocarea urgentă pe care o primisem.

„Bine, am să fac tot ce mi-o sta în putinţă să trimit oamenii mei la Buckhead, cît mai e vreme! Îmi făgădui Duke. Vezi, dacă ţi-e posibil, să mă chemi din nou, fãrã să dai nimănui de bãnuit; telefonează-mi imediat ce mai aflî ceva“.

„Perfect“ — îi spusei. Şi mă grăbii să plec; nu este de loc sãnãtos să întîrzi în astfel de împrejurări.

Cîteva minute mai tîrziu, strãbãteam în goana mare cu maşina mea străzile pustii ale oraşului; aveam revolverul în buzunar şi gluga neagră de klavaller împăturită sub banchetă.

În urma mea, veneau alte maşini care se îndreptau în aceeaşi direcţie, astfel încît nu eram ultimul sosit la întîlnire. Mă întrebam dacă oamenii lui Duke se aflau cumva pe aproape. Toată acţiunea antiklan pe care o duceam noi era atît de delicată, încît Duke ascunsese identitatea mea celorlalţi agenţi secreţi ai procuraturii din Georgia, după cum nici eu nu-l cunoşteam pe el.

Lãsîndu-mi maşina pe o stradă lãuntrică, mă îndreptai spre locul nostru de întîlnire, în spatele unui teatru pãrãsit. Acolo se aflau adunaţi vreo patruzeci de klavalleri, dupã cum am apreciat eu; toţi îşi aduseserã glugile, fie în nişte casete mici de forma cutiilor poştale (casete pe care Dragonul le vindea cu un profit net de 10 dolari la bucatã), fie în saculeţe de hîrtie, fie pur şi simplu împachetate în ziare. Fumau şi discutau între ei cu voce scãzută, aşteptînd ordinele lui Carter pentru noaptea aceea.

Sosînd, Carter făcu mai întîi apelul celor prezenţi dupã o listă cu numere pe care o purta la el şi, spre satisfacţia lui, putu să constate că toţi membrii convocaţi — treizeci şi şapte în cap, aleşi dupã nu ştiu ce criterii, pe care numai el le cunoştea — răspuseserã la chemare. Apoi ridicã braţul în sus în chip de semnal, ca să ne strîngem în jurul lui, şi ne spuse:

„Pînã aici e bine. Bravo, îmi place cã aţi fost cu toţii punctuali. Deocamdatã nu vã puneţi încă glugile, dar aveţi grijã să le luaţi cu voi. Şi acum împrãştiati-vã: duceţi-vã la Wingo Cafã. Fiţi cu ochii în patru sã nu vã urmãrească cineva!“

Wingo Cafã era punctul de legãturã între cartierele din rãsãritul oraşului Atlanta; localul, dechis toatã noaptea, era renumit pentru fripturile lui. Klavallerii se întîlneau acolo o datã pe lunã, noaptea, ca sã mănînce bine şi sã bea un fel de rachiu din cereale, dar nu puteam sã înţeleg de ce de astã datã ni se poruncise sã mergem la Wingo Cafã, la orele douã şi jumãtate dupã miezul nopţii.

M-am hotãrit cã în drum spre Wingo, sã-i dau din nou un telefon lui Duke. Am mers încet, gîndindu-mã sã sting farurile abia dupã ce voi fi trecut de colţ. Am privit apoi oglinda, ca sã vãd ce

Nici copiii nu sînt cruţaţi. Încãpuşi de la fragedã vîrstã în ghearele Klanu-lui, ei sînt educaţi în spiritul crimei şi al urii de rasã.

se petrece în spate şi în primul rînd dacã nu sînt cumva urmãrit. Tocmai cînd mă socoteam în siguranţã, am observat în urmã o maşină cu luminile stînse, care se ţinea dupã mine. Oare cine mă urmãrea; oamenii lui Duke sau fraţii klavalleri? Maşina se afla la o distanţã prea mare în spatele meu ca sã mã pot dumiri.

Am încercat mai întîi sã accelerez, apoi sã micşorez viteza Degeaba. Nu mi-a mers. În cel din urmã, am pornit-o cu maximum de vitezã ca sã mã îndepãrtã; şti am cotit brusc dupã colţ, apoi am stîns farurile o datã cu motorul şi am intrat pe o alee de la intrarea primei case întîlnite în drum.

O iniţiere nocturnã în cadrul organizaţiei Ku-Klux-Klan pe înãlţimile Muntelui de piatrã (Ston Mountain). Aceleaşi glugă, aceleaşi mãsţi, acelaşi ritual macabru.

trum. În sfârșit, mașina care mă urmărea a trecut, văzînd, pe stradă, a șovăit nițel la colț și a dispărut, învâluită într-un nor de noroi roșu, după culoarea pământului din Georgia. Cît ai clipi din ochi, eu mă și aflai în stradă, în drum spre o farmacie de noapte, unde puteam telefona.

Întimplarea aceasta mă pusese pe gînduri: dacă urmăritorii mei useseră klavalierei însemna că ncepuseră să mă ia la ochi, pănuindu-mă că aș fi „spionul“ căutat de atîta vreme în Klan. Și atunci nu mai puteam să-l comunic lui Duke noul punct de întâlnire de la Wingo Café, dacă urma oamenii săi nu reușiseră să-l descopere singuri.

Am dat de două ori țirocoale armaciei, ca să mă conving că tot telefona liniștit. Intrînd înăuntru, am căutat să mă asigur că nimeni nu era nimeni în căminele învecinate. Duke mi-a spus că oamenii săi, de la care tocmai primise un telefon, fuseseră pe drum la mașina unui klavaliier din Memphis, dar, din păcate, după un timp, o scăpaseră din vedere.

„Bine că m-ai chemat — se bucura Duke. Băieții au să-mi telefoneze și am să-i trimit la Wingo Café.“

Toate acestea mă făcuseră să pierd timpul, așa că o pornii în direcția spre Wingo Café, fără să mă mai sinchisesc dacă mă urmăresc cineva sau nu. Klavalierii erau toți adunați în salonul de parat, unde ne intruneam de obicei. Carter stătea la ușă.

„Îmbracă-te, dar nu-ți pune masca“ — îmi ordonă el.

Frații erau așezați la o masă în afară.

Carter ceruse o jumătate de doză de whisky cu niște apă și un sticlă de apă răcită pentru „refreșcă“ lor. Chiar așa, fără măști pe față, erau fioroși la vedere.

Cum eram ultimul care mai rămăsese să vină, Carter se așeză în locul lui din capul mesei și, fără altă vorbă, ne întrebă de la început:

„A fost urmărit careva dintre noi?“

„Eu“ — răspunsei prompt. O vreme s-a ținut o mulțime după mine; mergea cu luminile stînse. Cînd nu știți prin ce emoții am trecut pînă am reușit să scap de ei.

De aceea am și întârziat. Jurisistul ăla de spion nu se împără de loc, nu mai încapere nici o îndoială“.

Carter se uită la mine și clipi. „Ești sigur că ți-au pierdut urma?“ — mă întrebă el în cele din urmă.

„Absolut sigur“ — îi răspunsei eu.

„Alteineva a mai fost urmărit?“ — continuă Carter, făcînd ocolul mesei cu privirea.

„Da, și după mine s-au luat — spuse un alt klavaliier, care se numea Nathan Jones — dar pînă

Stetson Kennedy scoțîndu-și pentru totdeauna masca „Ordinului glugilor“, pe care a trebuit s-o suporte pentru a putea culege, de la sursă, materialul documentar antiKlan.

la urmă tot am scăpat de ei. Ar trebui să mi se plătească bonzina consumată“.

Răspunsul lui stîrni un hohot de rîs pe care Carter îl curmă imediat.

„Nu-i nimic de rîs aici — urlă el. Iuda, pe care am încercat mereu să-l prindem, se află în momentul ăsta printre noi, aici, la masă! Acum l-am dibuit, în sfîrșit! De aceea v-am chemat aici, ca să-l închidem în cursă și să chibzuim ce pedeapsă i se cuvine!“

Deși era o noapte friguroasă de ianuarie, simțeam că mă trec toate sudorile sub glugă.

„Spune-i numele: cine-i trădătorul?“ — strigară cîțiva klavaliieri și, adunîndu-mi toată vîlaga care-mi mai rămăsese, mă sili să le țin și eu isonul.

„Domol, domol“ — spuse Carter cu un rînjel lugubru. Se juca de-a șoarecele cu pisica, cîercetînd cu atenție chipul fiecăruia. O clipă mă gîndii s-o zbughese pe ușă afară. Ușa însă era închisă și cum nimeni nu fusese pus de pază afară, după cîte știam, îmi închipui că probabil Carter avusese grijă s-o încuie. Cumpănii apoi în minte șansele pe care le-aș fi avut să ies din cameră, în cazul

cînd aș fi reușit să-i țin la respect cu revolverul.

Șansele, decisei eu, nu erau prea mari, iar cînd mă uitai la Carter și observai că ține o mîna sub masă, mă resemnai să stau la locul meu și să asud pînă la sfîrșit.

„V-am spus tuturor să veniți pregătiți!“ — continuă Carter. Ia să vedem dac-ați adus ce trebuie. Și scoase de sub glugă un revolver special 45, cum au polițiștii, pe care îl puse pe masă în fața lui. În mijlocul unui potop de injurături și de strigăte „las că ne răfuim noi cu el“, klavalierii urmau exemplul lui Carter. În curînd, masa fu acoperită cu un fel de pistoale, de cuțite cu lama ascuțită, așa-numitele „niggerkiller“ (moartea negrilor), bricege, ba chiar și un bici făcut dintr-o bucată de curea de joagăr prinsă de o codiște îndoită. Adăugînd revolverul meu la colecția de arme de pe masă, îmi dădui seama că șansele mele de a fugi erau acum nule.

„Sintom gata — strigă un frate. Spune cum îl cheamă!“

Carter rînji și atunci vîietul se întoarse ca hîrmăltul sălbatic al unei haite de lupi adunați în jurul pradei, clătănindu-și dinții gata s-o sfișie în bucăți. Carter continuă să rînjească și să-i observe pe ceilalți.

„Ce facem cu trădătorul?“ — strigă unul dintre cei de față.

Aceasta este fotografia rămășițelor lui Willie Earle, un negru clopîrțit cu bricegele de membrii Klanului la Greenville, South Carolina, în 1949. Cu toate că 21 de oameni au depus mărturie dovedind linșajul, juriul format în întregime din albi a refuzat să-l condamne pe asasinul „Sîngele apă nu se face“, a spus președintele juriului.

„Cunoașteți pedeapsa — spuse Carter. Moartea! Să fie ucis de mîna unui frate!“ Se referea la legămîntul pe care-l făcuserăm cu toții atunci cînd intraserăm în rândurile Klan-ului, jurînd să acceptăm pedeapsa cu moartea dacă am trăda vreodată secretul Klan-ului.

„Să-l ducem în pădure și să-l legăm de un butuc cu un cîrlig prins de testicule, pe urmă aprindem butucul, îi dăm un cuțit în mîna și-i spunem: „Taie dacă nu vrei să arzi!“ strigă unul cuprîns de entuziasm.

Propunerile curgeau, una după alta, care de care mai crude. Am încercat, fără prea multă convingere, să fac și eu o propunere.

Carter se mulțumea să arunce doar din cînd în cînd cîte o vorbă ca să-i ațîțe.

„Am așteptat destul ca să-l prindem în cursă — spuse el — și fiecare dintre noi, care și-a făcut datoria, e slobod să-l judece. Eu am să încep pedeapsa punîndu-l jos în fața altarului nostru și am să-l eroiesc pînă n-oi mai putea mișca brațele.“

Încetase de a mai rînji.

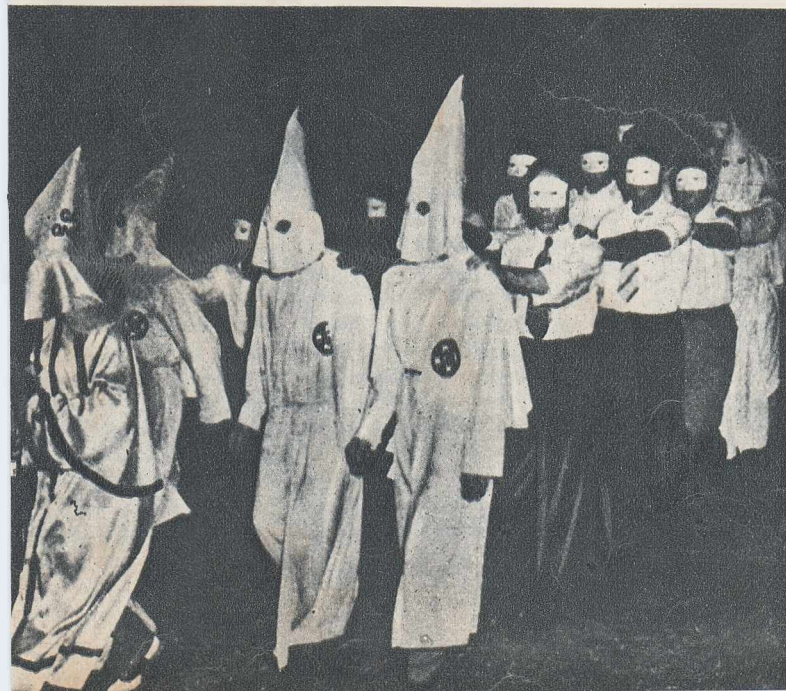
În momentul acela îmi dădui seama că încercasem să ne amăgesc și-mi veni să zîmbesc: Carter habar n-avea cine este trădătorul. Din fericire, mi-am înfrînat zîmbetul, căci Carter era destul de deștept pentru a ști să-l interpreteze. Eu, însă, turbam de ciudă că nu mă gîndisem ceva mai înainte la asta; de fapt, Carter voise numai să ne întindă o cursă, în speranța că unul dintre noi va cădea în ea. Dădui pe git o dușcă bună de whisky și începui să particip la discuții cu mai multă îndrăzneală ca înainte. În cele din urmă, cînd văzu că nu mai are rost să ne rețină, Carter se ridică.

„Frați de Klan și tu, trădător abject — începu el cu un rînjel sardonice — îmi pare rău că sînt silit să vă dozămăgesc, dar trebuie să amînăm pedeapsa pentru mai tîrziu. Vă mărturisesc că nu știu încă cine este trădătorul, dar nădăjduiam că, punîndu-i la îndemînă în noaptea asta un ștreang, și-l va pune singur de git, încercînd să scape. Și tare aș fi vrut să cadă în cursă. Nici acum nu pot să înțeleg cum a îndrăznit cineva să trădeze Klan-ul, cînd știa ce pedeapsă-l așteaptă! În orice caz, probabilitățile s-au redus la treizeci și șapte de oameni, adică la cei care se află în această cameră. Sîntem totuși pe urmele lui și cu fiecare clipă ne apropiem tot mai mult de țintă. Știu că

trădătorul se află în momentul de față aici, în mijlocul nostru. Altmînteri nu se explică de ce am fost urmărit. Dat fiind însă că echipa noastră de cercetări Klokann este alcătuită din cei mai buni detectivi ai forțelor polițienești din Atlanta, sper că vom reuși să punem mîna pe cel ce ne-a trădat. Prindeți-l și vă promit că vom lumina eorul cu crucei de foc. Vom face cîte o expediție în fiecare noapte! Acum puteți să dați jos glugile și să vă duceți acasă. Și dacă s-o întimpla ca vreunul dintre voi să fie oprit de oamenii lui Duke, amintiți-vă de îndatoririle unui klavaliier: nu numai să fie gata la orice chemare, dar să aibă destulă mîntie și să nu sufle o vorbă. Împrăștiati-vă!“

Oamenii începură să se certe pe băutura ce mai rămăsese, preferîndu-și reciproc cele mai cumplite injurături, dar nimeni nu se mai gîndi să propună vreodată nouă pedeapsă pentru „trădător“.

Niciodată cred că nu m-am simțit atît de fericit ca în clipa cînd am plecat de acolo.

În seri lungi de iarnă, conducătorii întovărășirii agricole din Moțca pregătesc constituirea primei gospodării agricole din satul lor. Printre ei se găsesc și activiștii de partid din Pașcani. (Fotografie de G. PAUL-Iași)

URMAȘII MOȘILOR ADUȘI ACUM UN SECOL ÎN MOLDOVA

În nordul Moldovei, dincolo de Pașcani, se află un sat cu numele de Moțca. După cum arată și numele satului, locuitorii sînt urmașii unor moși care au fost aduși, încă din veacul trecut, din Munții Apuseni, ca robi pe moșia familiei Sturza. Viața de asuprire și exploatare crîncenă a făcut ca locuitorii din Moțca să pornească la răscoala din 1907, din prima zi, o dată cu cei din Flămînzii, și, înarmați cu coase, securi și tot ce aveau la îndemînă, să alunge—atunci pentru o prea scurtă vreme — pe moșieri și pe vechili.

În ultimii ani, urmașii moșilor aduși ca robi pe meleagurile Moldovei s-au constituit într-o întovărășire agricolă care le-a schimbat felul de viață, aducîndu-le venituri de două și de trei ori mai mari decît ca gospodari individuali.

De curînd întovărășii din Moțca s-au constituit într-o gospodărie agricolă colectivă pe care au numit-o „15 februarie 1907”, în amintirea contribuției părinților lor la răscoala țărănească.

CONFĂTUIREA TINERILOR SCRITORI

În zilele de 20-21-22 martie, s-a desfășurat, în aula Bibliotecii Centrale Universitare, a doua Confătuire pe țară a tinerilor scriitori din R.P.R. Aici s-au dezbătut, sub multiplele lor aspecte, probleme de creație ale condeielor tinere din țara noastră. Discuțiile au fost bogate și vii. Despre această importantă confătuire, vom relata pe larg în numărul nostru viitor. Fotografia înfățișează o parte a asistenței și participanților la dezbateri.

BĂTRÎNI CARE MOBILIZEAZĂ TINERETUL

PRIMELE LĂMII DE SERĂ

Lămii cu greutate pînă la 320 grame de fiecare fruct au început să crească în serele I. C. A. R. din Iași. Producția experimentală de pînă acum promite trecerea la o cultură mai intensă de lămii. În fotografie: inginerul agronom I. Pavel, studiînd dezvoltarea lămiilor din recolta de primăvară.

MINIATURI

Mîini meștere de meseriași cooperatori au realizat interesante modele în miniatură pentru viitoare confecții bărbătești și pentru femei. Lucrările acestea, de adevărat artizanat, au fost expuse în vitrinele instalate în noul club de pe lângă centrul școlar al Uniunii regionale a cooperativelor meșteșugărești din Ploiești. Creatorii de modele sînt azi elevi ai unei școli de specializare, unde pe lângă cursurile pentru probleme profesionale, participă la cursuri de cultură generală și limbi străine, ei urmînd să devină conducători de unități cooperatiste.

Colectivul sportiv „Progresul” a organizat nu demult, la Sinaia, un concurs popular de schi, probe alpine, fond și sărituri, la care au participat 105 schiori, tineri, vîrstnici și bătrîni. De la această manifestare sportivă nu a lipsit prima călăuză a Bucegilor, Niță Pascu, în vîrstă de 71 ani, care a luat startul alături de concurenți în vîrstă de 6 ani. Au participat, de asemenea, cei mai vechi schiori din Sinaia, ca Bucur Bratu, Ionescu Nicolae, Santa Petre, Tăbăraș

Gheorghiu, Ionescu Gheorghiu și alții. Făcînd deschiderea concursului, schiorii tineri au făcut o coborîre demonstrativă după care au luat startul concurenții, începînd de la vîrstă de 6 ani, pînă la cei mai în vîrstă. O deosebită impresie asupra participanților și a spectatorilor produs-o concurentul Niță Pascu întrebuițînd în coborîre vechi meșteri pe schi, tehnica ocolirilor mită „cu beldia”.

N. SOARE-SÎN

SCRITORII și CĂRȚI

"TRĂINICIE"

VERSURI DE MIHAI BENIUC

În noul volum de poezii al lui Mihai Beniuc regăsim echile întrebări și căutări care definesc un urcus vicios. Ne-am obișnuit a scria în oglinda versului în înșeși victoriile patriei noastre, poetul înregistrând a un cronicar sirguincios iecare treaptă de lumină în scensiunea spre socialism.

Titlul volumului subliniază fericit ideea principală care reunește versurile disarante: poetul admiră marea stăruință a edificării socialiste, blândă demnitate a omului eliberat. Contemplarea marilor prefaceri îi sugerează sentimentul stabilității; cea ce se clădește e durabil atât de frumos, încât poetul simte o reticență decată și strânge în brațe cel întîi zidar, acoperit de praf moloș, pe care-l înfîlnește.

Artistul se înalță în zborul drăznelii și al visului, îmblănește paradize, fermecat eroismul vremii. Oamenii simpli și modeste corijează oate avîntul pripit al fanzizei, dar confirmă în esență, un angajament solemn sobru, viziunea lui:

"Ceea ce a zis poetul Vom clădi și noi cu-netul". Comuniunea între scriitor mase este redată pe plauri multiple și servește ai departe ca fundal determinant în monologul liric atât de caracteristic lui Beniuc — despre rostul artei noua orînduire.

Osmoza cu poporul i-a dat iurul tinereții. În vremea amnei, poetul nu mai deservă cărarea veche a roveși deșarte și deci o socoate finitiv îngropată. Nici partea, cu zăngănitul ei vîstru, nu poate alunga nălmîntul beatitudinii liricității în ora socialistă: "am văzut că omul totuși ate / Și e demn să aibă litate. / Și că nu rămîne doar tînt / Fericirea vieții pe mînt. / Hodîniți în pace, minte. / Omenirea merge tinte!"

Beniuc se pleacă recuscător și cu pietate în fața porului constructor, care dăruit surse luminoase inspirație și certitudinea uinței depline. Considerdu-se cramic, el renunță privilegiile liniștii comode. Sfidarea primejdiei, caracteristică din totdeauna poe-

lului temerar, se reazemă pe trăinicia noii așezări, pe idealul nobil care animă elanul socialist. Versurile completează profilul cunoscut al autorului lui "Chivară Roșie": "Eu sui pe drum, în mînă cu toiag / Și-n inimă cu cîntec furtunatic. / Așa mă știu de jumăta' de veac, / Voios în vifor, ne-doit, sălbatic".

Frumusețea construcției trebuie apărată și poetul își califică profesiunea ca o obligație a veghei cît timp mai există vrăjmașul sălbatic: "Tuturora le doresc eu praznic, / Însă eu rămîn ce-am fost, un paznic. / Iar cînd lipsă n-o mai fi de pază, / Atunci moșul și el o să șază, / Și umflînd cîmpoiul gras în pîntec / O să-și cînte bătrînescul cîntec".

În stihuri populare — reconstituind dialogul pitoresc al unor oameni simpli, preocupați de înfățișarea vitorului — se prezintă cu o ușoară undă de umor "agitația" pentru preîntîmpinarea războiului: "Si-o avea pămîntul alt profil, măi frate / Fețe muncitoare, mîndre și curate, / Sate ca Parisul, iar pe masă, — plină / Oala de mîncare și cîte-o găină!"

Oerotirea fericirii îi este impusă și de amintirea trecutului crîncen care i-a sfișiat sufletul cu tortura cumplită. Poetul crede că poartă tatuajul timpului și, simțînd cicatricele rănilor de altădată, jură să sacrifice totul pentru izbînda cauzei partidului. Și dacă ochii nu mai mărturisesc seninul și nevinovăția copilăriei

sprințare, ei poartă ceva din memoria acestui pămînt: "Da, pămîntul are memorie lungă / El nu uită nimic din cele ce-au fost, / Și poate că noaptea, cînd cerul haina cu stele și-o-mbumbă, / Își spune poveștile vechi pe de rost".

Recunoștința se îndreaptă spre poporul care a dăruit pămîntului un alt veșmînt, al veseliei: "Hei, istorie scrisă în inimi / Și pe filele holdelor însemnătă cu sînge / Spune tu răsplat omului, cine-mi / Cîntă acolo unde credeai că pururi se va plînge!..."

Poetul avertizează pe dușmanul nesățios că edificiul ridicat este inexpugnabil și de aceea: "Potoliți-vă setea de putere / Căci altmînteri bea-veți, / În loc de vinul vieții, / Otrava cea fără de leac a morții".

În aceste poezii răzbate ca un refren principal mîndria poetului militant și de aci efortul dur de a face față exigenței. E greu, dar măreț să fii poet în epoca revoluției socialiste și nimeni nu ar trebui să se mire că versurile nu se mulțumesc doar să îmbine cuvinte dăltuite, ci pretînd și caznă.

Beniuc abordează multilateral tema integrării poetului în realitatea nouă, însă, în spațiul acestei prezentări, am relevat doar o notă specifică — esențială: semeția și responsabilitatea înaltă a omului contemporan cu "timpul onoarei", timpul cînd sentimentul patriotic se naște astfel, cum spune chiar strofa: "Ce-i patria? — E pasul apăsător / Cînd trec, trec rînduri-rînduri munci-

tori / Cu steagul roșu-n vînt desfășurat / Duși de partidul nostru spre victorii".

Ar trebui cercetat mai pe larg — și cu rezervele necesare — efortul lui Beniuc, evident în acest volum, de a descrie aspecte diverse ale construcției socialiste, depășînd sfera problematiceii menirii artei.

Ceea ce ne-am propus însă aici este o prezentare succintă a fizionomiei noului volum, fără dezbateri critice și implicații.

Culegerea "Trăinicie" marchează o etapă superioară a creației lui Mihai Beniuc, definindu-l ca pe cel mai reprezentativ poet al realismului socialist în țara noastră.

S. DAMIAN

DOUĂ VOLUME DIN FABULELE LUI ELIEZER STEINBERG

În acest început de primăvară, se împlinesc 24 de ani din ziua în care un convol funebru, ce număra nu mai puțin de 15 mii de oameni, păcurgea străzile Cernăuțului, conducînd la groapă corpul neînsuflit al unui umil învățător de școală primară. Numele său era Eliezer Steinberg, iar mulțimea ce asista la înmormîntare dovedea că nu e vorba numai de un simplu învățător. Într-adevăr, acele funeralii erau semnul dragostei de care Eliezer Steinberg s-a bucurat din partea a mii de oameni. Pentru că, învățătorul de care e vorba, era bine cunoscut multor iubitori de literatură combatantă. El era un fabulist de seamă, foarte popular printre cititorii din limba idis, limba în care Steinberg a creat. Scriitor protestatar, care se situa în scrisul său pe pozițiile celor exploatați și asupriți. Steinberg a fost ținut de societatea burgheză în afara frontierelor literaturii "cuvîncioase", neprimind nici un fel de sprijin material pentru a-și crea opera, care era prezentată drept un soi de clovererie literară, bună a-și face pe copii să ridă.

Critic aspru al rînduiriilor sălbatică bazate pe exploatarea și oprîmarea omului de către om și vestitor al unei lumi noi, Eliezer Steinberg a folosit drept armă de luptă fabula, pe care a ridicat-o la un înalt nivel artistic și ideologic, puțînd fi considerat nu numai un demn urmaș, în zilele noastre, al marilor fabuliști ai literaturii clasice universale, dar și un înnoitor în acest gen de literatură combatantă.

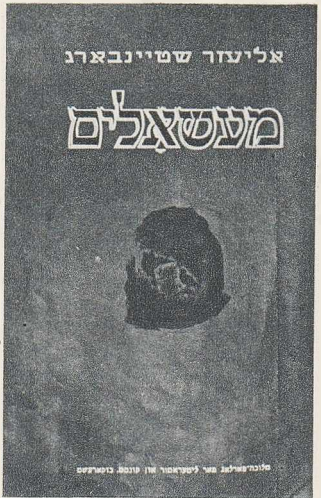
Eroii lui Steinberg sînt clasicele animale, eroii ai fabulelor — porcul și măgarul, calul și cioara, ursul și boul — și clasicele unelte ale meșteșugarului — acul, ciocanul, ferăstrăul. Dar, mai mult poate decît la alți fabuliști, în toți acești eroi simți omul. Omul care nu numai că e personificat prin animalele și lucrurile ce vorbesc și acționează în fabule, dar care e prezent și prin faptul că el stăpînește animalele și lucrurile, al mînuiește unealta de mîncă sau gîrbaciul asupriții; Steinberg s-a ocupat de omul zilelor sale: pe de o parte, omul simplu, creatorul tuturor bunurilor vieții, pe de alta, fiara, care și-a păstrat doar chipul de om, pentru a putea înșela, jefui și asupri oamenii. Sarcastic întotdeauna, profund liric adesea, Steinberg se prezintă cititorului ca un mare creator, care și-a îmbrăcat ideile în haina unor imagini cu adevărat artistice. Și la aceasta îl ajută îndeosebi folosirea neîmpuzabilei comori a folclorului.

Poziția de pe care Steinberg și-a scris fabulele nu poate fi pusă la îndoială. Și nu e înfîmptător faptul că în fruntea celui mai important volum al său, "Meșolim", se află fabula "Pumnul", care, deși nu numără decît

cîteva versuri, exprimă totuși cu claritate crezul fabulistului:

Aprig izbește, lovește ciocanul, / Iar fierul lovit se tot va lă, / Armamentul: — În numele domnului! / De ce dai în mine? / Cînta tălăie de ce-mi se cuvîne? / Sîntem doară frați! / Fier de-acelasi soi. / Fii celui de sus amîndoi! — Ce frați?! / (Și ride în hohot ciocanul) / Ce fii ai celui de sus?! / Eu sînt pumn ce lovește — pe ilău tu să stai mai supus!

Împotriva acestui "pumn ce lovește", fabulistul și-a îndreptat tot ascuțitul satirei sale, arătînd că, nicăieri pe lume, între asupriți și asupritori nu poate exista vreo "unitate" sau "frăție" pe considerent național, că omienirea se împarte într-un pumn de exploatați și o masă de exploatați. Dar Steinberg nu a folosit

bulele lui Steinberg sînt gustate de cei ce le citesc, putem spune că Editura Tineretului a înregistrat un succes prin editarea recentă a culegerii apărute în tîlmăcirea poetului Emil Dorian, sub titlul "Fabule". Cu toate scaderile inevitabile unor traduceri de expresii și figuri stilistice luate mai ales din folclor și care sînt aproape intraducibile, cum sînt cele ale lui Steinberg, tîlmăcirile lui Emil Dorian își păstrează meritul de a ne fi adus în limba română o serie dintre frumoasele creații ale marelui fabulist, cu care, desigur, că mulți cititori iau pentru prima oară contact.

Desigur însă că, în același timp, era dorită și așteptată și reeditarea lui Steinberg în original. De aceea nu mai puțin meritorie este și tipărirea de către E.S.P.L.A., în limba idis, a volumului "Meșolim" (Fabule). E vorba de o culegere de peste 100 de fabule împărțite în mai multe cicluri, cuprinse într-un volum de 250 de pagini, elegant imprimat și legat în piuză. Editat în condiții poligrafice foarte bune, volumul poate fi considerat ca avînd totuși o lipsă: minunatele fabule ale lui Steinberg nu au fost însoțite și de ilustrații.

Apărut în preajma celei de-a 24-a comemorări a morții fabulistului, volumul este un omagiu binemeritat adus unui creator, unui scriitor — cetățean încă insuficient cunoscut în patria noastră. Editarea lui Steinberg în original, de către E.S.P.L.A., este încă una din mărturiile înțelepției politice pe care partidul și guvernul nostru o duc în ce privește dezvoltarea culturală a minorităților naționale din patria noastră, cît și în ce privește valorificarea comoriilor de cultură moștenite de la înaintași.

V. SAVIN

La MELBOURNE

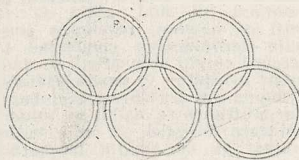
Melbourne, orașul jocurilor olimpice ale anului 1956. Numărul locuitorilor: 1.523.000. Anul fondării: 1835. În fund (sfinga) este Parcul Olimpic.

Între 22 noiembrie și 8 decembrie 1956! Deci, tocmai atunci când noi intrăm în iarnă. La Melbourne, în timpul Olimpiadei, se va face abia trecerea de la primăvară la vară. Nădăjduim, însă, că schimbările brusce de temperatură care se produc frecvent la Melbourne, în special umezeala și vânturile, nu vor putea frânge rezistența sportivilor noștri. Se va putea întâmpla, de

vântul rămîne o problemă deschisă. Aceasta am constatat-o cînd, în timpul vizitei noastre la poligonul „Williamstone”, situat pe malul oceanului, vîntul s-a schimbat de două ori în decurs de o oră și jumătate!.. Să vorbim, însă, despre unele lucruri menite să satisfacă curiozitatea cititorului.

Deoarece sîntem conștienți că pregătirile materiale făcute în vederea desfășurării Jocurilor Olimpice ale anului 1956 se află pe primul plan al interesului general, vom trece la prezentarea citorva amănunte despre locurile de

orașul olimpiadei 1956

altfel, ca în perioada Jocurilor Olimpice să bată și vînturi foarte calde de la nord, iar temperatura să crească chiar pînă la 40 grade. Serile, însă, vor fi plăcute, așa cum sînt ele mereu în această perioadă... Totuși

desfășurare a concursurilor precum și la descrierea sa tului olimpic.

Stadionul olimpic central unde vor avea loc festivitățile de deschidere și încheierea Jocurilor, e încă în construcție. El va avea

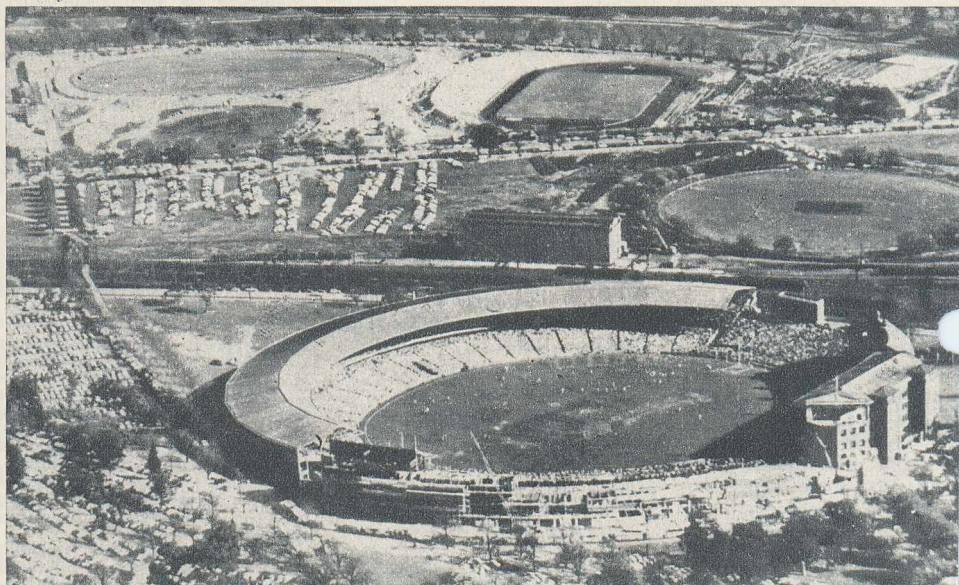
Drumul aerian Roma-Cairo-Karaci-Calcutta-Bangkok - Singapur - Djakarta-Port Darwin-Sidney - Melbourne cere, nici mai mult nici mai puțin, 57 ore de zbor. Escarele făcute solid și ele, la rîndul lor, 27 de ore. Deci, pentru a efectua această cale aeriană, care totalizează 18.994 kilometri, îți trebuie 84 de ore. Este vorba doar de o călătorie cu avionul peste 4 continente! O călătorie care măsoară aproape jumătate din lungimea ecuatorului...

Am făcut deplasarea la Melbourne, ca membru al unei delegații a Comitetului pentru Cultură Fizică și Sport de pe lîngă Consiliul de Miniștri al țării noastre, cu scopul de a culege toate informațiile necesare pregătirii lotului nostru olimpic. Firește, am fost tot timpul preocupat și de probleme tehnico-organizatorice. În atenția noastră au fost, pe

primul plan, felul în care se va efectua transportul sportivilor noștri pînă la Melbourne, datele tehnice asupra locurilor de desfășurare a concursurilor, satul olimpic, problema alimentației, precum și condițiile bioclimatice din perioada în care se va desfășura Olimpiada anului 1956.

Parcurgînd această uriașă distanță, am putut constata ce înseamnă trecerea rapidă de la o climă cu un anumit specific la o altă climă, cu un specific cutotul străin unui organism adaptat la condițiile cunoscute în țara noastră. De altfel, trebuie amintit că problema condițiilor bioclimatice pe care le vor avea sportivii la Melbourne nu este numai o problemă pentru sportivii romîni, ci și pentru cei mai mulți dintre sportivii Europei.

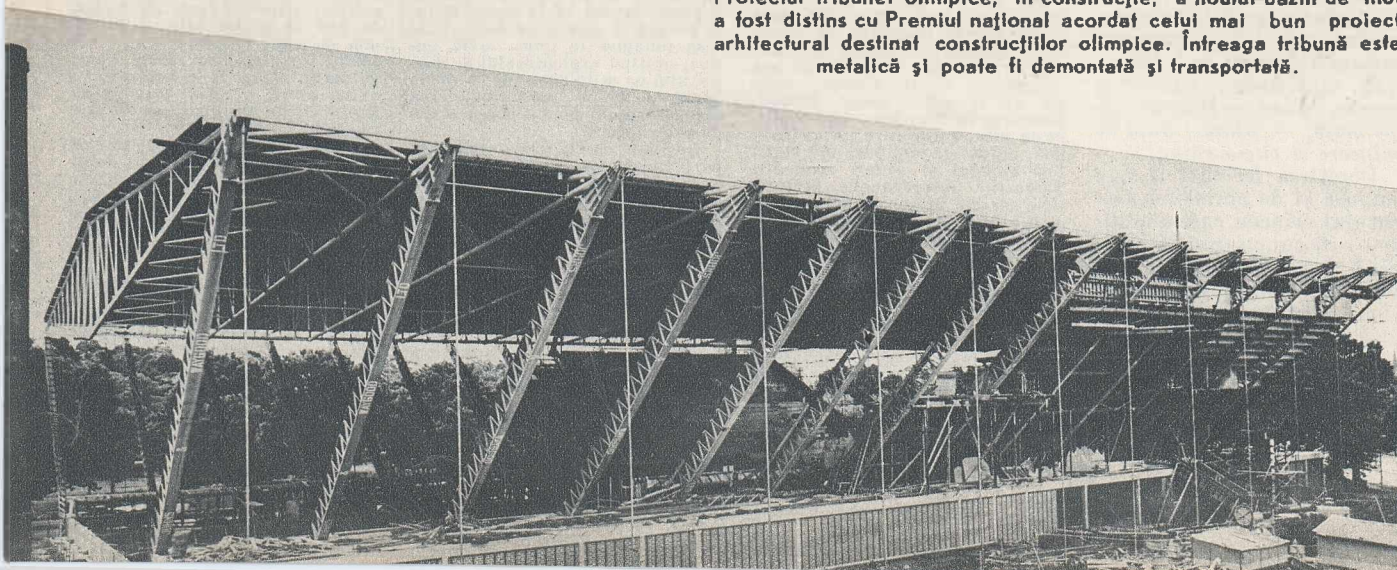
Jocurile Olimpice de Vară vor avea loc la Melbourne

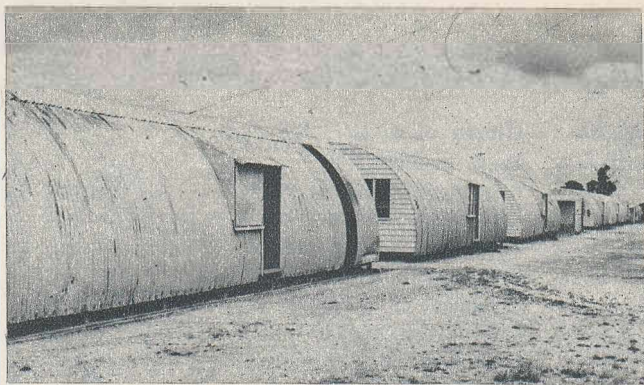

Parcul Olimpic - vedere luată din avion. Stadionul, încă neferminat, are o capacitate de 100.000 locuri și tribunele complet acoperite. Aci se vor desfășura timp de 8 zile întrecerile atletice și finala turneului olimpic de fotbal.

Proiectul tribunei olimpice, în construcție, a noului bazin de înot a fost distins cu Premiul național acordat celui mai bun proiect arhitectural destinat construcțiilor olimpice. Întreaga tribună este metalică și poate fi demontată și transportată.

capacitate de 110.000 locuri și va fi prevăzută cu toate instalațiile tehnice și sanitare necesare. Sala de box, situată la 16 kilometri de satul olimpic, se află de asemenea în construcție și are o capacitate de 6.000 locuri. Concursurile de luptă și haltere, precum și cele de scrimă din cadrul pentatlonului modern, se vor desfășura în sala „Exhibition”. Aflată în centrul orașului această sală se află la o distanță de 17 kilometri de satul olimpic. Întrecerile de luptă se vor desfășura pe două platforme de 12/9 m, situate în centrul sălii. S

Canotorii participanți la jocurile olimpice vor fi cazați în aceste încăperi construite aproape în întregime din tablă ondulată. Locul unde sînt situate aceste construcții este al doilea „sat olimpic”, lângă lacul Ballarat, la 160 km depărtare de Melbourne.

posedă instalații pentru încălzirea sportivilor, vestiare, dușuri etc.

Fără îndoială că în centrul atenției iubitorilor de sport, se vor afla și întrecerile de gimnastică. Aceste întreceri se vor desfășura în incinta actualului patinoar „Glaciaram”, care, desigur, va fi amenajat în acest scop. „Surprizele” la natație, surprize cu care, de altfel, ne-au obișnuit chiar înotătorii australieni în ultima vreme, se vor „revărsa” în bazinul olimpic ce se află în construcție în parcul olimpic situat la 15 kilometri de satul olimpic. Vîslașii vor porni să se întrecă pe un lac aflat la marginea orașului Ballarat, la o depărtare de 150 kilometri de Melbourne. Plantațiile de arbori care înconjoară lacul feresc apa de vînturile atît de des schimbătoare și în acest ținut.

Directorul tehnic al Comitetului Olimpic Internațional, E. J. Holt, a stat tot timpul la dispoziția noastră, dîndu-ne informațiile scrise, completîndu-le chiar la sine. Iar C.M.L. Elliott, care răspunde de problemele cazării și alimentației participanților la Jocurile Olimpice, ne-a dat prețioase amănunte, în spe-

Drumul Făcliei Olimpice ce va fi adusă cu avionul de la Atena.

cial în legătură cu satul olimpic, asigurîndu-ne că toate cerințele vor fi satisfăcute.

Să vorbim acum și despre satul olimpic, așezare asupra căreia se vor îndrepta toate privirile celor curioși să afle detalii despre cei care se vor întrece în supremul concurs al sportului lumii. 50 de hectare, iată suprafața satului olimpic! Aproape 700 de case din cărămidă sau beton, cu un total de 850 de apartamente. Clădirile, noi în întregime, sînt construite de guvernămîntul statului Victoria. Între diferitele clădiri ale satului olimpic există suficient spațiu liber, spațiu verde, arbori, pajiști cu flori. Au fost construite 7 tipuri de case, fiecare avînd de la 2 pînă la 12 apartamente. O precizare necesară: satul olimpic se află situat în vecinătatea orașului Melbourne, în cartierul Heidelberg.

Fiecare reprezentativă națională va fi cazată într-un singur grup de clădiri, cuprinzînd un sector în raport cu numărul membrilor ei. Încă de pe acum au fost repartizate mai multe clădiri pentru lotul țării noastre.

În centrul satului olimpic se află în construcție clădirile în care vor fi instalate bucătăriile, sălile de mese și restaurantul. Fiecare bucătărie va avea în dreapta și în stînga cîte o sală de mese în care vor putea fi serviți cîte 300 de sportivi. Vor exista, astfel, 10 bucătării cu 20 de săli de mese, în care sportivii vor fi serviți pe grupe de națiuni.

În partea de sud a satului olimpic, către intrarea principală, se află două clădiri în care va funcționa serviciul medical. Într-una din aceste clădiri vor fi instalate policlinicele pentru tratamentele curente (fizioterapie, röntgenterapie, radioscopie etc.), iar în cealaltă clădire, mai mare, va funcționa un spital în care asistența va fi asigurată de cei mai buni medici australieni.

Un serviciu dentar, săli de recreații, săli pentru lectură și o sală de aproape 1000 de locuri pentru dans, concerte, filme etc., iată ce va veni să împlinescă do-

UN SFERT DE VEAC DE... FOTBAL

Victoria Iorgani a venit la Cluj, la Clinica Universitară nr. 1 O.R.L., tocmai din regiunea Hunedoara, din comuna Bretea Romînă.

De mic copil, Victoria vorbea greu, iar cu trecerea anilor cuvintele deveneau tot mai neînțelese. Orice s-a încercat ca s-o vindece a fost zadarnic și, la 19 ani, fată harnică și pricepută, Victoria Iorgani era aproape să-și piardă complet graiul — cînd Sfatul popular al comunei a trimis-o la clinică la Cluj.

După ce-și consultă pacienta cu meticulozitate, dr. Mircea Luca, me-

Acasă îi explică lui Mircea de ce 5 și cu 7 fac 12 și 6 și cu 6 fac tot 12...

dicul primar al clinicii, puse cu precizie diagnosticul: papilomatoză laringeană.

Formațiile tumorale care crescuseră pe laringe și-i împiedicau vorbirea trebuiau extirpate imediat, operație curajoasă care cere mult calm și măiestrie, deoarece o deviere milimetrică poate atinge corzile vocale.

Dr. Mircea Luca s-a sfătuit îndelung cu conferențiarul dr. Popovici Gh. și puțină vreme după aceea a operat-o pe Victoria Iorgani.

Multe și grele sînt intervențiile chirurgicale pe care le face acest priceput medic; totuși, cînd Victoria Iorgani a început să vorbească clar, cînd a văzut ochii fetei scaldăți de lacrimile mării bucurii, dr. Luca a simțit mai mult decît oricînd minunata satisfacție a împlinirii unui lucru mareț.

Doctorul Luca a ajuns acasă poate mai obosit decît de obicei — mai preocupat de ceasurile de îngrijire atentă a convalescenței pacientei — însă n-a intrat bine pe ușă și Mircea și Mihai i-au sărit de gît, îmbrățișîndu-l.

— Copii, am pentru voi o surpriză... dacă ați fost cumînți.

— Am fost, nu-i așa, mămică? a sărit Mihai.

rințele celor aflați în satul olimpic. Deoarece satul olimpic va fi închis pentru lumea din afară, vizitatorii îi vor putea vedea pe sportivi în vecinătatea unui birou de informații, unde va exista o sală mare special amenajată.

La 29 octombrie 1956, satul olimpic își va deschide porțile pentru a primi pe

sportivii participanți la tradiționala întrecere a întregii lumi. Iar cînd făclia olimpică va fi ajuns pe marele stadion, clădirile satului olimpic vor fi goale. Cei mai buni sportivi ai lumii vor fi aliniați, așteptînd deschiderea Jocurilor Olimpice ale anului 1956.

Întreaga lume sportivă va trăi către sfîrșitul acestui an

Operația a început. Dr. Mircea Luca a introdus directoscopul prin cavitatea bucală la laringe și cu ajutorul pensei a început să extragă tumorele.

— Ne iei după-masă la antrenament, anunță Mircea supriză fără să aștepte răspunsul mamei...

— Tăticule, o să pot să mă joc și eu cu mingea? întrebă Mihai.

Îi răspunde frate-său:

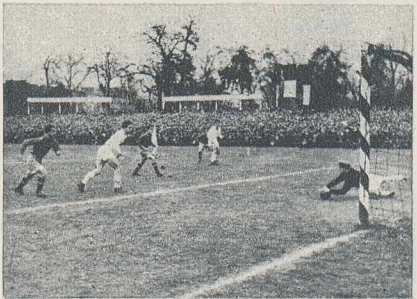
— Cum o să-ți dea voie?! De-abia ai împlinit 6 ani. — Înțeleg eu care am... 7 ani, și sînt la școală, pot să mă înscriu chiar la pitici, ca tata...

— Păi, eu am început să joc de-abia de la... 9 ani.

...Într-adevăr, doctorul Mircea Luca, astăzi în vîrstă de 34 de ani, joacă fotbal de 25 de ani.

Era prin anul 1931 cînd s-a înscris în echipa de pitici „Știința-Cluj” și de atunci n-a schimbat niciodată colectivul.

În douăzeci și cinci de ani el n-a lipsit de la nici un joc important;

Iar pe terenul de fotbal — mijlocușul centru apără poarta cu strășnicie.

chiar bolnav sau cu mîna în ghips tot a jucat!

Pentru activitatea sa îndelungată de bun sportiv, dr. Luca, care din 1947 este căpitanul echipei sale, a fost distins cu ocazia conferinței Comisiei Centrale de fotbal cu „Merite sportive”.

Conștiinciozitatea, talentul și puterea de muncă a doctorului Luca sînt apreciate de spectatori și meciurii de fotbal din patria noastră. Iar anul acesta, la glasurile susținătorilor „Științei-Cluj”, se va mai adăuga încă unul, poate mai însuflețit de cît toate: al Victoriei Iorgani...

S. BARANYI
director în C.C.F.S.

"Pentru
cei mici"
de Teofil Dumbăveanu

Ilustrații de Ioana OLTEȘ

Fata mamei

Cine vrea ceva să vadă,
Să-i arăt cum desenează—
Fata mamei în caiet
Cu creionu-încet, încet.
Linia întoarsă-n sus
E-un purcel, cum alții nu-s;
Iar aceasta dusă-n jos
E cățelul cel fricos.
Uite-o linie-nvîrtită:
E pisica adormită.
Uite-un cerc și alte mici:

Cloșca e, cu pui vreo cinci.
Linia, cu alte trei,
E-un mesteacăn ori un tei.
Cea ovală, de iai seama,
Are mâini și este mama.
Linia-ncrețită-n jos
E bunicul cel bărbos.
Uite tata și bunica,
Uite lună, uite soare,
Toate în caiet aice,
Cîte-un semn au fiecare...

Ascultați ce spune vîntul

Umblă vîntu-ncolo,
Umblă vîntu-ncoace;
În caiet aice,
Hai, să scriu ce face.
Cînd s-aude-n ramuri
Zvon de primăvară,
Cel dintîi pornește
Veste pe afară.
Suflă prin grădină,
Suflă prin ogradă,
Pînă nu rămîne
Urmă de zăpadă.
Cîntă și trezește
Albii-ghioceii:

Peste tot se vede,
Să o speli, s-o mături,
Să rămînie verde.
Codru, mîndru codru,
Tînăr înverzește,
Și pe umeri pune-ți
Straiul voinicește.
Eu mă duc acum
Pînă-n vale, ici,
Unde e o casă
Cu copiii mici.
Ș-am să-i iau de mîna
Să mă joc la soare,
Că a fost lungă iarna
Și zăpada mare.

— Te ridică, iarbă,
Să te pască mieli.
Fluture, de tine
Somnul e sătul;
Leși de-acum la soare,
C-ai dormit destul!
Ascultăți cu mine,
Grîu și tu, secară,
Ciocîrlia strigă
Zorii peste țară.
Meri, și peri, și vișini,
Mai aveți răbdare;
Înainte voastră
Cornii dau în floare.
Hai, prisacă, hai,
Porțile-ți deschide,
Să mai văd de ai
Tu ceva prin blide.
Bună-ziuă, vouă.
Harnice albine!
Ici, în prag, la soare,
Stați puțin, că-i bine.
Salcia stă colo,
Numai mițîșori;
Ea vi se închină
Încă de cu zori.
Bună-ziuă, barză!
Unde ai iernat?
— Hăt, prin țări de care
Iar m-am săturat.
— Rîndunica unde-i?
Cucul ce mai face?
— Vin și ei în urmă
Și-ți urează pace.
— Hai cu mine, ploaie,
Să te port încalte
Peste-nmugurirea
Luncilor înalte.
Brazda care-acuma

Lîngă rîu

Lîngă rîu, răchițele
Leagănă-și rochițele
Și-n oglindă se tot uită,
Pînă și de soare uită.
Mai la vale de răchiți,
Trei copii iată-i veniți
Să se joace la un loc,
Chiar sub soarele de foc.
Mai întîi, o gîrlă mică
Fac, și lîngă ea ridică
Moaară din pămînt și lespezi,
Unde-s valurile rezezi.
Ș-o fîntînă, mai colea,
Pentru cine-o vrea să bea.
Peste gîrlă, fac și pod
Ca să treacă cel norod
De gîndaci și de furnici,
Care umblă pe aici.
Mai la vale, fac și-un iaz
Pentru pește; și fac haz
Că au pus în el o broască
Și-mprejur arini să crească.

— Măi— se miră mîndrul
soare —
Strășnici meșteri! Cine-s oare?

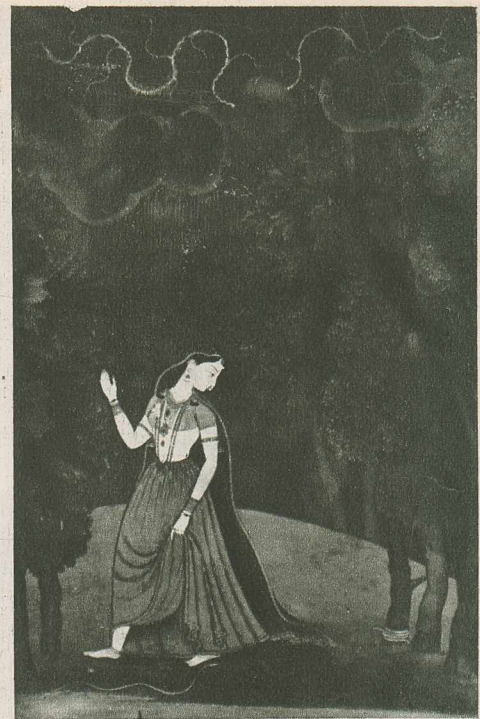
La telefon

— Alo! Alo! Cine
Mă cheamă pe mine
Iar la telefon?
Al Tu ești, Ion?
Aicea-i Andrei,
Spune-mi, hai ce vrei?
— Îți spun. Uite ce-i:
Ia-ți hîrlețul, vină
Icea în grădină,
Să sădim cireși

Dintre cei aleși;
Meri ce ne vor da
Mere mari cîndva;
Vișini mititei,
Pruni mai mari ca ei,
Zarzări, nuci și alți
Pomi ce-or crește-nalți.
— Bună treabă. Iată
Vin și eu îndată.

Expoziția de artă plastică indiană

Abhisarika Nayika

(miniatură)

După filmele indiene și după contactul, încă sumar, cu literatura indiană, actuala expoziție de artă plastică indiană (sala Dalles) stârnește în publicul nostru o avidă curiozitate și un nou val de entuziasă simpatie pentru cultura acestui popor.

Menită să ilustreze o evoluție artistică milenară, expoziția aduce exemplare din cele mai caracteristice

Arup DAS

Tîrg sătesc (ulei)

B. SANYAL

Săteanul (ulei)

Anil Roy CHOUHURY

La odihnă
(creton colorat)

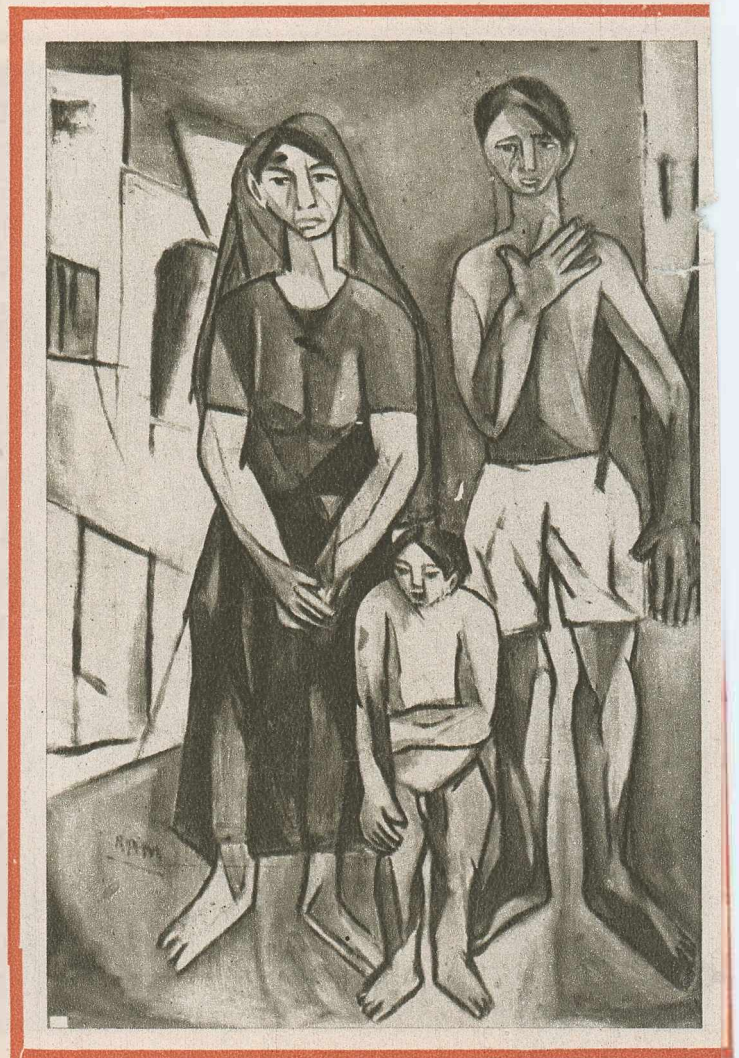
Ranj KUMAR

O familie de muncitori (ul)

perioade de dezvoltare a plasticii indiene. Ea dă neprețuitul prilej de a vedea reproduceri după picturi străvechi de pe pereții peșterilor de la Ajanta, sculpturi religioase din primele veacuri ale erei noastre, miniaturi mogole (sec. XV-XVIII), lucrate cu un penel muiat parcă în caleidoscop, și creații ale artiștilor contemporani.

Reprezentarea idealizată a omului, stilizarea expresivă a liniei, cu discernământ pentru trăsăturile esențiale, coloritul luxuriant, poezia exotică a naturii și a iubirii — elemente care definesc o viziune specifică a lumii — s-au perpetuat, pe calea tradiției, de-a lungul secolelor. Adaptate însă mereu — printr-o permanentă înnoire a lor — la concepțiile artistice determinate de transformările sociale ale Indiei, aceste caractere sînt astăzi prelucrate în spiritul unei arte cu conținut realist. În filonul principal al actualei picturi indiene, se afirmă strădania de a crea o sinteză între tradiție și cerințele tematicii inspirate din viața înconjurătoare. „Tîrg sătesc” de Arup Das, „Săteanul” și „Vînzătorul de nuci de cocos” de B. Sanyal, „Odihna” de A. R. Choudhury sînt cîteva pilde de creație originală care se alimentează deopotrivă din tradiția picturală și din contactul cu viața socială. Aceste cîteva imagini spicuite din expoziție fac — într-o înfimă măsură, desigur — sensibile caracterele artei indiene.

Expoziția aduce însă și mărturiile existenței unor curente care împing tendința de reînnoire a stilului specific național, în sensul decorativismului sau al abstracționismului, cum se vede din tablouri ca cele ale lui Rankiner — „Tărăni”, „Peisaj de iarnă” sau H. A. Gade — „Case”, „Prinz”. Aci caracterul specific artei indiene se pierde, pentru a se confunda cu cel fără patrie, al formalismului. Dar pînă și diversitatea acestor căutări artistice indică efervescență, vitalitatea și tinerețea străvechiului popor indian.

Din toată lumea

COPILUL SURIZĂTOR DE LA CERRO EL PLOMO

Când Gonzalez a informat presa că descoperirea indienilor i se pare autentică, aceștia se întorceau resemnați acasă pe Cerro el Plomo, împreună cu mumiile lor...

A urmat un șir întreg de aventuri, la capătul cărora o expediție, organizată în mare grabă, a reușit să ajungă, împreună, cu cei mai bătrâni dintre cei trei indieni, la înălțimea de 4.000 de metri, pe Cerro el Plomo. Aici bătrînul ghid a arătat savanților un străvechi altar și câteva morminte goale. În mormîntul din mijloc, indianul găsisse mumiile, în anul 1930. Și o păstrase tot timpul de atunci. Ea a

scar Gonzalez, alpinist din tiago de Chile, a fost cel și care a văzut... Se cătără vrful înghețat Cerro el Plomo Anzi, la o mare înălțime, l deodată observă trei indieni dispăreau pe după o stîncă. Purtau un obiect în care îl recunosc, cu groază, mă umană. Dar Gonzalez că indienii bășinași sînt inparabili mai agili decît el în toriile muntene și apoi, nefinici judecător, nici polițist, și avut nici o calitate să-i ărească și n-ar fi dorit de fei l complice existența, amesteu-se în cine știe ce singeroasă eție indiană. De aceea, ho-să uite întimplarea. ar nu trecură nici cîteva luni uzi că prin Santiago circula indieni care „ofertează” o tie „perfect păstrată”, pentru loasa sumă de 80.000 pesos. irea stîrni o teribilă vilvă și liză toți specialiștii. El fură ărare că mumiile nu poate fi una inkașă. Dar această re era contrazisă de faptul că, egiunea Anzilor, aflată la pătare de 2500 km (în linie ță) de principalele centre țării inkașilor, nu se mai perise niciodată ceva ase-tor. Descoperirea indieni-r fi fost deci mult prea ex-dinară, pentru a i se fi putut ia ușor credit. Și nimeni nu ai dat atenție, în afară de alez, și de un arheolog ican, Richard Schaedel. Aces-orma, împotriva părerii celorlalți arheologi, că ția inkașilor din Peru se sese pînă foarte departe, d, cuprinzînd și înălțimile lor de pe teritoriul statului de azi. Descoperirea mu-pe Cerro el Plomo, n-ar ut decît să-i confirme teza. ce folos? Schaedel nu avea pentru organizarea unei ex-i la locul unde indienii periseră mumiile.

fost expusă nu demult în muzeul din Santiago, unde a fost văzută, în numai cîteva săptămîni, de peste un milion de oameni.

A cui este oare această mumiie? A unui băiat de aproximativ zece ani. El are mințile împreunate pe genunchi, e îmbrăcat într-o țesătură dungată, iar fața îi e ciudat de liniștită și surizătoare. Lîngă mumiie a fost descoperită o păpușă de argint, o amuletă de aur reprezentînd o lamă, un săculeț care conține părul și unghiile tăiate ale copilului și cîteva vase sfărîmate.

De la aducerea în Santiago a mumiile, specialiștii o studiază fără încetare. Pînă în prezent ei au stabilit că trupul băiețelului nu a suportat nici un procedeu de mumificare, ci s-a păstrat, numai datorită unor condiții atmosferice cu totul excepționale care domnesc pe Cerro el Plomo. Dar cine este copilul? S-a stabilit că sfărîmăturile de vase găsite lîngă mormintele sînt de origine peruviană, confirmînd astfel teza lui Schaedel asupra întinderii pînă în acele locuri ale dispăruțel împărății a inkașilor. Încălțămîntea copilului inkaș arată că el se trăgea dintr-o familie aristocrată din îndepărtata provincie Collao.

Atunci, cum a ajuns băiatul din Collao pe Cerro el Plomo, fără ca încălțămîntea lui să aibă nici o zgîrîtură? Și cum se explică faptul că fața lui nu trădează nici un semn de frică sau disperare în fața morții? Se crede că micuțul a fost purtat pe vrful muntelui, acum patru sau cinci secole, într-o procesiune solemnă și a fost sacrificat zeului inkaș al soarelui, Viracocha. Înainte de a fi ucis, micuțul a fost probabil adormit cu un narcotic.

Aceștea sînt numai prezumții. Cercetările care continuă vor dezlega poate multe mistere. (După revista poloneză „Przekroj”).

FLUIER... NAZAL

...cîntînd dintr-un fluiet nazal.

Instrumentele de suflat apar în sute de forme și varietăți, la diferitele popoare. Dăcilor, locuitorii insulei Borneo, folosesc însă un fluiet unic în felul lui: în loc să se sufle în el cu gura, se suflă cu nasul. Cîntatul cu un asemenea fluiet nu poate să fie mai puțin igienic decît cîntatul cu un fluiet obișnuit, dar folosirea unui asemenea instrument e categoric mai grea, mai oboseitoare.

ANIMAL MIC, CU UN TRECUT ÎNDEPĂRTAT

Cobai din America.

Cobaiul este eternul martir al laboratoarelor. Dar pe vremuri, soarta lui nu era aceea de a suporta experiențe. În urmă cu sute de ani, el era principalul animal domestic al inkașilor, servindu-le drept sursă de carne. Și astăzi, prin satele mai îndestălate ale indienilor din Peru, se pot vedea turme întregi de cobai, alergînd prin case și prin curți.

Copila Elena Stancu din comuna Butim (regiunea București) a avut o paraliză la membrele superioare și inferioare. În urma tratamentului care i s-a făcut, ea a fost complet vindecată. Iată-o, veselă, luându-și răsun de la medicul care a îngrijit-o.

OLIOMIELITA indecabilă

...ui extrem de reduse, virusul
ate să trăiască și să se în-
scă decât parazitând celulele
ai ales cele ale sistemului

oliomielita este o boală strict
. Ea este răspândită pe toată
ta globului pământesc. O
tât la poli, cât și în regiunile
le, o găsim la șes, cât și
unile deluroase și muntoase.
a fost studiată o epidemie
la eschimoșii din regiunea
i Hudson. Cea mai atinsă
ste însă cea temperată, care
le mai toate țările Europei,
Unite ale Americii, parte
anada, iar epidemiile cele
ari descrise pînă în prezent
în peninsula Scandinavia
i cazuri între anii 1911-
Statele Unite ale Americii
cazuri în 1916, 45.000 cazuri
, 38.471 cazuri în 1954),
lia (1949, cu aproximativ
cazuri).

ce privește țara noastră,
ielita a apărut sub formă
demie mai mare în 1927,
s-au înregistrat 2133 cazuri
. Ionescu-Mihăiești). În anii
tori, am avut, la intervale
imp neregulate, valuri epide-
care, raportate statistic, n-au
sit niciodată proporția epide-
din 1927. În intervalul dintre
mii se înregistrează numai
i puține (sporadice), care fac
legătură cu epidemiile urmă-

upele de vîrstă atinse, diferă
țări. În timp ce la noi se
năvesc în special copiii mici,
0 și 5 ani, în Anglia, Dane-
a, Germania, Statele Unite
mericii, se observă o tendință
rinderea grupelor de vîrstă
mari, și anume de la 15 ani
s.

ala începe de obicei brusc,

ilion de boli contagioase de la spi-
talul Colentina.

cu febră ridicată, dureri de c
dureri în gît, guturai, tuse sau
tulburări digestive: vărsături, d
ree, uneori constipație. La ace
simptome, se adaugă dureri mus
lare, câteodată extrem de puterni
care silesc bolnavul să caute po
ții speciale pentru alinarea l
precum și sudori abundente, st
de somnolență sau de neliniș
agitație.

De cele mai multe ori, boala
merge mai departe, cu alte cuvi
nu se instalează paralizii. Alte
însă, după o perioadă scurtă
1-3 zile — în care timp tempe
tura a revenit la normal, sta
generală s-a îmbunătățit și simp
mele de la începutul bolii au dis
rut — febra începe din nou să u
ba uneori o depășește pe cea c
primele zile de boală, durerea

Sora urmărește cu atenție funcționarea
motorului, în care a fost introdus
bolnav (spitalul Colentina). Cu acest
rat — piștinel de oțel cum i se mai s
utilizat în cazurile foarte grave care pre
paraliza mușchilor respiratori — și cu s
rul tratamentului ce se administrează sim
mușchii paralizați își reiau funcționa

cap revine, revin și durerile m
lare. Bolnavul e de obicei agi
nu-l poți atinge din cauza dure
provocate (hiperestezie); în ace
fază se instalează paralizii. I
ori însă această a doua par
bolii (boala majoră) nu e prece
de simptomele descrise la încep
bolii (boala minoră); parali
se instalează brusc. Sînt așa-z
„paralizii de dimineață“.

Paraliziiile pot fi ușoare (pai
sau grave (plegii), după cum p
un grup mai mic sau mai consi
bil de mușchi. Cea mai pericol
formă este cea care prinde mu
respiratori, nervii care inerv
mușchii ce participă la actul în
țitului și mai ales centrul
prezidă la actele vitale ale res
ției și circulației. În acest
este vorba de așa-numita fo
bulbară.

Din fericire, cazurile cu para
sînt rare. Din 100 sau chiar
de bolnavi de poliomielită, n
unul face în medie forma pa
tică; ceilalți fac așa-zisa fo
neparalitică, care le conferă
nitare pe tot restul vieții.

Îngrijorarea manifestată la
riția într-o localitate sau în
raion a unui caz de poliomi
este îndreptățită pînă la un oar
punct, pe temeiul pericolului c
pîndește pe bolnav; dar îngri
rea este uneori exagerată. Se ex

ză atât frecvența bolii, cât și
abilitățile de vindecare, care
mult mai mari decât se știe
general. Căci dacă am face o
aparație cu alte boli infecțioase
contagioase, ca pojarul, tusea
vulsivă, hepatita epidemică etc.
vedea că numărul bolnavi-
de poliomielită este incompara-
mai mic și că unele din aceste
sunt mai grave din punct de
vedere al mortalității și din punct
de vedere al sechelelor (urmelor)
care le lasă.

dar să revenim la poliomielită.
vorbim despre paralizii. Ele
rămân staționare sau pot
de alte grupe musculare. Aceas-
periodă durează 10-14 zile.
dată depășit acest termen
mai pot surveni alte paralizii.
ă acest interval de timp,
ori mai devreme, altelei mai
iu, urmează perioada de recupe-
re, în care timp bolnavul recapă-
reptat mișcările pierdute. Din
în ce, forța musculară devine
puternică și se asistă la
nirea totală sau parțială a

sului, „purători sănătoși“, cum îi
numim noi.

Contagiunea se face prin ali-
mente infectate. Ele pot fi infec-
tate cu virus poliomielitice în dife-
rite chipuri: prin mâini murdare,
prin muște, prin contact direct
cu pământul care conține materii
fecale etc. Alimentele care pot
fi mai ușor contaminate sînt: apa
de băut, laptele, derivatele din
lapte crud, legumele și fructele
crude și mai ales cele de suprafață.
Rolul muștelor în transportul
virusului poliomielitice a fost stu-
diat în special de autoarea sovie-
tică prof. Levkovică.

După unii autori, în afară de
calea intestinală, virusul poate fi
transmis și pe calea aerului, prin
tuse, strănut, vorbit etc. Potrivit
acestei teorii, virusul pătrunde în
organism prin mucoasa nazală și
faringiană. Acest mod de transmi-
tere este posibil însă numai la
începutul bolii, atunci cînd virusul
se găsește în căile respiratorii supe-
rioare ale bolnavului.

Virusul, o dată pătruns în orga-

De la pătrunderea virusului în
organism și pînă la apariția pri-
melor semne de boală, trece un
timp care variază între 5 și 14
zile. O dată cu apariția simpto-
melor, lupta este angajată. În
acest timp, se decide soarta organis-
mului. De aceea, trebuie să fim
atenți și să nu neglijăm nimic
care ar putea sluji apărarea acestuia.
În perioadele în care știm că există
cazuri de poliomielită, oride cîte
ori observăm simptome de „gripă“,
de tulburări digestive, sau o stare
de oboseală, de agitație, de iritație,
trebuie să punem bolnavul la
pat, în repaus complet. Odihna
la timp a salvat mulți bolnavi,
în sensul că n-au mai apărut
paralizii, după cum eforturile fi-
zice sau intelectuale efectuate în
perioada respectivă au compromis
apărarea organismului. Pînă la
sosirea medicului, datoria mamei,
a educatoarei, a tuturor celor

supuse focului (fierite, fripte, coapte
etc). Apa, laptele trebuie con-
sumate fierte. De asemenea, le-
gumele și fructele se vor consuma
numai după ce au fost bine spălate
și după ce au fost fierte. În acest
timp, vom înlocui vitamina C.,
distrusă prin fierbere, cu tablete
de vitamină C. (preparate „Cif“).
Dacă proveniența fructelor sau
a zarzavaturilor, care se consumă
de obicei crude, poate fi controlată,
acestea vor fi spălate, apoi opă-
rite și, în cele din urmă, curățite
de coajă, de o persoană care și-a
spălat în prealabil bine mîinile,
cu apă și săpun. Altfel trebuie
fierte.

Derivatele laptelui crud — unt,
smîntînă, brînză de vaci — nu
vor fi consumate, mai ales de copii,
care sînt cei mai expuși. Se vor
evita aglomerațiile, surmenajul,
scăldatul în apa bazinelor de
înot care nu sînt supuse clorinării.

Iată-o pe Elena Stancu, sărind coarda în mijlocul prietenelor sale. Cine ar spune că această
fetiță a avut mîinile și picioarele complet paralizate?

„Școlul de copii „Grigore Alexandrescu“ funcționează un dispensar de cultură fizică medicală,
ce dă asistență curativă și de profilaxia curativă copiilor
sechele vechi și proaspete de poliomielită.

lui, a mișcărilor. În această
nță, vreau să arăt că, la pleca-
în clinica noastră, mai bine de
tate din numărul bolnavilor,
au prezentat paralizii, sînt
plet recuperați. Alții recîștigă
le mai pe îndelete, unii abia
2-3 ani. Abia după acest
val de timp, se poate spune că
ai sînt șanse de vindecare prin
mentele așa-zise medicale. Și,
ate acestea, acești bolnavi pot
să beneficieze de tratamentul
edic chirurgical, care le poate
posibilitatea de mișcare sau
funcțiunii motorii importante.
atamentul paraliziiilor polio-
tice trebuie condus cu perse-
tă, cu optimism, și rezulta-
nu întîrzie să se arate.

★

ansmiterea poliomielitei se fa-
m spus, de la om la om; calea
trundere a virusului este încă
tată. După cercetările cele
noi, calea intestinală este
cea mai obișnuită.
virusul se găsește în materiile
e ale bolnavilor, convalescen-
și cîteodată chiar la persoane
oase, care cu multă proba-
te au prezentat o așa-zisă
„inaparentă“, adică fără
ome perceptibile la examina-
noastră, dar de pe urma
a au rămas purători ai viru-

nism, se înmulțește la poarta
de intrare și, după scurt timp,
intră în sânge. Aici poate fi oprit
de apărarea organismului, cu ajuto-
rul așa-numiților anticorpi speci-
fici. Dacă însă apărarea este înfrî-
tă sau lipsește, virusul pătrunde în
sistemul nervos și boala parali-
tică poate să apară, mai ușoară sau
mai grea, după numărul de celule
nervoase prinse și distruse. Autorul
sovietic Konovalov a arătat că
virusul trebuie să distrugă un
număr mare de celule nervoase
($\frac{1}{4}$ din celulele care inervează
un mușchi dat) pentru ca să
apară o paralizie.

În drumul virusului spre siste-
mul nervos, există o serie de etape:
una la nivelul porții de intrare, în
special la nivelul intestinului,
care uneori, după cum am arătat,
poate să rezume întreaga boală.
Altă etapă este cea sanghină,
în care virusul poate fi interceptat
prin mijloace de apărare proprii
(anticorpii) și, în sfîrșit, ultima
etapă este cea nervoasă, respon-
sabilă de paralizii mai mult sau
mai puțin întinse, mai mult sau
mai puțin durabile. Se înțelege
deci că lupta organismului cu viru-
sul poliomielitice se dă în sectoare
multiple și succesive, organismul
reușind de cele mai multe ori să
cantoneze infecțiunea în regiuni mai
puțin sensibile decît sistemul nervos.

care îngrijesc copiii, este să pună
bolnavul în condiții optime de
apărare. Această sarcină este ex-
trem de ușoară, pentru că e cît se
poate de simplă: repausul la pat.

★

Unul din mijloacele cele mai
sigure de apărare împotriva polio-
mielitei este descoperirea bolnavi-
lor (depistarea) în fază incipientă.
Conform legilor sanitare în vigoare,
acești bolnavi sînt internați în
spitale de boli contagioase. Medicul
de circumscripție, o dată anunțat,
ia în același timp toate măsurile
de prevenire a bolii, la cei care au
venit în contact cu bolnavul.
Pentru împiedicarea pătrunderii
virusului în organism, unul din
mijloacele cele mai simple este
spălarea regulată a mîinilor cu
apă și săpun, înainte de fiecare
masă și după întrebuintarea close-
tului. Căci, ca și febra tifoidă,
poliomielitea a fost numită „boala
mîinilor murdare“.

Lupta contra muștelor trebuie
să fie o preocupare permanentă.
Alimentele ținute descoperite pot
fi murdărite de muște, care, hră-
nindu-se cu materii fecale, duc pe
labe și pe aripi urme de materii
fecale, uneori pline de virus.

Pentru a evita introducerea viru-
sului prin alimente contaminate,
se recomandă ca acestea să fie

De asemenea, în aceste perioade în
care există cazuri de poliomielită,
se recomandă să se evite operațiile
— extirparea de amigdale sau de
vegetații adenoidale, extracții den-
tare sau alte operații care pot
fi amînate — și se interzic cu desă-
vîrșire injecțiile de vaccinuri (mai
ales cel contra tusei convulsive).

În ultima vreme s-au făcut
încercări de vaccinare a copilului
cu un vaccin antipoliomielitice,
pentru a-l face refractar la boală.
Condițiile unui bun vaccin sînt:
să nu dea loc la accidente și să
asigure protecția contra bolii timp
îndelungat.

După multe peripeții din care
unele soldate cu victime omenești,
s-a reușit să se prepare un vaccin
care înfrunghie cele două condiții
cerute: inacuitate și protecție. Vac-
cinul preparat după metoda sa-
vantului Salk a fost administrat
la milioane de copii și rezultatele
par să fie bune. — Mai sînt în
studiu și alte metode de vaccinare
cu tulpini de virus viu, apatogene
(care nu dau boala), dar care pro-
voacă anticorpi în stare să apere
organismul de infectare pe căi
naturale. Putem spune că lupta
împotriva poliomielitei s-a îmbo-
gățit cu un nou și puternic mijloc
de apărare și că în curînd, polio-
mielitea, ca atîtea alte molime, va fi
trecută pe răbojul bolilor dispărute.

P R e l a ț i i

de Marla ARSENE

Ilustrație de Nell COBAR

Pe cel dinții mi l-a recomandat un coleg de birou: „Dacă ai nevoie de unul cu relații... E tare! Cunoaște pe toți și e, la autorități, ca la el acasă”. Nu i-am reținut numele. Dar într-o seară...

Mi-a picat în casă, direct la gară, un văr din provincie. Ce-i drept, aducea cu el un vițel de curcan, cu cerceii roșii-vineții și pielea galbenă. Semn de grăsime...

— E ndopat cu nucă și făină de castan — mi-a spus el, așezînd lîngă coșcoaga curcan, cogeamitea damigeană, cît o ursoaică.

— Negru de Sîmbotești, bătrîn de șase ani — și plescăi poficios cu limba.

Apoi văr-meu, Bob, s-a trîntit pe un scaun, a tras din buzunarul interior al hainei un teanc de bîrțif, le-a întins pe masă, netezindu-le cu palma, a oftat și:

— Cunoști pe careva cu relații la sfat? Vreau să servesc pe unul, care-i cumnat cu șeful.

★

De aici a pornit năcazul. Ești atent? Așa! Urmărește-mă! Cum îți spusei: „Cunoști pe careva cu relații la sfat?”

De bună seamă că știam și cunoșteam pe mulți... Pe Jenică Fulgureanu de la Agricultură. Pe David Mălăianu, șef la Transporturi, în minister. Pe Didică Măruntel, care face muncă de cadre la fabrica de sifoane, și pe cîți alții, în slujbe mai mari sau mai mici. Dar la sfat... Iacă-tă ghinionul naibii. Acolo nu aveam pe nimeni.

— Dar de ce ai nevoie de intervenții, nene Bob? — răsări în glas fi-miu, aflat în camera alăturată.

Văr-meu îl privi cu luare aminte, deschizînd ochii a mirare, după care spuse zîmbind cu indulgență:

— Ce știi tu, măi Gică, cum se rostuiesc socotelile cele grele?

Așa-i! Avea dreptate Bob. Ce știa fi-miu, student în ultimul an la medicină, despre cum se dospesc socotelile cele grele?

Grele și-neurcate... Unul, Tească, din Alexandria, a ținut prăvălie de dulciuri și plăcinte în mahalaua de sus a Giurgiului. Acolo, s-a întovărășit cu un altul, Neacșu pre nume, care a deschis debit de tutun și pariu la Pronosport. Tească a renunțat la prăvălie și a intrat vînzător la Cooperativa de patiserie din Turnu Măgurele. Neacșu s-a strămutat la București și s-a angajat referent, undeva, la un depozit de materiale de construcție. A lăsat însă debitul mai departe, și la parte cu... Cu una divorțată, care însă nu i-a spus că mai are angajament la un chioșc de limonadă, ce-l ținea, pe din două, cu o nepoată, ce se transferase de la un picior cu benzină.

Tească vrea, pe lîngă slujbă, să-și deschidă și debit la Turnu. Debit cu tutun și limonadă, iar autorizația... Nu. Stai, că-i întoarsă viceversa. Neacșu cere ca transferarea plăcintăriei pentru București să-i fie dată pe din două. Adică nepoata de la picior în locul divorțatei din chioșc... Pentru că — încercă să mă lămurească văr-meu — impozitul vechi de la prăvălia cu plăcinte a lui Tească cade pe jumătate și asupra lui Neacșu, deși Neacșu n-a fost decît de formă pe firmă, deoarece... E limpede?

— Nu prea — spun eu (o să aflați cine sînt și ce rol am în toate astea, abia pe la sfîrșitul istorisirii ăsteia).

— Da' de unde! Așa și se pare la-nceput. Astfel credeam și eu.

Văr-meu sporovăia întruna, dar pas — îmi ziceam — de mai poți prinde un fir din ghemotocul încurcat al itelor care se-nîdeau de la Alexandria la Giurgiu, trecînd prin București — Turnu Măgurele.

— I-am spus șefului că am în Capitală un văr cu relații... Mi-a dat două zile pentru drum. M-am angajat să-l servesc. Am luat de la cumnat-su curcanul și damigeana.

Închise o clipă un ochi, îl deschise apoi deodată, clipi cu amîndoii. Reluă:

— Dacă se face... Scuipă și trei bătrîne. Pentru mine... Pentru noi. Ce-i facem?

Priveam la Bob, mă uitam la curcan și la damigeană... Și mă tot despicam să găsesc pe undeva vreunul care... Deodată îmi țiuiră-n urechi: „Dacă ai nevoie... E tare! Cunoaște pe toți și e la autorități...”

— S-a făcut! — și sării în sus, repezindu-mă la telefon.

Fac cinci cifre pe rînd și-l prind pe...

— Damiane — zic — mai dă-mi o dată adresa ăluia... Știi, de care spuneai că-i tare și-i cunoaște pe toți... Bre... Beru... Berbecan, da... Opt... opt... șase... Cu șase după cinci... Mulțumesc frumos... Cum? Nu... E vorba de altceva... Las' că-ți zic eu la birou.

★

Și-l chem pe Berbecan. Încropesc cîteva fraze convenționale, apoi ating subiectul.

— Unu', Tească, a ținut prăvălie de dulciuri și plăcinte în mahalaua de sus a Giurgiului. Acolo s-a întovărășit cu-n altul, Neacșu pre nume, care a...

Și-i explic eu, de-a fir-a-păr, cum am știut că-i mai bine, povestea lui Tească și Neacșu, cu nepoata și divorțata, cu chioșcul și piciorul și toate părțile de-au fost de-mpărțea la cîștig: în parte, pe din două și pe jumătate. Berbecan m-a ascultat preț de o jumătate de oră, după care mi-a răspuns convins:

— S-a făcut!

— În cazul ăsta... — răspunsei, strîngînd deodată fălcile, căci îmi venea să chiui.

— ... Spune-mi numai ce vrea Tească și ce ne cere Neacșu.

Mă uit lung în microfon, privesc la văr-meu, mai trag o dată cu ochiul la sticlă și la pasăre... O iau din nou:

— Fii atent, tovarășe Berbecan. M-auzi? Unul, Tească, a ținut prăvălie de dulciuri și plăcinte în mahalaua de sus a Giurgiului...

Și după ce-i înșir iarăși povestea, îl asigur:

— Cade omul la dar, cu un curcan și o damigeană...

— Dă-mi peste două zile un telefon.

A doua zi pleacă văr-meu acasă, că nu mai putea sta. Vă spusei că fusese învoit doar pentru patruzeci și opt de ore.

— Vezi — îmi zice — cum ai aprobat, dai curcanul și damigeana

și-mi bați o telegramă, ca să trimit partea ta. Pînă atunci Urcai curcanul în pod, cobo damigeana în pivniță. Eu am plecat la serviciu, nevastă-meu, în piață după boabe pentru pasăre.

A treia zi, telefon, Berbecan îmi răspunde vesel:

— Maestre, s-a făcut!

M-au luat în brațe bucurii

— Ai aprobarea?

— În buzunar.

— Atunci... — începui eu, enționat — să... — și-mi înălțai fruntea spre pod.

— Numai că nu e în buzunar meu, ci al unuia cu trecere, cu mi-e prieten și obligat. Pricepe?

— Încerc.

— Așa. Or, ăsta a fost aresă pentru trafic de influență. Nu te speria. Se aranjează el. Cîți ani și scapă. Înțelegi?

— Așa că...

— Să te duci mătăluță deseară strada Caimăcani 282, la domnul Filimonescu. Îi spui că te-am trimis eu, Berbecan.

— Și?

— Și s-a făcut.

— Să dea sîntulețul!

★

Domnul Filimonescu e cel mai amabil om din lume. Subțire caracter, subțire la trup, ba chisupt de-a binelea la față. E pofțit pe un fotoliu. S-a scuzat nu-mi poate oferi decît un ceai și

— Unu', Tească, a ținut prăvălie de dulciuri și plăcinte în mahalaua de sus a Giurgiului. Acolo...

După care, ajunsei la recompen... Un curcan, dar ce curcan și o damigeană, ce mai damigeană pentru osteneală.

— E-n regulă. Aicererea? — zic.

— E înregistrată de două zile — zic. Pofțim numărul.

— S-a făcut! Vii mîine și-ți „șusta”! E ceva de molanul ăla!

— G'ozaaav...!

Cînd sînt emoționat nu-l pronunț pe „r” (nici — cît în scris — N. A.).

M-am dus a doua zi. Nu l-găsit. Am venit și-n seara următoare. Ia-l de unde nu-i. L-așteptat pînă către unsprezece noapte. Nici picior de om.

după trei zile, dădui de el.

— Tovarășe Filimonescu — știți... Chestia...

— Chestia?

A făcut niște ochi!... Ave impresia că se uită înția oarbă mine. Reluai, cu glasul pe jumătate.

— Curcanul. Neacșu, cu plăcintăria. Piciorul de benzină al divorțatei... Vă reamintiți? Nene din chioșc a lui...

— Aha! (Abia acum își ad aminte). Nu ți-am rezolvat (Păru mirat, apoi își reveni). Te uitat, bată-te să te bată!... Cu nu-i gras?

— Pe puțin cincisprezece kgrame, jumulit. Numai nucă făină indulcitate de castan.

(Încercai să plescăi din lîncă văr-meu. Dar nu mergea).

— Hmmm...

Se gîndi o clipă, înhătă un nețel de pe masă... Căută un număr... După care:

— Poimiine, la orele 3 de amiază, te-nființezi în strada Săpunari 60. Întrebi acolo de Maican, Maican Enache. Dacă spune portarul că nu-i acasă, treabă-l de cînd lipsește și...

— ureche). Nu cumva să-i spui te-a trimis, dacă afli că n-a dat de la 3 zile în sus la domiciliu. Iar de-l găsești, spune-i că-l să te servească numai decît...

Mă dezumflai.

— Credeam că...

— Ce credeai? Te duci la el și, it ai zice pește, te-a făcut revolțat. Nu ești cel dintîi. Și nici ultimul n-ai să fii. Ți-ăș face eu iubucul, dar la sfat nu mai mă bag direct... El însă... Nu uita să-i pui că eu te-am trimis.

Nu-ș' de ce mi se umezise fruncea. Întrebai (de ce naiba răgușim?)

— Credeți că... S-ar putea cumva... Miliția...?

Domnul Filimonescu rîse cu superioritate.

— Nici o grijă, stimată domn. faican se strecoară prin paragrafele codului penal, așa cum te limbi dumneata pe bulevard.

★

Maican e gras, are ochii negri și ostum sport, în careuri. A trecut să o iau și eu el de la cap: — Unul, Tească, a ținut prăvălie de dulciuri și plăcintă în mahalaua de sus a Giurgiului...

De data aceasta, aș fi pus mîna la foc că am dat peste omul potrivit. Maican nu mă lăsă să termin, mă și luă:

— Ce cade?

— Un curcan...

— Și...?

— Și o vadră cu tuciuiri de imbotoști.

— Pitaci?

Tresării speriat. Apoi săltai cu gret umerii.

A consimțit și așa.

— Vino dumneata...

Am sărit în sus.

— Nu. De venit nu mai vin. acă poți să-mi dai acum un răsuns favorabil, bine. De nu...

— Vino, maestre, mai aproape. age-ți scaunul.

Și după ce m-apropiai de el, mnealui prinse de furcă telefonul, formînd un număr.

— Costache? Maican, la telefon. ume-mi, ai pe vreunul la sfat? a sfat, mă. Exact, comercialul? u? Păcat... Ți ofeream ceva ima la achiziții Aprozar.

Alt număr:

— Dumitrescu? Maican te derană! Ai ceva la sfat? Ofer ope... m? Telefoane? Am, sigur că am. lă înția. Nu, iubitele, teleanele nu le dau decît pentru pătăr sau șof unitate aprozar.

— Dacă n-ai articolul ăsta, n-am ce-ți ce. Sfat este? Nu sîntără? Regret noroc.

Alt număr:

— Doamna Vasilescu...? Sărut înuțele... Maican, la telefon... m? Vai de mine! Și cînd? De cinci e? Poftim? Nu, nu-i nimic. O fi fîrziat pe la miliție, că-l știu rbă lungă.

Și alt număr:

— Poenaru? Maican... Ascultă, ă! La sfat... Ce? Și de ce nu mai bagi? Pentru atîta lucru? icosule!

Încă un număr:

— Gomăneanu? Soția? Soacra! rut mi... Maican... Ei, am o abă cu el... Ce spuneți? Astea-s aceri confiden... Eu să-l nenosec? De ce mă insultați, madam? lan și derbedeu e gineri-tu! Și te i-a făcut, că l-a dat afară!

Iarăși un număr:

— Casa Mănițoiu? Tu ești, mă? nd asta?... Cu procuratura?!... te uită...! Și nu te mai bagi? privește, musiu! Salut!

Și ultimul:

— ... Frumuse, te pup! Sfat... t, mă! Ei? Dacă spui tu... N-a a grijă! O jumătate curcan,

tăiat, gata. Ce spui?... Și cinci negru virtos, de Simbotești. E-n regulă? Să fii sănătos. (Către mine) Am pocnit-o! (Către Frumușan). Ți-l tri... Las' că vin eu.

Au trecut iarăși o zi, două, cinci, nouă. Am dat dimineața și seara telefon, căpătînd același răspuns:

— O pocnim! O pocnim! Ai răbdare, că se coace!

Treceau săptămînile. Făcusem în pod un întreg cotet. Mă certasem cu vecinii. Zbierau locatarii din imobil, că le miros a găinaț rufele duse în pod, la uscat. M-am pomenit cu două somații și o citație la tribunalul raional. Cheltuisem și doi poli pe grăunțe.

A venit iar văr-meu Bob, într-o seară. A luat cu el, la plecare, curcanul și damigeana. Mi-a lăsat regretul, vecinii și procesul-verbal de amendă, întocmit de Serviciul sanitar. Citii în ziare, la rubrica judiciară, că un escroc, pe nume Frumușan, fusese condamnat. N-am dormit toată noaptea. Au mai trecut o lună, două, trei. Începusem să uit povestea curcanului și a damigenei. Într-o dimineață, mă pomenesc cu un telefon.

— Bărbulescule, tu ești? — mă întrebă unul, pe care nu-l mai văzusem de ani.

— Eu sînt — răspund, căci eu eram și n-aveam de ce să-l mint. Măi frate, am o chestie...

— Grasă?

— Iese!

— Te ascult!

— Dar mai întii, spune-mi: ai relații?

— Oho!

— Grele?

— Ocnă!

— Atunci trage căpăcelul de la tărtăcută și ascultă ici, că e proaspătă. Adineauri o prinsei și nu vreau s-o scap din buzunar.

— Zii, mă, și nu mă fierbe!

— Chestie simplă: Unu', Tească din Alexandria, a ținut prăvălie de dulciuri și plăcinte în mahalaua de sus a Giurgiului... Ce ți-e? Te-ai înecat, mă, de horecăi? Fii atent!

Acolo, Tească ăsta s-a întovărășit cu un altu', Neacșu pe nume...

Ce ai, bre? De ce zbieri? Cum? Pe cine? Pe mine? De ce mă-njuri, ticălosule, că-s cu cinci ani mai mare ca tine?...

★

L-am ascultat pe vecinul meu de apartament, Bărbulescu, și, fără să-mi pot reține zîmbetul, i-am zis:

— Puteai să te alegi și cu închi-soare. Nu mai merge, nene Bărbulescule, ca pe vremuri. Or mai fi ei, cîțiva, undeva, traficantî, dar sînt urmăriți și stîrpiți ca ploșnițele.

— Păi, asta mi-a spus-o și fii-meu.

— Vezi?

— Hm, da... (A căzut o clipă pe gînduri)... Și, totuși, nu era cine știe ce greutate. O aprobare, o semnătură! Chestie mai simplă nici că se putea. Unu', Tească, a ținut prăvălie de dulciuri și plăcinte în mahalaua de sus a Giurgiului...

★

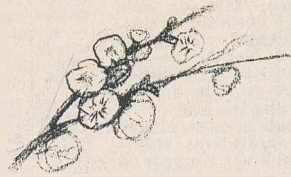
De la etajul cinci, în care locuiesc, și pînă în stradă, sînt aproximativ o sută douăzeci de trepte. În mod normal — ascensorul nu poate fi folosit la coborîre — cobor în trei minute.

În mod normal.

Bărbulescu a putut însă constata că, la nevoie, pot reduce la jumătate timpul, sărînd cîte trei trepte deodată.

Cronica de primăvară

de Mircea PAVELESCU

Și se strecoară în odaia mea
(E cam timidă primăvara noastră).

O tinără prudentă studiază
Din pragul casei cerul sinillu,
Ar vrea să știe dacă după-amiază
Se poate „hazarda” în pardesiu.

Mă plictisise albul monoton,
Cu zarea-l plumburie și neclară,
Noroiful umed de pe pantalon
În fond e un simptom de primăvară.

Trei fete vorbărețe trec grăbite
Și pletele le flutură ușoare,
Ca un salut pe care îl trimite
Acestă zi de-aprilie spre soare.

De două zile omul de zăpadă
Se anemiează-n mijlocul ogrăzii
Și-un pîrăiaș începe să se vadă
Cum vrea s-ajungă la rigola străzii.

O bucurie toantă și zăludă
Mă-ndeamnă să alerg și să-mă-mbăf,
Sorbînd lumina proaspătă și crudă
Precum e firul ierbil sub omăt.

Oprît, de storul tras și de perdeau,
Un colț de cer așteaptă la fe-reastră

Vorbesc doi toporași și-i auzim
Cum se trudesc din glie să răsără:
— Grăbește-te, prietene, să fim
În cel dinfil bucheta de primăvară!

DIALOG LITERAR

de Hans BRUCK

SCRIITORUL: Bună ziua.
LECTORUL *): Bună ziua. Eh, ce mai aduci?

SCRIITORUL: A... nimic... doar un manuscris nou.

LECTORUL: Un nou manuscris... ah, da... ia să vedem (ia manuscrisul.)

LECTORUL: Mmnda... e cam subtil...

SCRIITORUL: Da, e drept, e et cam subtil, dar m-am gîndit...

LECTORUL: Ce ai gîndit? Doar știi că cititorii...

SCRIITORUL: M-am gîndit că cititorii mai degrabă...

LECTORUL... Că mai degrabă eiesc o carte groasă decît una subtilă, nu-i așa?

SCRIITORUL: Nu, nu m-am gîndit la asta. Dar m-am gîndit că o carte bună mai degrabă...

LECTORUL: Nu ai impresia că ești cam înfumurat? Sau te pomenesti că-ți închipui că ai scris o carte bună!

SCRIITORUL: Poate o citiți și dumneavoastră.

LECTORUL: Despre ce e vorba?

SCRIITORUL: Despre viața unui scriitor.

LECTORUL: Viața unui scriitor! Noi avem nevoie de teme actuale. Și, în primul rînd, de romane! Avem nevoie de romane mari!

SCRIITORUL: Păi, e vorba despre un scriitor în viață.

LECTORUL: Ah, da, un scriitor în viață. Și tema, ce temă ai?

SCRIITORUL (ezită): V-aș ruga să citiți manuscrisul.

LECTORUL: Dragul meu, sînt teribil de ocupat.

SCRIITORUL: Acesta e un lucru știut. Dar, poate, totuși...

LECTORUL: Ai un conflict bun, ceva antrenant?

SCRIITORUL: Ceva foarte antrenant.

LECTORUL: Adică...?

SCRIITORUL (ezită): Conflictul unui scriitor cu lectorul său. Eroul meu...

LECTORUL: Ce-i cu eroul dumitale? E, desigur, lectorul?

SCRIITORUL (ezită): Nu, e scriitorul.

LECTORUL: Scriitorul? Un scriitor, un erou? Un scriitor nu trebuie să fie un erou, ci un inginer al sufletelor.

SCRIITORUL: Asta e și scriitorul meu. Căci are un conflict cu lectorul său. Lectorul vrea să-l convingă să scrie un roman.

LECTORUL: Bine, dar asta nu se cheamă conflict. E un lucru foarte laudabil pentru lector, bineînțeles.

SCRIITORUL: Dar dacă nu ajunge pentru un roman?

LECTORUL: Atunci să se lase de scris. Înseamnă că nu e scriitor.

SCRIITORUL: Scuzați, am vrut să spun că materialul nu ajunge pentru un roman.

LECTORUL: Dar despre ce material e vorba?

SCRIITORUL: E vorba despre vizita unui scriitor la lectorul său. Scriitorul îi predă un manuscris. E foarte subtil. Lectorul spune: ah, manuscrisul e cam subtil. Da, spune atunci scriitorul, e cam subtil. Dar m-am gîndit că totuși calitatea nu stă în...!

LECTORUL: Nu cumva vrei să-ți bați joc de mine? Ce povestești dumneata aici e o temă pentru congresul scriitorilor, dar nu pentru o carte.

SCRIITORUL: Se poate. Dar e totuși un conflict...

*) Lectorul editurii
(Din „Neues Deutschland”)

ASTĂZI, PE STRĂVECHIUL PĂMÎNT AL ELLADEI

Publicăm materialul de mai jos la cererea tov. Ionescu Nicolae, turnător la cooperativa „Artamet” din București.

Cel ce călătorește azi prin timpurile vechii Ellade sau cititorul atent al știrilor ce vin din Atena ori Pireu cu greu ar putea să-și imagineze strălucirea din antichitate a acestor țări. Cu inima strînsă de durere, el se întâlnește aci cu mizeria adîncă, cu analfabetismul și mortalitatea infantilă, cu viața chinată a unui popor silît să îndure apăsarea sgrumătoare a „prieteniei” impuse Greciei de blocul atlantic.

După cum a arătat însuși reprezentantul guvernului Karamanlis în Consiliul Europei, „...păturii largi ale populației din Grecia trăiesc azi în condiții recunoscute inadmisibile pentru o țară europeană”. Două milioane de oameni își trăiesc existența cu un venit zilnic de numai 5 drahme (egal cu 16 cenți). Situația celor fără slujbe e atît de gravă, încît un raport publicat nu demult de Adunarea consultativă a Consiliului Europei asupra economiei Greciei arăta existența „unui șomaj permanent”; numărul celor ce bat străzile în căutare de lucru ridicîndu-se, după unele aprecieri, la 500.000 de oameni.

Toate acestea vor rămîne ne schimbate? Oare grecii, urmașii celor cărora Byron le cînta vitejia și spiritul de libertate, vor îndura la infinit dominația americană?

Cel mai bun răspuns îl dau rezultatele alegerilor ce s-au desășurat de curînd în Grecia. Blocul opoziției, în care s-au unit curente diferite ale opiniei publice, printre care și partidul de stînga E.D.A., a obținut

1.619.805 voturi, față de cele 1.595.946 voturi obținute de partidul guvernamental condus de primul ministru Karamanlis. Și aceasta în condițiile presiunilor politice, ale terorii, ale falsificării voinței alegătorilor...

Dincolo de toate acestea, cifrele sînt și rămîn grăitoare: rezultatul scrutinului arată limpede că poporul grec dorește o politică internă și externă capabile să readucă Grecia în rîndul țărilor independente.

Nu degeaba ziarul londonez „Daily Telegraph” recunoaște că: „intrucît campania electorală în Grecia a fost dominată de problemele de politică externă, rezultatele obținute... trebuie să provoace întrebări pline de îngrijorare în rîndul prietenilor Greciei din străinătate (sau, cu alte cuvinte, în sinul Blocului Atlantic — n.r.)... Mai mult de jumătate din alegători au votat pentru un bloc a cărui campanie electorală a avut la bază lozincă neutralistă a unei politici de prietenie atît cu Răsăritul, cit și cu Apusul”.

Concluzia ziarului englez e pe deplin justă. În Grecia se dezvoltă, într-adevăr, un puternic curent de opinie favorabil unei politici de neutralitate și de relații cu statele democratice, dintre care unele sînt chiar vecine ale Greciei.

În parlamentul nou ales, Karamanlis și-a asigurat totuși un număr mai mare de mandate decît partidele de opoziție, în ciuda faptului că partidul său a obținut puține voturi. Dar constatarea ziarului vestgerman „Frankfurter Allgemeine”, care scria că în alegerile din Grecia „apusul s-a ales cu un ochi învînețit”, rămîne valabilă. Ea reflectă teama politicienilor din occident că Grecia poate administra vîntății și mai mari dușmanilor independenței sale.

Lupta pentru independență națională a căpătat o și mai mare forță în ultimele luni, ca urmare a politicii occidentale față de Cipru; ea s-a transformat într-un adevărat val de mînie nestăpînită, în urma represaliilor sîngeroase la care s-au dat colonialiștii englezi împotriva populației cipriote, arestînd și maltratînd pînă și copii. Recenta arestare și deportare a arhiepiscopului Makarios, unul dintre conducătorii mișcării pentru autodețernare a populației din Cipru, arată la ce se poate aștepta poporul grec din partea „prieteniilor” săi atlantice.

adică o navă compusă din mai multe rachete legate împreună. Rachetele care compun trenul intră în funcțiune pe rînd, iar pe măsură ce o rachetă își consumă combustibilul, ea este detașată de tren. Prin această, greutatea rachetei care rămîne pînă la urmă — și care, singură, va ajunge la viteza și altitudinea maximă devenind satelit artificial — este mult redusă. Astfel, energia necesară pentru accelerarea acestei ultime rachete pînă la viteza maximă, și deci și combustibilul consumat în acest scop, este mult mai redus decît în cazul cînd s-ar folosi o singură rachetă, a cărei greutate, fără combustibil, ar fi aceeași ca și în momentul plecării. Bineînțeles, și în acest caz este important ca greutatea combustibilului purtat să fie cît mai apropiată de greutatea totală a navei.

La realizarea satelitului va trebui să se mai țină seama și de o altă dificultate, și anume de

rezistența păturilor de aer pe care nava va trebui să le străbată pînă va ajunge la o altitudine la care nu mai există aer. Pentru a se reduce cît mai mult traiectoria rachetei prin atmosferă, nava-satelit va decola în direcție verticală, iar viteza ei va crește treptat, pe măsură ce densitatea aerului scade, evitîndu-se astfel un consum exagerat de combustibil, cît și o foarte puternică încălzire a corpului rachetei, datorită prezenței aerului. Numai după ce va ajunge în zonele cu aer foarte rarefiat, traiectoria rachetei va începe să se curbeze pentru ca, finalmente, să descrie o mișcare circulară în jurul pămîntului.

Din cele de mai sus, rezultă că, în urma progreselor realizate în tehnica rachetelor, în special în U.R.S.S., lansarea unui satelit artificial devine posibilă și se așteaptă ca ea să se producă într-un viitor relativ apropiat. O știre apărută nu demult în presă ne-a informat că în

U.R.S.S. au și început lucrările preliminare pentru crearea satelitului artificial. Se proiectează un laboratoriu cu funcțională automată de pe acest satelit artificial să rămînă timp îndelungat în spațiul cosmic.

Realizarea unui satelit a cărui durată de funcționare va fi limitată la numai cîteva zile, așa cum va fi aceea a satelitului artificial a cărui construire pregătește în S.U.A. — n-ar constitui decît o rezolvare parțială a problemei. În adevăr, acum nu va avea destulă energie pentru a ajunge la altitudinea suficient de mare la care nu există aer, din care pricină viteză sa de zbor în jurul pămîntului va scădea treptat, astfel că forța centrifugă nu va putea echilibra gravitatea. Satelitul va pierde din înălțime și, ajungînd în straturile mai dense ale atmosferei, în urma pierderii energiei și aerului, se va preface în vapori.

SAVANTUL LEONARDO DA VINCI

Prin materialul alăturat, scris de tov. asistent universitar Călin Beșliu, răsundem tov. Marilena Fărășanu, elevă din București, care ne-a rugat să publicăm un articol în legătură cu opera științifică a lui Leonardo da Vinci.

Uriașă și plină de diversitate este opera științifică a lui Leonardo da Vinci, atît ca idei, cît și ca metode de lucru; el a stabilit adevăruri pe care, doar peste cîteva sute de ani, un Newton le va redescoperi și trata cu un aparat matematic adevărat.

Bagajul de rezultate fizice pe care l-a obținut prin cercetare, i-a permis să fie primul anatomist modern; pe baza considerațiilor obținute în domeniul mecanicii, Leonardo da Vinci a găsit că inima și creierul sînt centrul viteții și al mișcării, iar nu ficatul, după cum credeau contemporanii săi; de asemenea, el a descoperit ventricolele cerebrale, redescoperite apoi, doar după trei sute de ani. Tot puterea de generalizare a fizicii îl face pe da Vinci să devină „părinte al paleontologiei”. Cercetînd structura geologică a cîmpului rîului Arno, fosilele cîntînte de sedimente, Leonardo da Vinci le-a atribuit o vechime de 200.000 de ani, contrazicînd astfel dogmele de genăză ale bisericii catolice, prin care pămîntul avea vîrsta biblică de 5.000 de ani.

Dar fizica a constituit pentru marele om preocuparea de căpetenie.

Ca fizician Leonardo da Vinci începe cu studiul sistematic al staticii, legat de problemele de rezistență a materialelor; el rezolvă problema celor mai simple forme de rezistență la sarcină orizontală (birna) și verticală (coloana).

Ideea genială a lui Leonardo da Vinci, care-l face mîntășul lui Newton, este existența cîmpului gravitațional. El explică căderea corpurilor prin existența unui centru de gravitate al pămîntului, care nu e un punct material și care nu trebuie să coincidă cu centrul fizic al planetei. Ideea aceasta parea atît de bizară, încît chiar peste o sută de ani, Kepler, descoperitorul legilor mișcării în cîmp central, a respins-o. În spiritul acestei idei, Leonardo da Vinci

a întreprins cercetări de cădere a corpurilor; schițele sale indică că a construit aparate de studiu al planului inclinat.

Mecanica fluidelor, hidro și aerodinamica actuală au ca mîntăș tot pe Leonardo da Vinci. Analiza tensiunilor create de apă, rezistența stăvilarelor și problemele de construcție hidraulică au fost studiate cu prilejul activității sale de inginer. În special zborul mașinilor mai grele ca aerul a constituit o preocupare principală a lui da Vinci. Studiind zborul plan și în spirală al păsărilor, comportarea aripilor față de vînt, Leonardo da Vinci construiește un aparat de zburat, alegînd ca bază niște aripi luoase, de forma celor de liliec; forța de înaintare a acestei mașini era procurată de mușchi și transmisă aripilor.

Diferite alte schițe ale sale indică clar proiectul unei parașute și al unui heliicopter. Însăși problema navigației sub apă, pe care noi o considerăm ca o intuiție genială a lui Jules Verne, a căpătat caracter de proiect la Leonardo da Vinci; el alcătuieste planul unui costum de scufandru și al unui submarin.

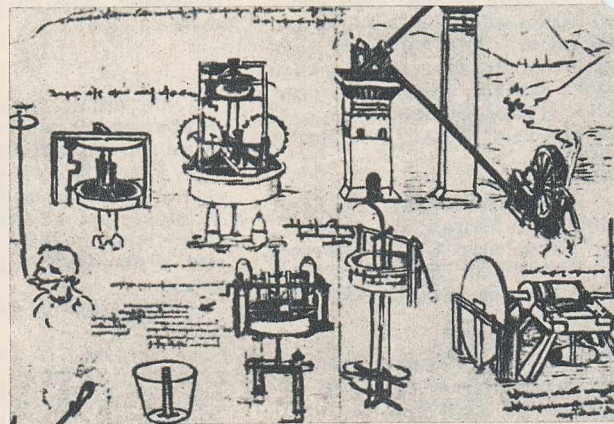
Optica și acustica au fost create ca științe tot de da Vinci. Pînă la el, originea luminii și a sunetului nu au constituit o problemă pentru nimeni, nici chiar pentru constructorii de ochelari. Studiîndu-le, el a emis ipoteza că sunetul și lumina sînt unde sau

impulsioni, care pornesc dintr-un singur punct, se împrăștie în spațiu și sînt apoi recepționate de ureche și de ochi. Pentru optica și acustica modernă, considerăm lumina și a sunetului ca oscilații constituite ideea de bază.

Fără a cunoaște fenomenul de descompunere spectrală a luminii, Leonardo da Vinci rezolvă, pe cale pur logică, problema culorilor alb și negru; culoarea albă, arătînd el, e dată de amestecul tuturor culorilor, iar culoarea neagră este creată de „lipsa luminii”.

Întreaga sa viață Leonardo da Vinci a fost legat de popor și fost animat de ideea de a închina munca ușurării vieții grele a acestuia; în această privință, stă ca mărturie proiectul al modernizării Florenței, cu canalizare, apă potabilă străzi largi și salubre. Partiza hotărît al ideii păcii între popoare marele om și-a dat seama c pericolul pucerii științei în secolul războiului; de aceea unele din proiectele sale — ca submarinul, de exemplu — nu au fost expuse în manuscris, tocmai datorită de a nu fi folosite de atacarea corăbiilor pe sub apă — cum spunea el, cu privire submarin.

Astăzi, în fața noastră, și nu numai memoria penelului său care a dat viață zîmbetului Mona Lisa, ci și titanul în curaj gîndire științifică, ce a depășit veacurile.

Diferite mașini proiectate de Leonardo da Vinci.

DIFICULTĂȚILE ȘI POSIBILITĂȚILE DE CREARE A UNUI SATELIT ARTIFICIAL

La această întrebare, pe care ne-a pus-o tov. Mircea Anania, student în anul VI la Facultatea de Arhitectură din București, a răspuns tov. ing. Al. Stratilescu, conferențiar universitar la Institutul Politehnic.

Pentru ca o navă aeriană să devină un satelit artificial, adică să poată zbura în continuu în jurul pămîntului fără a consuma combustibil, este suficient ca ea să aibă o viteză de zbor de peste 28.500 km/oră, la o înălțime de peste 500 km.

Pentru ca aeronava să atingă această viteză și altitudine, singura soluție care poate fi luată astăzi în considerație este utilizarea pentru propulsarea ei a unui motor de tipul rachetei.

Pînă în prezent, tehnica rachetelor n-a permis să se construiască aeronave care să atingă viteza și altitudinea necesară realizării unui satelit artificial.

În urma progreselor realizate în ultimul timp în domeniul combustibililor pentru rachete, se speră că viteza de ieșire a ga-

zelor din rachetă, de care depinde în bună parte forța de propulsie, va putea să ajungă la cea de 4.500 m/s (aceasta fără a recurge la energia atomică, a cărei utilizare, pentru acest scop, este legată deocaredată de o serie de alte dificultăți).

Pentru această viteză de ieșire a gazelor, calculele arată că viteza de zbor de 28.500 km/oră a navei ar putea fi atinsă numai dacă în momentul decolării greutatea combustibilului aflat la bord ar reprezenta cea 85 la sută din greutatea totală a navei, deoarece numai astfel durata de acțiune a rachetei va fi suficient de mare, iar greutatea ei finală (după consumarea combustibilului) suficient de mică. Rezultă, deci, că, în cel mai bun caz, greutatea navei fără combustibil ar trebui să reprezinte doar 15 la sută din greutatea navei pline. Această condiție nu poate fi însă, realizată, deoarece numai rezervoarele pentru combustibil cîntăresc mai mult.

Totuși, problema poate să fie soluționată dacă, în loc de o singură rachetă, se folosește — așa cum a propus încă acum 50 ani savantul rus K. E. Tsiolkovski — un „tren de rachete”.

Prin materialul de mai jos, răsundem tov. Gh. Costăceanu din Focșani, care ne-a încredințat cum se produc temperaturile joase și la ce folosesc ele.

In mod industrial, temperaturile joase și foarte joase pot fi produse cu ajutorul mașinilor. Acestea se pot baza pe două principii: fie pe evaporarea unui lichid la presiune mică (acest tip de mașini produce temperaturi între

—10°C și —25°C), fie pe stingerea bruscă a unui gaz foarte comprimat (astfel se pot obține temperaturi pînă la —270°C).

Evaporarea produce scăderea temperaturii. Unde mîna și apa începîndu-se repede prin aer, simțim frig; apa, evaporîndu-se, răcește mîna udă. În mașinile frigorifice cu vapori, frigul se obține prin vaporizarea unor lichide numite agenți frigorifici și care au temperaturi joase de fierbere. Pentru evaporarea rapidă a acestor lichide este necesară o sursă de energie. Unele

mașini folosesc în acest scop un motor electric. Un alt tip de mașini frigorifice — numite pri absorbtie — folosesc ca sursă de energie o flacăra în loc de motor începînd de anul trecut, se fabrică și la noi în țară frigider care funcționează cu flacăra de aragaz.

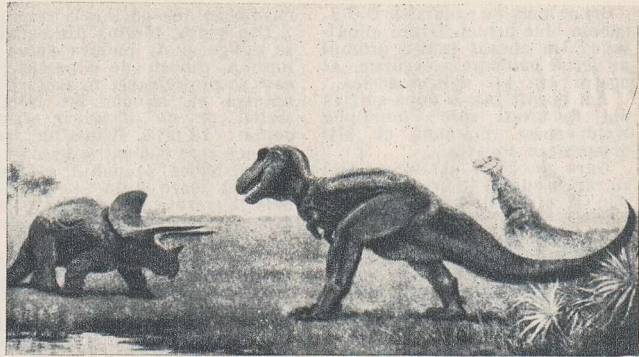
Temperaturile cuprinsc între —10°C și —25°C produse de aceste mașini sînt folosite în peste 250 de domenii ale tehnicii și industriei. Cel mai bun mijloc de a păstra alimentele, fără să le transforme în conserve, este

igul artificial. Acesta mai are largă întrebuințare în producerea vopselelor de anilină, a caucului sintetic, la separarea rafinei din petrol, la prelucrarea metalelor prin îmbătrânirea artificială a acestora. Frigul artificial se mai întrebuințează și experimentarea speciilor noi de plante, rezistente la frig, sau motoarelor de aviație care funcționează la temperaturi scăzute. Cât despre temperaturile foarte ase, ele se pot obține în felul următor: Se știe că, prin comprimare, gazele își pot ridica foarte mult temperatura. Și invers, dacă se său un gaz să se destindă brusc, apă ce s-a risipit căldura născută prin comprimare, temperatura lui scade foarte mult. Astfel, într-o destindere de la presiunea de 200 de atmosfere, la o scădere de temperatură de aproximativ 200°C. Prin această metodă, s-au putut obține oxigenul lichid (-183°C), azotul lichid (-196°C), hidrogenul lichid (-253°C) și chiar heliul lichid (-269°C). Aplicând asupra acestor gaze lichificate prima metodă de aze am vorbit, adică aceea a vaporării rapide, temperatura poate fi scăzută și mai mult, obținându-se astfel solidificarea. În felul acesta, au fost stinute oxigenul solid (-219°C), azotul solid (-210°C) și hidrogenul solid (-259°C). Prin aceste metode, tehnica modernă a fri-

gului s-a apropiat până la câteva zecimi de grad de așa-numitul zero absolut. - 273,2°C, care este cea mai scăzută temperatură cu putință, pentru că la această temperatură încetează agitația termică a moleculelor și atomilor. Iată câteva din aplicațiile practice în tehnică și industrie ale temperaturilor foarte scăzute. Din aerul lichid, se extrag foarte ușor azotul și oxigenul. Tot din aerul lichid se extrag argonul, neonul, kriptonul și xenonul, gaze inerte, care sînt întrebuințate la umplerea becurilor și a tuburilor luminoase. Astfel a apărut o adevărată industrie a aerului lichid. Lichefierea gazelor permite acumularea unor cantități însemnate de gaz, într-un vas, chiar deschis, de dimensiuni mici, ceea ce ușurează enorm transportul gazelor industriale, cum ar fi oxigenul, de pildă. Într-un litru de gaz lichefiat sînt conținuți aproape 1000 litri de gaz în stare normală. La temperaturile foarte scăzute, ce depășesc -250°C, se constată schimbări surprinzătoare ale proprietăților diferitelor corpuri. De exemplu, plumbul devine dur și elastic, ca oțelul, iar celuloza - o floare de pildă - devine dură și casantă ca sticla. La aceste temperaturi, rezistența electrică a conductorilor dispare aproape complet, curentul trecînd prin ei fără pierderi.

Prin materialul de față răspundem tot. Ceanyuru Stelian, din Alexandria, care ne-a înbebat ce animale au trăit în era Mezozoică.

Criteriile care servesc la împărțirea istoriei pămîntului în etapele sale, în erele geologice, cum se numesc, sînt tocmai transformările pe care evenimentele geologice le-au prilejuit în lumea plantelor și animalelor. Cea de-a treia dintre aceste ere, era Mezozoică, era mijlocie a istoriei animalelor, este, desigur, cea mai interesantă și mai spectaculoasă. Condițiile noi, create pe glob la sfîrșitul erei anterioare (era Paleozoică), prin puternica ridicare a uscaturilor și prin retragerea mărilor, de pe suprafețele întinse, dau o direcție cu totul nouă dezvoltării plantelor și animalelor.

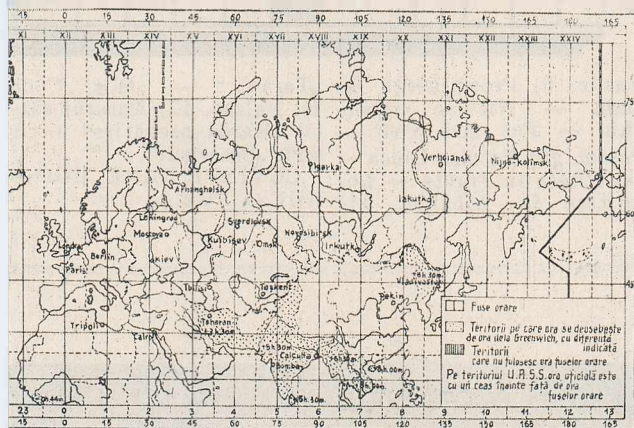

Un Triceratops, atacat de un Tyrannosaurus.

atingînd lungini de cea. 28-30 de metri și greutatea de cea. 36.000 de kilograme. Un astfel de Dinosaur, ca de exemplu Brontosaurus, se hrănea zilnic, în timpul vieții sale, care dura cîteva sute de ani, cu cîte 300-500 kilograme de lărbă sau frunze! Mările reptile carnivore au atins și ele talii și însușiri înspăimîntătoare: așa cum avea, de pildă, Tyrannosaurus. Unele reptile au reușit să cucerească și aerul prin adaptarea la zbor a membrilor anterioare, devenind adevărate reptile zburătoare, iar în mări, o serie de specii de reptile, revenite la viața acvatică, și-au transformat picioarele în înotătoare, împinzînd întinsul oceanelor. Unele dintre acestea, Ichthyosaurii, au căpătat chiar însușirea de a naște pui vii, așa încît nici pentru depunerea ouălor nu mai trebuiau să se întoarcă pe uscat. Aproape neobservată a trecut în această masă a reptilelor apariția, timidă încă, din Triasic, a primelor mamifere, mici ca niște șobolani, și apariția, în mijlocul Jurasicului, a primei păsări - Archaeopteryx - înzestrată încă cu gheare la picioare, cu dinți în cioc și cu coadă!

Ultima epocă a Mezozoicului, cea Cretacică, a fost o epocă de mari frământări geologice; la început s-a accentuat și mai mult puternica predominare a mărilor, pentru ca, la sfîrșit, totul să se modifice, să se ridice puternic munții noi și, o dată cu ei, suprafețe mari de continente, iar clima să devină rece și aspră. În timpul Cretacicului, marile reptile își ating culmea dezvoltării, prin forme care ajung cu totul bizare și chiar absurde, prevestind degenerescența și sfîrșitul marilor reptile. Stegosaurus și Triceratops purtau în spinare, plăci osoase și spini de un metru lungime, de o greutate care și făcea aproape imobil. În aer Pteranodon a ajuns să măsoare patru metri între aripi. În fața marilor transformări de la sfîrșitul Cretacicului, a răcirii climatului etc., reptilele s-au dovedit lipsite de apărare: organismul lor, ca și cel al șopîrelor de astăzi, nu avea posibilitatea să-și mențină constantă temperatura corpului. În locul reptilelor, care pieresau, se înmulțeau acum mamiferile, acoperite de blană și ai căror pui se dezvoltă protejați în organismul mamei, precum și păsările, acoperite, la rîndul lor, de pene și încălzindu-și ouăle cu căldura propriului corp. Sfîrșitul marilor reptile și victoria biologică a mamiferelor, însoțite de apariția plantelor cu flori, marchează trecerea în era geologică în care ne aflăm și astăzi - era Neozoică.

FUSELE ORARE

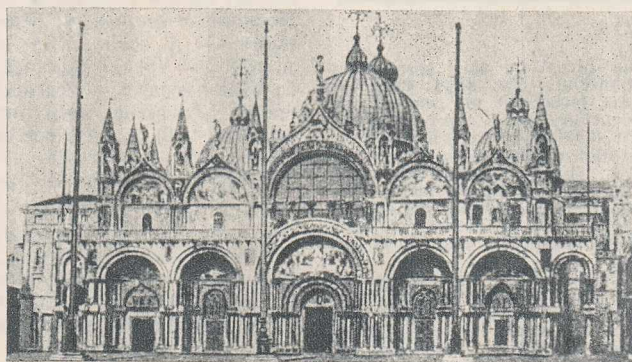
arta fusele orare, a emisferului răsăritean al globului. În partea superioară a țării se dau longitudinile (în cifre arabe), iar în cifre romane sînt indicate orele ențelor fuse, în momentul cînd la Greenwich este ora 12 ziua (Harta a fost întocmită după datele din 1952).

La lamuririle pe care ni le-a rut tov. Teodor Lazărescu, din muna Gîrla, raionul Buhusi, spre fusele orare, a răspuns tov. vj. umir. Călin Popovici.

Pentru a se putea ușura comunicațiile dintre diferitele regiuni ale unei țări cu suprafață mare, sau pentru comunicațiile dintre diferitele țări ale lumii, s-a hotărât, prin convenție internațională, fiecare țară, sau regiuni mari în țări întinse (U.R.S.S., S.U.A. etc.) să aibă aceeași oră. Pentru aceasta s-a împărțit pămîntul în 24 fuse orare, de cîte 15 grade longitudine fiecare; în cadrul fiecărui fus, ora oficială crește sau scade cu cîte 60 minute, atunci cînd depășim de la vest către est. De la un fus la altul diferențele sînt de ore întregi. În fusul zero, cuprinzînd stăle din jurul meridianului zero (1/2 grade de o parte și de alta a meridianului Greenwich), ora este aceeași ca ora Greenwich, denumită timp universal, și cu două sau mai mică decît ora de la noi. Aceasta este ora diferitelor capitale ale țărilor respective, ca: Londra, Paris, Madrid, Lisabona, Bruxelles etc. În fusul întâi oră este cu o oră mai mică decît ora noastră. Aceasta este ora țărilor Europei centrale și a capitalelor ca: Stockholm, Oslo, Berlin, Copenhaga, Amsterdam, Viena, Praga, Budapesta, Viena, Berna, Roma etc. În fusul al doilea oră (22 1/2-37 1/2 grade longitudine estică) ora este

cu 2 ore mai mare ca la Greenwich, adică așa cum este ora în țara noastră. Următoarele capitale (precum și țările respective) au ora Europei orientale: Helsinki, București, Sofia, Atena, Constantinopol, Bagdad, Ierusalim, Cairo etc. Această oră o au, de asemenea, regiunile apusene ale U. R. S. S., Continînd spre est în cuprinsul Uniunii Sovietice urmează fusele 2 pînă la 12. Trebuie făcută o observație foarte importantă: în U. R. S. S., deși fusele se continuă cum s-a indicat mai sus, ora legală este cu o oră mai mare ca ora fusului corespunzător. Astfel, Moscova, deși se află în fusul al doilea, are ora oficială cu 3 ore mai mare decît la Greenwich și cu o oră mai mare decît la noi. Și alte state își modifică ora oficială în anumite perioade ale anului, în special vara, dînd-o cu o oră mai înainte; în U. R. S. S. această situație se menține tot anul. Sînt unele state care nu au adoptat ora fusului orar respectiv; ora lor oficială diferă cu ore și fracțiuni de ora noastră. Astfel, Iranul are ora cu 1h30m mai mare ca a noastră, India, cu 3h30m mai mare etc. Limitele fuselor orare nu corespund exact meridianului, ci frontierele de state sau de regiuni administrative. Dăm mai sus o hartă, indicînd fusele orare din Europa și Asia. Pentru lamuriri mai ample recomandăm consultarea Anuarului Observatorului Astronomic din București, care cuprinde un tabel cu ora legală din diferite țări.

VESTITE MONUMENTE ARHITECTONICE ALE VENETIEI

Bazilica San Marco din Veneția.

Tovarășul H. Roselin, student la București, s-a adresat rugămintei de a publica un material despre două din cele mai celebre monumente arhitectonice ale Veneției: Bazilica San Marco și Palatul Dogilor.

Prima impresie (pe care și-o lasă Bazilica San Marco - n.r.) e a unei pesteri de aur încrustate cu pietre scumpe, splendide și sumbră, strălucitoare și plină de mister în același timp. Așa descrie Theophile Gautier vestitul monument arhitectonic care face de secole mîndria Veneției. Construcția Bazilicii a început în 977 de către dogele Veneției Orseoli. Cazută pradă mai multor incendii - în 1106, 1230, 1419 și 1429 - Bazilica a fost restaurată de tot atîtea ori, modifi-

cîndu-i-se parțial și planul. și aspectul, adeseori fără grijă de a se păstra stîlul inițial al monumentului. De aceea stîlul bizantin se amestecă aici cu romanicul, cu goticul și cu arabul, fără să mai vorbim de unele elemente ale artei Renasterii. Fațada bisericii este impunătoare: străpunsă de cinci portaluri, ea are deasupra o balustradă pe care se înalță cinci arcuri în formă de diademă, înscrise în acolade bogate, fiecare din ele terminat prin cite o statuie. Bolțile sînt împodobite cu mozaicuri executate din secolul al X-lea și pînă în secolul al XIX-lea, numărînd pînă la 220 de metri pătrați de mozaic. Proportțiile austere ale monumentului dispar sub profunziunea materialelor și ornamentelor: coloane, capitule, basoreliefuluri, smalturi întregesc impresia de bogăție orientală, dînd, cu toată desprecheria

stilurilor, un efect de ansamblu armonios. Clopotnița bisericii San Marco (separată de biserica) domină toate clădirile Veneției, ea are 98,60 metri înălțime. Pe vremuri la jumătatea ei, atîrnată de o grindă, se afla o colivie în care erau închiși preoții ce se fuseseră vinovați față de biserica. Sufletul acesta a fost destinat în 1518. Alăturată acestei splendide creații ale omului, închisoarea aeriană în care omul era torturat, mărturisea cruzimea fanatismului religios al epocii. Palatul Dogilor a fost de asemenea construit de familia dogală Orseoli și mărit în 1783, sub Ziani. Din vechea clădire n-a mai rămas astăzi mare lucru, deși palatul a fost reconstruit în secolul al XVI-lea. Aspectul acestui monument arhitectonic are o notă puternică originală. Ea provine și din diversitatea funcțiilor sale: palat, senat, tribunal, închisoare și muzeu. Deasupra primei colonade cu stîlpi masivi, se înalță un al doilea cat de coloane, formînd o galerie în stil arab, cu arcade trilobate (în trei lobi) și ușoare, o dantelărie de piatră care contrastează cu masa greoaie ce o susține. Curtea interioară a palatului e lungă de 48 metri și lată de 34 metri, avînd fațade în stiluri diferite. Dintre acestea cea mai perfectă este fațada orientală construită în secolul al XV-lea de Antonio Rizzo și Pietro Lombardo, încă de pe vremea cînd parterul servea drept închisoare. La atîtea secole de la crearea lor, monumentele arhitectonice ale Veneției își păstrează frumusețea lor grandioasă, inspirînd același sentiment de încredere în forța creatoare a omului.

Cei ce merg cu excursiile C.C.S. cunosc bine nomenclatura circuitelor. Un circuit indică drumul pe care-l parcurge o excursie. Al nostru era al doispnezecelea...

Am pornit într-o după-amiază din București spre Cimpulung Moldovenesc împreună cu alți doispnezece tovarăși... Gara de Nord și Bucureștiul au rămas curind în urmă. În risetele și cîntecele noastre vesele, vremea trecea minut cu minut, oră cu oră și drept să vă spun nici nu ne-am dat seama cînd am ajuns la Cimpulung Moldovenesc, prima escală a circuitului.

Era o dimineață plăcută, deși era frig: minus 15°C, însoțite de gămăli mărunte de gheață ce nu-ți cruțau de loc obrazul. Vi se pare ciudată afirmația de mai sus? Pentru un sportiv, și mai ales pentru un sportiv care nu-l solitar, o asemenea dezlanțuire de minus grade și zăpadă, petrecută în risete și goană tinerească, nu poate fi întrecută de nimic altceva în frumusețe.

A trecut puțin și am început să urcăm spre masivul Rarău. Bătrînul munte are o străveche legendă. Numele lui vine de la al domnului Rareș, istețul pescar bîrlădean, despre care se spune că, împreună cu doamna sa, a răătăcit cîndva pe aici. De aceea chiar în drumul Giumalăului, la cîțiva pași de Rarău, se află

cus-pocus, începe „magia neagră”... Din senin, lumina din cabană se stinge și de undeva apare o lumină, dincolo de o perdea pe care se proiectează, în toată plîntărea ei, silueta lui Năică, sezînd pe un imaginat scaun dentar. În fața, dentistul... Se apleacă spre pacient și-l scoate o măsea. Năică, pacientul, se vaită de mai mare mila. (Niciodată n-aș fi crezut că o cabană poate avea o asemenea „plăcută” rezonanță!).

Dar Năică al cabanelor nu se îndeletnicește numai cu „magia neagră”. Mîrcea Badea și Valerica Olescu de la „S.P.C.-Drumuri și Poduri” ne-a dezvăluit un secret. Năică „Iosefinul” i-a învățat să schieze...

...Era după-amiază cînd am ajuns la cabana Suhard, de la Lacul Roșu. Ne dezmoartem și, dacă n-am fi făcut-o la timp, am fi tras mare rușine. Căci în Suhard nu putea intra nici un moluz sau rebegit: acolo veniseră studenții. Suhardul era tînăr și vesel. Ne-am împrietenit iute cu noii lui locatari, studenții de la Institutul de Mecanică din Galați, veniți aici să-și petreacă vacanța. Ce minunat e să te afli printre studenții noștri! Îți dau atîta vigoare, atîta optimism, atîta voinție și drag de viață! Am stat cu dîșii doar două zile.

A doua zi după sosirea noastră,

Cabana „Rarău”.

stîncile faimoase ce poartă numele de Pietrele Doamnei. Majestoase, pietrișe vînturilor, te cheamă parcă să le înfrunți semeția.

În afară de păsările cerului, primul om care a privit împrejurimile de pe acest vîrf a fost, în 1934, excursionistul străin, maiorul Demont. La cîțiva ani după aceea, cîmpulungeanul Elementei Francisc, împreună cu trei elvețieni, și-a lăsat sus, într-o cutie de fier, cartea de vizită. Unii zic că aceștia căutau comorile ascunse de doamna Rareș. Dar legenda spune că numai acel care ar găsi „Feriga”, floare legendară ce trăiește o singură noapte, spre Simziene, ar putea afla locul comorii. Așa spune legenda; dar realitatea arată că geologii noștri — fără nici un fel de floare fermecată — au găsit aici într-adevăr o comoră: mari depozite de calcar...

De la sălbaticile locuri ale Rarăului, iată-ne ajunși la cabana Borșa, care ne primîr cu tradiționalul ceai înviorător. Aici l-am cunoscut pe Năică. Năică e tînăr și are o statură atletică; unii spun că-l chiar cam prea atletică, dar dacă i-ar auzi, Năică ar zice că-l birnesc... În sfîrșit, dar nu asta e important. Ceea ce te face să te apropi de acest flăcău, e veselia lui extraordinară și molipsitoare. Locurile de cabană le inventează pe moment, regîndu-le cum numai el știe. Ho-

am plecat cu toții spre vîrfurile muntelui. Era după seara în care făcuserăm un „schimb” de jocuri de cabană. Noi îi distrasem cu „magiile” învățate de la Năică, și nici ei nu se lăsară mai prejos... Excursia noastră spre vîrfurile muntelui a durat puțin, dar există clipe în viața pe care le trăiești atît de intens, cu atîta forță sufletească, încît nu le poți uita.

Suhard 1956... cunoștințe noi, prietenii cum nu pot lega decît tineri care nu cunosc greul existenței chinuite pe care exploatarea o rezervă tineretului. Așa gîndește, știu, fiecare dintre noi. Așa gîndește și Gheorghe Oprea, fiul țaranului din Rusavăț, ieri muncitor necalificat la șantierelele navale din Constanța — astăzi student. Viața i se deschide largă înainte, plină de lumină.

...Suhard și alte cabane: Poiana Securilor, Trei Brazi... Nu le mai am în față, decît în chip de poze. Și parcă aud cum răzbate dintr-însele risul, veselia.

Circuitul doispnezece s-a sfîrșit... Gara de Nord, Bucureștiul, ne-au primîr pe toți treispnezece. Dar nu eram numai treispnezece: eram sute. Erau cu noi, în mîntea și în inimile noastre, toți prietenii cabanelor.

Aurel MIHAILOPOL

Jocuri distractive

IUBIȚI CARTEA

ORIZONTAL: 1) A scris „Departate de Moscova” — A scris „Supusul”. 2) Autorul piesei „Mielul Tarbat” — „Piine...” de Dumitru Mircea. 3) Campioni la ... citit — ...Aczel, autorul lucrării literare „Sub steagul libertății” — Oraș babilonian. 4) Tudor Popescu — Cîmp semănat — Pronume. 5) Prăpastie — Diviziune de timp — Bărbulescu Nicolae. 6) Volan marinăresc — „Fără...” carine de Korolenko. 7) Autorul minunatei povestiri de la 11 vertical — Nota bene. 8) Genialul nostru poet clasic — Pronume în limba lui Spartacus. 9) Mare scriitor român, Erou al Muncii Socialiste, autor a peste 120 de romane și volume de povestiri, sărbătorit anul trecut de întregul nostru popor — Aproape gol. 10) Depăn amintiri — Dură. 11) A vui — Din nou — Inițialele Uniunii Internaționale a Studenților în denumirea sa franțuzească. 12) ...Tudoran, autorul cărții „Toate pinzele sus” — A scris „Oameni la volan”. 13) ... Pinguinilor” de Anatole France — Despre aceea a unui om simplu a scris P. Ignatov.

VERTICAL: 1) A înălțura — Mișcare care însoțește o expresie (pl.). 2) Rocă silicioasă, de culoare roșie, verde sau negricioasă — Autorul volumului de poezii „Cîntecul vieții” — Autorul cărții „Tineretea conducătorului de oști”. 3) Măsuri agrare — Tepene — Documente secrete. 4) Pronume — A scris „Zile și nopți” — Vocală repetată. 5) Vînt avolic — Autorul cărții „Povestea unui om adevărat”. 6) A scris cartea „Bărăgan” — Cereală panificabilă. 7) Roman de Maxim Gorki — Personaj din „Năpasta” de Caragiale — Cap de rinocer. 8) ... Karenina”, celebru roman de L. N. Tolstoi — Ca o carte interesantă — Barbu

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	A	R	A	E	H			M	A	N	N	I
2	B	A	R	A	N	G	A			A	L	B
3	A	S	I		T	A	M	A	S			U
4	T	P		S		H	A	T		E	L	
5	E		R	P	P	A		A	N		B	N
6		T	I	M	O	N	A		G	R	A	Y
7	G	O	G	O	L		B	N			U	C
8	E	N	I	N	E	S	C	U		E	B	O
9	S	A	D	O	V	E	A	K	U			O
10	T	A	D	U	C		A	S	P	R	A	
11	U	U			I	A	R				V	I
12	R	A	D	U		R	I	B	A	K	O	V
13	I	N	S	U	L	A		V	I	A	T	A

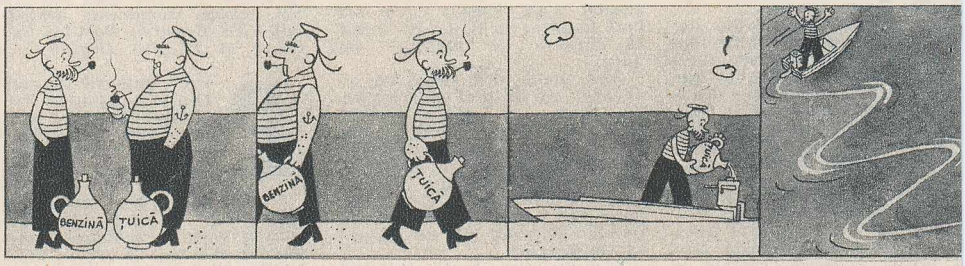
Vasile. 9) Proeminentă fa- „Taras...” — „Moș...” de cială — Nicolae Gheor- H. Balzac. 12) Autorul căr- ghiu — Fus fără vîrf — ții „Marea pregătire” — A Posezi. 10) Nicolae Linca — scris „Secerișul”. Localitate în Franța — Lo- CUVINTE RARE: EGO— calitate în Albania. 11) RUE — PUKA.

DEZLEGAREA JOCULUI „PRIMĂVARA” APĂRU ÎN NUMĂRUL TRECUT

ORIZONTAL: 1) Șolo- VERTICAL: 1) Sociali hov — Florar. 2) Omidă — — Frig. 2) Omușor — Tîrî. Ghiocel. 3) Cugeta — Ar- — R. 3) Liger — Mireasmă tistă. 4) Iser — Prier — Tip. 4) Oder — Cirip — Aed 5) Aor — Arat — Uzată. 5) Hat — Alecsandri. 6) O — April — Tro — Ir 6) Lr — Climat — Ouat. 7) Vg — Ram — Seara — A. 8) Hăitașe — Tivi. 9 7) I — Miel — Sitar — I. Fire — Tîrî — Aul. 10 8) Stîrc — Serenade. 9) Fire — Tîrî — Aul. 10 11) Reparării — Tis. 11) Fla Lotru — Te — Iarna. 11 12) Oci — Zonană — Teiș. 12 13) Restaurant — Et. 13) A Restaurant — Et. 13) A tiță — Doină — U. 14) I — Meri — Innie — E. — Apatie — Saken. 14) Grădina — Lăstun.

JURNALUL UNUI LUP DE MARE (II)

Desen de PAVE

REDAȚIA : BUCUREȘTI Căsuța Poștală 7

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR

3 luni : 9 lei
6 luni : 18 lei
un an : 36 lei

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Științei „I. V. Stalin”.

○ păcăleală de 1 aprilie recomandabilă și pentru restul anului.

Desen de A. POCH

— Formidabili, aștia de la fabrica de conserve! Cum de au ghicit c-am s-o deschid tocmai de 1 aprilie?

Desen de ARNO

Păcălelele

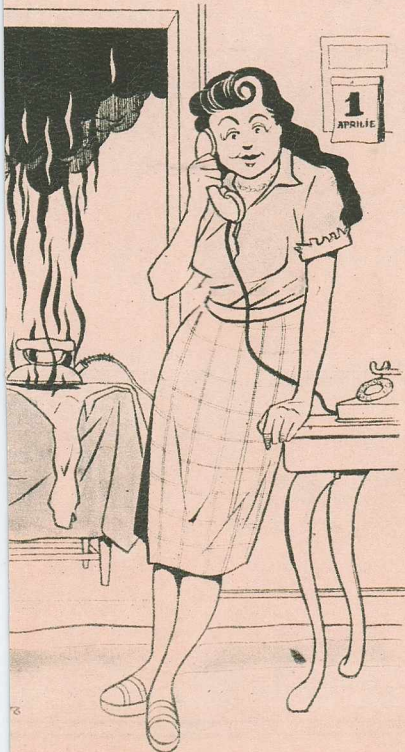
Mimi, n-am nici o grabă! Vrei o idee păcăleală?... Ce-ar fi să-i telefonezi că... i-a luat foc casa?

Desen de Rik AUERBACH

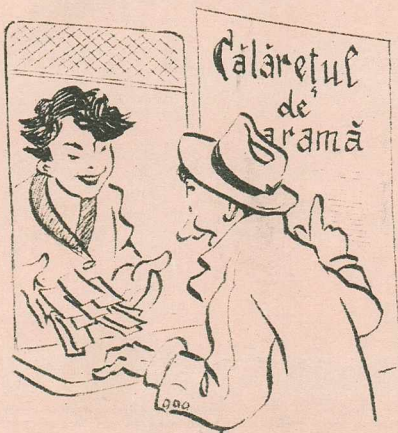
— Da' în schimb, i-am tras o păcăleală grozavă: el credea că-i dau un os și când colo era o bucată de lemn...

Desen de Rik AUERBACH

1 aprilie la Teatrul de Operă și Balet.

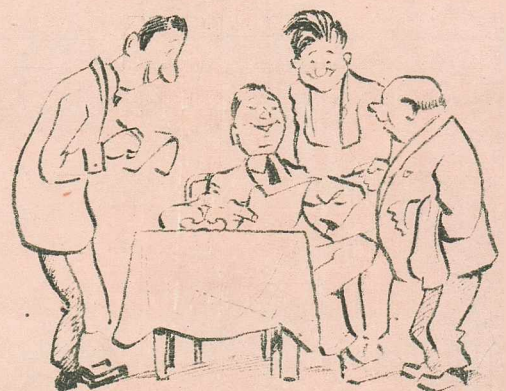
— La „Călărețul de aramă”? Desigur!
Câte bilete doriți?

... și la unele restaurante...

Ospătarii: — Vă stăm cu plăcere la dispoziție!

Desene de H. LERU

Prețul 1,50 lei

FLACARĂ

Nr. 7 (60) — 1 aprilie 1956

